

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ Τ.Ε.Ι. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

Πτυχιακή εργασία

**«Διερεύνηση της επιχειρηματικότητας των αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης:
Η περίπτωση του Αλεξάνδρειου Τ.Ε.Ι. Θεσσαλονίκης»**

Του φοιτητή

Σταύρου Ιωακείμ

Αρ.μητρώου: 991416

Επιβλέπων καθηγητής

Κώστογλου Βασίλης

Θεσσαλονίκη 2010

Πρόλογος

Στην εποχή μας η κατάσταση στον εργασιακό τομέα για τους πτυχιούχους της ανώτατης εκπαίδευσης γίνεται όλο και πιο δύσκολη. Τα μεγάλα ποσοστά ανεργίας σε συνδυασμό με τις ιδιάζουσες πιεστικές συνθήκες που δημιουργεί η παγκόσμια οικονομική κρίση αποτελούν τροχοπέδη στην ομαλή ενσωμάτωση των αποφοίτων των ανώτατων ιδρυμάτων στον εργαζόμενο πληθυσμό. Τώρα περισσότερο από ποτέ κρίνεται απαραίτητο οι πτυχιούχοι να λάβουν υπ' όψιν τους όλες τις εναλλακτικές επιλογές απασχόλησης που έχουν στην διάθεσή τους μετά την αποφοίτηση. Μία από αυτές είναι και η αυτοαπασχόληση. Τα τελευταία χρόνια η επιλογή αυτή φαίνεται να κερδίζει την εμπιστοσύνη ολοένα και περισσότερων πτυχιούχων έναντι του παραδοσιακά δημοφιλή στην Ελλάδα δημόσιου τομέα. Μάλιστα αν κρίνουμε και από τις τελευταίες εξελίξεις στο δημόσιο η στροφή των νέων πτυχιούχων προς την αυτοαπασχόληση αναμένεται να γίνει εντονότερη τα επόμενα χρόνια. Στα πλαίσια της εργασίας αυτής αντικείμενο μελέτης θα αποτελέσει η επιχειρηματικότητα των αποφοίτων των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης στην Ελλάδα (με ιδιαίτερη αναφορά σε αυτούς του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ.) αλλά και στο εξωτερικό.

Περίληψη

Οι αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι της ανώτατης εκπαίδευσης ανέκαθεν αποτελούσαν ένα μεγάλο και ιδιαίτερα σημαντικό κομμάτι των εργαζομένων σε όλες τις χώρες. Η εργασία αυτή μελετά τα δεδομένα που επικρατούν στην επιχειρηματικότητα των πτυχιούχων ανώτατης εκπαίδευσης σε ελληνικό αλλά και σε διεθνές επίπεδο. Παρουσιάζει την τρέχουσα κατάσταση των αυτοαπασχολούμενων και μελετά την μεταβολή των ποσοστών τους τα τελευταία χρόνια. Ιδιαίτερα δε, ασχολείται με την περίπτωση των πτυχιούχων του Αλεξάνδρειου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Θεσσαλονίκης αναλύοντας όλα εκείνα τα χαρακτηριστικά που τους περιγράφουν και προσπαθώντας να εντοπίσει αυτά που τους διαφοροποιούν από τους υπόλοιπους εργαζομένους. Επιπρόσθετα αναφέρεται σε όλες εκείνες τις μεταβλητές που φαίνεται να διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην απόφαση των αποφοίτων να αυτοαπασχοληθούν.

Περίληψη στα Αγγλικά (abstract)

Self-employed graduates have always been a considerable and important part of the total working population all over the world. The present study deals with the graduates' entrepreneurship status both on Greek and international climax. It presents the current condition of self-employed tertiary education graduates and studies their rate variations during the recent years. More specifically, this work presents the case of the graduates of the Alexandrian Technological Educational Institute of Thessaloniki, analyzing all their main characteristics and trying to locate those elements that differentiate them from the rest of the employed population. Furthermore, this study focuses on all those variables that seem to have a decisive role in the graduates' choice to start their own business.

Ευχαριστίες

Η εκπόνηση αυτής της εργασίας αποτέλεσε την ευκαιρία να ασχοληθώ με έναν τομέα, αυτόν της στατιστικής, στον οποίο οι γνώσεις μου περιορίζονταν σε όσες έλαβα στο πλαίσιο των σχετικών μαθημάτων στο Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. Η εργασία αυτή μου έδωσε την δυνατότητα να ανακαλύψω τις ενδιαφέρουσες ερμηνείες που μπορεί να δώσει η στατιστική ανάλυση σε αριθμούς αδιάφορους με την πρώτη ματιά.

Αρχικά νιώθω την ανάγκη να ευχαριστήσω τον κ. Βασίλη Κώστογλου που μου ανέθεσε μια τόσο ενδιαφέρουσα εργασία. Υπήρξε η αιτία για την τριβή μου με την στατιστική και την μελέτη ενός τόσο ενδιαφέροντος θέματος όπως η επιχειρηματικότητα, το οποίο είναι συνυφασμένο και με το δικό μου επαγγελματικό μέλλον. Η καθοδήγησή του, οι σωστές κατευθυντήριες γραμμές που μου έδινε και το πρωτογενές υλικό έρευνας που μου παρείχε αποτέλεσαν τα συστατικά μιας άψογης συνεργασίας. Πιο πολύ όμως θέλω να τον ευχαριστήσω για την υπομονή, το ανθρώπινο ενδιαφέρον του και την αμέριστη συμπαράστασή του σε όλα τα θέματα που προέκυψαν κατά την διάρκεια της συνεργασίας μας. Χωρίς αυτά η εργασία ίσως και να μην ολοκληρωνόταν ποτέ.

Επίσης θέλω να απευθύνω ένα μεγάλο ευχαριστώ στους ανθρώπους που με έφεραν στον κόσμο, Κατερίνα και Σταύρο, και στον αδελφό μου Νικηφόρο για την ηρεμία που μου παρείχαν κατά την συγγραφή αυτού του πονήματος.

Τελευταία, αλλά σίγουρα όχι ύστατα, θέλω να ευχαριστήσω την καλή μου νεράιδα για τους λόγους που η ίδια ξέρει κι εγώ δεν πρόκειται να ξεχάσω ποτέ.

Ιωακείμ Σταύρου,
Θεσσαλονίκη, Μάιος 2010

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Διερεύνηση της επιχειρηματικότητας αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης	15
1.1 Ελληνική έρευνα.....	15
1.1.1 Η θέση της Ελλάδας στην παγκόσμια και ευρωπαϊκή κατάταξη στην αυτοαπασχόληση αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης	15
1.1.2 Αυτοαπασχολούμενοι Ελληνικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.....	17
1.1.3 Έρευνες για την αυτοαπασχόληση αποφοίτων ελληνικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.....	24
1.1.3.1 Μηχανικοί περιβάλλοντος – Πολυτεχνείο Κρήτης.....	24
1.1.3.2 Δημοκρίτειο πανεπιστήμιο Θράκης.....	26
1.1.3.3 Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	30
1.1.3.4 Τ.Ε.Ι. Σερρών	31
1.1.3.5 Τ.Ε.Ι. Ηπείρου	34
1.2 Διεθνής έρευνα.....	36
1.2.1 Στοιχεία Eurostat.....	36
1.2.1.1 Αυτοαπασχολούμενοι άνδρες απόφοιτοι ανώτατης εκπαίδευσης στις ευρωπαϊκές χώρες	37
1.2.1.2 Αυτοαπασχολούμενες γυναίκες απόφοιτοι ανώτατης εκπαίδευσης στις ευρωπαϊκές χώρες	41
1.2.1.3 Σύνολο αυτοαπασχολούμενων αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης στις ευρωπαϊκές χώρες	45
1.2.2 Στοιχεία από άλλες πηγές	49
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Επιχειρηματικότητα αποφοίτων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ.	52
2.1 Ανάλυση αυτοαπασχόλησης αποφοίτων	53
2.2 Ανάλυση στατιστικών συσχετίσεων των μεταβλητών.....	78
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Συμπεράσματα	86
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	89
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Ερωτηματολόγιο έρευνας απασχόλησης αποφοίτων ΤΕΙ..	91

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Σχήμα 1: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι ανώτατης εκπαίδευσης στην Ε.Ε. ανά φύλο και συνολικά την περίοδο 2000-2009	37
Σχήμα 2: Αυτοαπασχόληση των αποφοίτων τέσσερα χρόνια μετά την αποφοίτησή τους ανά χώρα (ποσοστό % στο σύνολο των εργαζομένων αποφοίτων).....	50
Σχήμα 3: Αυτοαπασχόληση των αποφοίτων τέσσερα χρόνια μετά την αποφοίτησή τους ανά επιστημονικό πεδίο (ποσοστό % στο σύνολο των εργαζομένων αποφοίτων 12 χωρών)	51
Σχήμα 4: Είδος επιχείρησης στην οποία απασχολούνται οι αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι	53
Σχήμα 5: Αριθμός εργαζομένων στην επιχείρηση των αυτοαπασχολούμενων αποφοίτων του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ.	54
Σχήμα 6: Βαθμός ικανοποίησης από την απόφαση για την δημιουργία επιχείρησης	55
Σχήμα 7: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. ανά σχολή	57
Σχήμα 8: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. ανά τμήμα.....	58
Σχήμα 9: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. σε σχέση με το φύλο τους	59
Σχήμα 10: Αυτοαπασχόληση ανδρών και γυναικών στα τμήματα της ΣΕΥΠ.....	60
Σχήμα 11: Αυτοαπασχόληση ανδρών και γυναικών στα τμήματα της ΣΤΕΦ	61
Σχήμα 12: Αυτοαπασχόληση ανδρών και γυναικών στα τμήματα της ΣΤΕΤΔ.....	62
Σχήμα 13: Αυτοαπασχόληση ανδρών και γυναικών στα τμήματα της ΣΔΟ.....	63
Σχήμα 14: Αυτοαπασχόληση ανδρών και γυναικών στα τμήματα της ΣΤΕΓ	64
Σχήμα 15: Αυτοαπασχόληση ανδρών και γυναικών αποφοίτων του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. ...	65
Σχήμα 16: Αυτοαπασχόληση αποφοίτων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. ανά περιοχή διαμονής	66
Σχήμα 17: Αυτοαπασχόληση αποφοίτων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. ανα περιοχή καταγωγής	68
Σχήμα 18: Αυτοαπασχόληση στους αποφοίτους του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. ανά τύπο λυκείου αποφοίτησης	69
Σχήμα 19: Αυτοαπασχόληση στους αποφοίτους του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. ανά βαθμό πτυχίου.....	70
Σχήμα 20: Αυτοαπασχόληση στους αποφοίτους του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. ανάλογα με την πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών.....	71

Σχήμα 21: Αυτοαπασχόληση αποφοίτων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. σε σχέση με την γνώση ξένων γλωσσών.....	74
Σχήμα 22: Αυτοαπασχόληση αποφοίτων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. σε σχέση με την γνώση διαφόρων προγραμμάτων Η/Υ	77

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Σύγκριση αυτοαπασχολούμενων αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης και κατόχων μεταπτυχιακού/διδακτορικού Ελλάδας και εξωτερικού	16
Πίνακας 2: Σύγκριση αυτοαπασχολούμενων αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης και κατόχων μεταπτυχιακού/διδακτορικού Ελλάδας και χωρών μεσαίου και υψηλού εισοδήματος	16
Πίνακας 3: Διάρθρωση επιχειρηματικότητας αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης και κατόχων μεταπτυχιακού/διδακτορικού στην Ελλάδα	17
Πίνακας 4: Αυτοαπασχολούμενοι ανά φύλο στο σύνολο των αποφοίτων	18
Πίνακας 5: Μέγεθος επιχείρησης αυτοαπασχολούμενων με προσωπικό (εργοδότες).....	18
Πίνακας 6: Προοπτικές επιχείρησης αυτοαπασχολούμενων (με προσωπικό ή χωρίς).....	18
Πίνακας 7: Σύγκριση αυτοαπασχόλησης μεταξύ απλών πτυχιούχων και των αποφοίτων που πραγματοποίησαν-ουν μεταπτυχιακές σπουδές	19
Πίνακας 8: Πηγές οικονομικής στήριξης αυτοαπασχολούμενων.....	20
Πίνακας 9: Πηγές στήριξης αυτοαπασχολούμενων	20
Πίνακας 10: Είδος επιθυμητής εργασίας ανά παράγοντα προτίμησης	21
Πίνακας 11: Απόφοιτοι που έχουν σκεφτεί να δημιουργήσουν δική τους επιχείρηση ανά φύλο	21
Πίνακας 12: Απόφοιτοι που έχουν σκεφτεί να δημιουργήσουν δική τους επιχείρηση ανά εργασιακή κατάσταση.....	22
Πίνακας 13: Λόγοι που δεν έχουν ξεκινήσει την δημιουργία επιχείρησης.....	22
Πίνακας 14: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι του τμήματος μηχανικών περιβάλλοντος του πολυτεχνείου Κρήτης.....	25
Πίνακας 15: Προσωπικό κίνητρο για τη δημιουργία επιχείρησης.....	25
Πίνακας 16: Βασικές πηγές οικονομικής ενίσχυσης.....	26
Πίνακας 17: Αυτοαπασχόληση αποφοίτων Δημοκρίτειου πανεπιστημίου ως προς το φύλο.....	28
Πίνακας 18: Βασικές πηγές οικονομικής στήριξης για δημιουργία προσωπικής επιχείρησης ως προς το φύλο	29
Πίνακας 19: Άλλη μορφή στήριξης (πληροφορίες, τεχνικές συμβουλές, κλπ.) για τη δημιουργία επιχείρησης ως προς το φύλο.....	29

Πίνακας 20: Μορφές στήριξης (πληροφορίες, τεχνικές συμβουλές, κλπ.) ως προς το φύλο.....	30
Πίνακας 21: Θετικές προοπτικές επιχείρησης στο άμεσο μέλλον ανά φύλο	30
Πίνακας 22: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι Τ.Ε.Ι. Σερρών ανά τμήμα.....	32
Πίνακας 23: Αυτοαπασχολούμενοι με ή χωρίς προσωπικό εργαζόμενοι απόφοιτοι Τ.Ε.Ι. Σερρών ανά τμήμα.....	32
Πίνακας 24: Είδος επιχείρησης των αυτοαπασχολούμενων αποφοίτων του Τ.Ε.Ι. Σερρών.....	32
Πίνακας 25: Είδος οικονομικής ενίσχυσης για τη δημιουργία της επιχείρησης	33
Πίνακας 26: Αριθμός ατόμων που απασχολούνται στις επιχειρήσεις των αυτοαπασχολούμενων φοιτητών του Τ.Ε.Ι. Σερρών.....	33
Πίνακας 27: Πόσο ικανοποιημένος/η είστε με την απόφαση σας να ανοίξετε δική σας επιχείρηση.....	34
Πίνακας 28: Αυτοαπασχολούμενοι εργαζόμενοι απόφοιτοι Τ.Ε.Ι. Ηπείρου ανά φύλο	35
Πίνακας 29: Αυτοαπασχολούμενοι (με ή χωρίς προσωπικό) εργαζόμενοι απόφοιτοι Τ.Ε.Ι. Ηπείρου ανά τμήμα	35
Πίνακας 30: Είδος επιχείρησης αυτοαπασχολούμενων αποφοίτων	35
Πίνακας 31: Βαθμός ικανοποίησης αυτοαπασχολούμενων αποφοίτων Τ.Ε.Ι. Ηπείρου.....	36
Πίνακας 32: Κατάταξη ευρωπαϊκών χωρών ως προς την αυτοαπασχόληση των ανδρών αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης για το 2009.....	38
Πίνακας 33: Αυτοαπασχολούμενοι άνδρες απόφοιτοι ανώτατης εκπαίδευσης στις ευρωπαϊκές χώρες την περίοδο 2000-2009	39
Πίνακας 34: Κατάταξη ευρωπαϊκών χωρών ως προς την αυτοαπασχόληση των γυναικών αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης για το 2009.....	42
Πίνακας 35: Αυτοαπασχολούμενες γυναίκες απόφοιτοι ανώτατης εκπαίδευσης στις ευρωπαϊκές χώρες την περίοδο 2000-2009	43
Πίνακας 36: Κατάταξη ευρωπαϊκών χωρών ως προς την αυτοαπασχόληση των αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης για το 2009	46
Πίνακας 37: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι ανώτατης εκπαίδευσης στις ευρωπαϊκές χώρες την περίοδο 2000-2009	47
Πίνακας 38: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι κολλεγίου στις Η.Π.Α. ανά φύλο ...	49
Πίνακας 39: Προέλευση οικονομικών πόρων για την δημιουργία της επιχείρησης	54

Πίνακας 40: Εργασιακή κατάσταση αποφοίτων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ.....	56
Πίνακας 41: Εργασιακή κατάσταση εργαζόμενων αποφοίτων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ.....	56
Πίνακας 42: Αυτοαπασχόληση πτυχιούχων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. που διαμένουν στο νομό Θεσσαλονίκης.....	65
Πίνακας 43: Αυτοαπασχόληση πτυχιούχων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. που διαμένουν στο νομό Αττικής.....	66
Πίνακας 44: Αυτοαπασχόληση πτυχιούχων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. που διαμένουν στην επαρχία	66
Πίνακας 45: Αυτοαπασχόληση πτυχιούχων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. που κατάγονται από την Θεσσαλονίκη	67
Πίνακας 46: Αυτοαπασχόληση πτυχιούχων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. που κατάγονται από την Αθήνα	67
Πίνακας 47: Αυτοαπασχόληση πτυχιούχων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. που κατάγονται από την επαρχία	67
Πίνακας 48: Αυτοαπασχόληση πτυχιούχων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. που κατάγονται από το εξωτερικό.....	68
Πίνακας 49: Αυτοαπασχόληση πτυχιούχων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. αναλόγως της οικογενειακής τους κατάστασης.....	69
Πίνακας 50: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. με γνώση αγγλικών.....	71
Πίνακας 51: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. με γνώση γαλλικών.....	72
Πίνακας 52: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. με γνώση γερμανικών .	72
Πίνακας 53: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. με γνώση ιταλικών	72
Πίνακας 54: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. με γνώση ισπανικών...	73
Πίνακας 55: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. με γνώση άλλης γλώσσας.....	73
Πίνακας 56: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. με γνώση οποιασδήποτε ξένης γλώσσας.....	75
Πίνακας 57: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. με γνώση windows.....	75
Πίνακας 58: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. με γνώση excel	76
Πίνακας 59: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. με γνώση powerpoint..	76
Πίνακας 60: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. με γνώση internet	76
Πίνακας 61: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. με γνώση άλλου προγράμματος Η/Υ.....	77
Πίνακας 62: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. με γνώση Η/Υ	78

Πίνακας 63: Εργασιακή κατάσταση αποφοίτων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. ανά σχολή.....	79
Πίνακας 64: Εργασιακή κατάσταση αποφοίτων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. ανά τμήμα	80
Πίνακας 65: Αυτοαπασχολούμενοι σε σχέση με το φύλο	82
Πίνακας 66: Αυτοαπασχόληση πτυχιούχων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. αναλόγως του τύπου λυκείου αποφοίτησης	83
Πίνακας 67: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. ανάλογα με τον βαθμό πτυχίου τους.....	84
Πίνακας 68: Μεταπτυχιακές σπουδές και αυτοαπασχόληση στους πτυχιούχους του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ.	84

Εισαγωγή

Ο όρος επιχειρηματικότητα αναφέρεται στην ανάπτυξη μιας ιδέας που αφορά το ξεκίνημα και τη βιωσιμότητα μιας επιχείρησης, ή αλλιώς: «το σύνολο των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων, την εισαγωγή νέων προϊόντων και τεχνολογιών και την αναζήτηση επιχειρηματικών ευκαιριών». Με τον όρο επιχειρηματικότητα εννοούμε ακόμη τη «δεξιότητα της οργάνωσης, του σχεδιασμού και της υλοποίησης μιας ιδέας, προκειμένου να προσφερθεί στην αγορά ένα προϊόν ή μια υπηρεσία με τρόπο έξυπνο, πρωτότυπο, ανταγωνιστικό και αποτελεσματικό» (Γραφείο διασύνδεσης Α.-Τ.Ε.Ι.Θ., 2004). Η σημασία της επιχειρηματικότητας έγκειται στο γεγονός ότι βοηθά στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας κάθε χώρας, στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και στη συνολικότερη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας (Οριζόντια δράση γραφείων διασύνδεσης των ΤΕΙ). Ειδικά οι πτυχιούχοι της ανώτατης εκπαίδευσης, με τις γνώσεις και την επιστημονική κατάρτιση που έχουν λάβει, μοιάζουν να είναι το ιδανικό σύνολο ανθρώπων για να υιοθετήσουν και να προωθήσουν περαιτέρω την ιδέα της επιχειρηματικότητας. Αντικείμενο αυτής της εργασίας θα αποτελέσει αυτή ακριβώς η ιδέα της επιχειρηματικότητας των πτυχιούχων της ανώτατης εκπαίδευσης.

Συγκεκριμένα στο πρώτο κεφάλαιο θα διερευνήσουμε την επιχειρηματικότητα των πτυχιούχων στην Ελλάδα και σε πολλές χώρες του εξωτερικού. Θα ξεκινήσουμε παρουσιάζοντας τα συγκεντρωτικά στοιχεία που αφορούν την Ελλάδα και εντοπίζοντας την θέση της ως προς την επιχειρηματικότητα των αποφοίτων σε ευρωπαϊκό αλλά και διεθνές επίπεδο. Κατόπιν θα παρουσιάσουμε κάποια γενικά στοιχεία των αυτοαπασχολούμενων αποφοίτων των Ελληνικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Στην συνέχεια θα αναφερθούμε ενδεικτικά στα ευρήματα ορισμένων ερευνών για κάποια συγκεκριμένα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Μετά θα παρουσιάσουμε τα ευρήματα που προέκυψαν από την έρευνα διεθνών στοιχείων που πραγματοποιήσαμε. Θα ξεκινήσουμε από την ανάλυση των στοιχείων της Eurostat για την αυτοαπασχόληση κατά την τελευταία δεκαετία στο σύνολο σχεδόν των ευρωπαϊκών χωρών (ανά φύλο και συνολικά) και θα ολοκληρώσουμε το κεφάλαιο με την αναφορά σε ενδιαφέροντα στοιχεία άλλων διεθνών ερευνών για διάφορες χώρες μεταξύ των οποίων είναι οι Η.Π.Α. και η Ιαπωνία.

Στο δεύτερο κεφάλαιο θα μελετήσουμε διεξοδικά την περίπτωση των αποφοίτων του Αλεξάνδρειου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Θεσσαλονίκης. Θα αναλύσουμε τα στοιχεία αυτοαπασχόλησης που έχουμε για τις διάφορες μεταβλητές που περιγράφουν τόσο τους πτυχιούχους του ιδρύματος, όσο και τις επιχειρήσεις που έχουν στην ιδιοκτησία τους. Παρακάτω θα αναλύσουμε τις στατιστικές συσχετίσεις των μεταβλητών αυτών με την αυτοαπασχόληση των αποφοίτων και θα εντοπίσουμε τις μεταβλητές αυτές που φαίνεται να επηρεάζουν τον πτυχιούχο του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. έτσι ώστε να αποκτήσει τη δική του επιχείρηση.

Στο τρίτο και τελευταίο κεφάλαιο θα ανακεφαλαιώσουμε παρουσιάζοντας αναλυτικά τα συμπεράσματά μας για τα σημαντικότερα ευρήματα που προέκυψαν από τα προηγούμενα κεφάλαια. Επιπλέον, θα καταθέσουμε τις προτάσεις μας για το ποια πρέπει να είναι τα αντικείμενα έρευνας των μελλοντικών σχετικών με την αυτοαπασχόληση των πτυχιούχων ερευνών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Διερεύνηση της επιχειρηματικότητας αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης

Στο κεφάλαιο αυτό θα ασχοληθούμε με την επιχειρηματικότητα των αποφοίτων των ιδρυμάτων της ανώτατης εκπαίδευσης τόσο στην χώρα μας όσο και σε χώρες του εξωτερικού. Θα αναλύσουμε την αυτοαπασχόληση των Ελλήνων αποφοίτων πανεπιστημίων και Τ.Ε.Ι. τόσο με βάση συνολικές έρευνες που έχουν γίνει πάνω στο θέμα όσο και με βάση στοιχεία για κάποια ιδρύματα ξεχωριστά. Κατόπιν θα συγκρίνουμε την τάση για αυτοαπασχόληση που έχουν οι Έλληνες πτυχιούχοι με αυτή των ξένων πτυχιούχων. Στην συνέχεια θα αναλύσουμε τα βασικά χαρακτηριστικά των ξένων αυτοαπασχολούμενων ανώτατης εκπαίδευσης όπως αυτά προκύπτουν από τα στατιστικά στοιχεία του ευρωπαϊκού οργανισμού Eurostat όσο και από τα δεδομένα σχετικών ερευνών που έχουν πραγματοποιηθεί.

1.1 Ελληνική έρευνα

Αρχίζοντας την έρευνά μας θα αναφερθούμε στο τι συμβαίνει με την αυτοαπασχόληση των αποφοίτων των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης της χώρας μας.

1.1.1 Η θέση της Ελλάδας στην παγκόσμια και ευρωπαϊκή κατάταξη στην αυτοαπασχόληση αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης

Σύμφωνα λοιπόν με την πρόσφατη μελέτη με τίτλο « Μελέτη των τάσεων και προοπτικών απασχόλησης των αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης στην Ελλάδα » (Θωμαΐδου και Πολίτης, 2008), το 8,66% των αποφοίτων της ανώτατης εκπαίδευσης αυτοαπασχολείται. Όπως βλέπουμε και στον πίνακα 1 το ποσοστό αυτό δίνει στην χώρα μας την 4^η θέση στην Ευρώπη (με μέσο όρο 5,41%) και την 15^η στην παγκόσμια κατάταξη λίγο παρακάτω από τον αντίστοιχο μέσο όρο που είναι 8,87%. Για τους κατόχους μεταπτυχιακού ή/και διδακτορικού διπλώματος, το αντίστοιχο ποσοστό κυμαίνεται στα ίδια περίπου επίπεδα και μάλιστα οριακά χαμηλότερα, στο 8,43%, εξακολουθώντας να βρίσκεται ωστόσο πάνω από το αντίστοιχο μέσο ευρωπαϊκό της συγκεκριμένης κατηγορίας (7,17%) δίνοντας στην χώρα μας πάλι την 4^η θέση, αλλά αρκετά χαμηλότερα από το 10,05% που είναι ο

παγκόσμιος μέσος όρος με αποτέλεσμα στην παγκόσμια κατάταξη η Ελλάδα να βρίσκεται στην θέση 22. Τα ποσοστά της Ελλάδας τόσο στους απόφοιτους ανώτατης εκπαίδευσης όσο και στους κατόχους μεταπτυχιακού ή/και διδακτορικού τίτλου είναι μικρότερα από τον μέσο όρο των χωρών μεσαίου εισοδήματος και μεγαλύτερα από τον μέσο όρο των χωρών υψηλού εισοδήματος (πίνακας 2). Αξίζει να αναφερθεί προς αποφυγή παρεξηγήσεων πως στην συγκεκριμένη έρευνα ως παγκόσμιοι μέσοι όροι αναφέρονται οι μέσοι όροι του παγκόσμιου οργανισμού ελέγχου (παρατηρητήριο) της επιχειρηματικότητας GEM (Global Entrepreneurship Monitor).

Πίνακας 1: Σύγκριση αυτοαπασχολούμενων αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης και κατόχων μεταπτυχιακού/διδακτορικού Ελλάδας και εξωτερικού

Εκπαιδευτικό επίπεδο	Ποσοστό αντίστοιχου πληθυσμού (Ελλάδα)	Θέση στην παγκόσμια κατάταξη	Θέση στην Ευρώπη	Μέσος Όρος GEM	Μέσος Όρος Ευρώπης
Ανώτατη	8,66%	15 ^η	4 ^η	8,87%	5,41%
Μεταπτυχιακό/ διδακτορικό	8,43%	22 ^η	4 ^η	10,05%	7,17%

Πίνακας 2: Σύγκριση αυτοαπασχολούμενων αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης και κατόχων μεταπτυχιακού/διδακτορικού Ελλάδας και χωρών μεσαίου και υψηλού εισοδήματος

Εκπαιδευτικό επίπεδο	Ποσοστό αντίστοιχου πληθυσμού (Ελλάδα)	Χώρες μεσαίου εισοδήματος (μ.ο.)	Χώρες υψηλού εισοδήματος (μ.ο.)
Ανώτατη	8,66%	12,16%	7,69%
Μεταπτυχιακό/ διδακτορικό	8,43%	13,67%	8,36%

Αυτό που επίσης προκύπτει από τα στοιχεία της ίδιας έρευνας για την εξέλιξη της διάρθρωσης της επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων ανά εκπαιδευτικό επίπεδο για την περίοδο 2003-2005 στην Ελλάδα, είναι ότι πάνω από δύο στους δέκα

νέους επιχειρηματίες είναι απόφοιτοι ανώτατης εκπαίδευσης, ενώ ένα αντίστοιχο περίπου ποσοστό (19%) των νέων επιχειρηματιών είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού ή διδακτορικού τίτλου σπουδών (Πίνακας 3). Τα στοιχεία αυτά φανερώνουν επομένως ότι σχεδόν τέσσερις στους δέκα νέους επιχειρηματίες στην Ελλάδα (μέσος όρος περιόδου 2003-2005) είναι απόφοιτοι ανώτατης εκπαίδευσης ή κάτοχοι μεταπτυχιακού / διδακτορικού τίτλου σπουδών διάρθρωση η οποία φαίνεται να παραμένει σχετικά σταθερή στην υπό εξέταση τριετία.

Πίνακας 3: Διάρθρωση επιχειρηματικότητας αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης και κατόχων μεταπτυχιακού/διδακτορικού στην Ελλάδα

Εκπαιδευτικό επίπεδο	2003	2004	2005	Μέσος όρος τριετίας
Ανώτατη	22,8%	24,2%	22,6%	23,0%
Μεταπτυχιακό/ διδακτορικό	19,5%	18,5%	17,8%	18,6%

1.1.2 Αυτοαπασχολούμενοι Ελληνικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων

Μια ακόμη ενδιαφέρουσα πανελλαδική έρευνα για τους απόφοιτους των ετών 1998-2000 είναι αυτή με τίτλο «Η απορρόφηση των πτυχιούχων πανεπιστημίου στην αγορά εργασίας» (Καραμεσίνη, 2008). Η έρευνα αυτή μας δίνει πολλά και ενδιαφέροντα στοιχεία για τους αυτοαπασχολούμενους στην χώρα μας.

Το 12,8% των απασχολούμενων αποφοίτων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση εργάζονται ως αυτοαπασχολούμενοι (με ή χωρίς προσωπικό). Τα υψηλότερα ποσοστά αυτοαπασχόλησης των αποφοίτων απαντώνται στους κλάδους της νομικής, της φαρμακευτικής, των αρχιτεκτόνων, των πολιτικών μηχανικών, της κτηνιατρικής, των τοπογράφων, της ιατρικής-οδοντιατρικής και της γεωλογίας-φυσιογνωσίας. Στον πίνακα 4 βλέπουμε ότι οι γυναίκες έχουν αισθητά χαμηλότερα ποσοστά αυτοαπασχόλησης από τους άνδρες (9,1% έναντι 17,9%). Επιπλέον, το 77% των αυτοαπασχολούμενων ήταν εργοδότες, ενώ το 23% δούλευαν για δικό τους λογαριασμό και δεν απασχολούσαν άλλο άτομο. Αξίζει να σημειωθεί ότι 33,2% των εργοδοτών απασχολούσε στην επιχείρησή του ένα μόνο άτομο, το

31,6% δύο ή τρία άτομα, ενώ το 35,2% από τέσσερα άτομα και πάνω. Το μέγεθος των επιχειρήσεων που ανήκουν σε γυναίκες βρέθηκε σαφώς μικρότερο από εκείνο των επιχειρήσεων που ανήκουν σε άνδρες (πίνακας 5). Το 89% του συνόλου των αυτοαπασχολούμενων, με ή χωρίς προσωπικό (91% των ανδρών και το 86% των γυναικών), δήλωσαν ότι η επιχείρησή τους έχει θετικές προοπτικές στο άμεσο μέλλον (πίνακας 6).

Πίνακας 4: Αυτοαπασχολούμενοι ανά φύλο στο σύνολο των αποφοίτων

Φύλο	Αυτοαπασχολούμενοι χωρίς προσωπικό	Αυτοαπασχολούμενοι με προσωπικό	Σύνολο αυτοαπασχολούμενων
Άνδρες	13,4%	4,5%	17,9%
Γυναίκες	7,4%	1,7%	9,1%
Σύνολο	9,9%	2,9%	12,8%

Πίνακας 5: Μέγεθος επιχείρησης αυτοαπασχολούμενων με προσωπικό (εργοδότες)

Αριθμός μισθωτών που απασχολούνται	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
Ένας	25,8	47,1	33,2
Δύο ή τρεις	36,1	23,1	31,6
Τέσσερις και πάνω	38,1	29,8	35,2

Πίνακας 6: Προοπτικές επιχείρησης αυτοαπασχολούμενων (με προσωπικό ή χωρίς)

Φύλο	Θετικές	Μη θετικές
Άνδρες	91,2%	8,8%
Γυναίκες	86,1%	13,9%
Σύνολο	89%	11%

Από τον πίνακα 7 φαίνεται ότι, σε σύγκριση με τους απλούς πτυχιούχους, οι απόφοιτοι που έχουν πραγματοποιήσει μεταπτυχιακές σπουδές έχουν χαμηλότερο ποσοστό αυτοαπασχόλησης. Έτσι βλέπουμε πως ενώ στους απλούς πτυχιούχους το ποσοστό των αυτοαπασχολούμενων είναι 13,9% πέφτει στο 11% στους απόφοιτους εκείνους που πραγματοποίησαν ή πραγματοποιούν μεταπτυχιακές σπουδές.

Πίνακας 7: Σύγκριση αυτοαπασχόλησης μεταξύ απλών πτυχιούχων και των αποφοίτων που πραγματοποίησαν-ουν μεταπτυχιακές σπουδές

Μορφή της σημερινής εργασίας	Απλοί πτυχιούχοι	Μεταπτυχιακές σπουδές
Αυτοαπασχολούμενος χωρίς προσωπικό	10,5%	8,9%
Αυτοαπασχολούμενος με προσωπικό	3,4%	2,1%
Σύνολο αυτοαπασχολούμενων	13,9%	11%

Ως προς τις πηγές οικονομικής στήριξης για τη δημιουργία επιχείρησης, το 52% των αυτοαπασχολούμενων αποφοίτων δήλωσε ότι στηρίχθηκε στην οικογένεια ή τους φίλους, τόσο στην περίπτωση που η αυτοαπασχόληση ήταν η πρώτη σημαντική όσο και στην περίπτωση που είναι η σημερινή του εργασία (πίνακας 8). Η δεύτερη πιο σημαντική πηγή οικονομικής στήριξης ήταν οι ατομικές αποταμιεύσεις των ίδιων των αποφοίτων. Βέβαια αξίζει να αναφέρουμε πως ένας αυτοαπασχολούμενος μπορούσε να δηλώσει περισσότερες της μιας πηγές στήριξης.

Στον πίνακα 9 βλέπουμε πως πληροφορίες, τεχνικές συμβουλές κλπ. άντλησε το 21% των αποφοίτων που η αυτοαπασχόληση ήταν η πρώτη σημαντική τους απασχόληση και 27% των σημερινών αυτοαπασχολούμενων. Η στήριξη αυτή αντλήθηκε κυρίως από κρατικούς και κοινωνικούς φορείς πλην ΟΑΕΔ και ΕΟΜΜΕΧ, στην περίπτωση που η αυτοαπασχόληση ήταν η πρώτη σημαντική

απασχόληση και από την οικογένεια, τους συγγενείς και τους φίλους σε όλες τις περιπτώσεις δημιουργίας επιχείρησης.

Πίνακας 8: Πηγές οικονομικής στήριξης αυτοαπασχολούμενων

Βασικές πηγές οικονομικής στήριξης αυτοαπασχολούμενων	Αυτοαπασχόληση ως πρώτη σημαντική απασχόληση	Αυτοαπασχόληση ως σημερινή απασχόληση
Η οικονομική ενίσχυση από οικογένεια ή φίλους	51,7%	52,3%
Η τράπεζα	2,3%	9,8%
Η συνέχιση της οικογενειακής επιχείρησης	4,6%	8,5%
Η κρατική ενίσχυση ή το ευρωπαϊκό πρόγραμμα	2,9%	4,8%
Οι ατομικές σας αποταμιεύσεις	49,4%	47,4%

Πίνακας 9: Πηγές στήριξης αυτοαπασχολούμενων

Άλλη μορφή στήριξης (πληροφορίες, τεχνικές συμβουλές,...)	Αυτοαπασχόληση ως πρώτη σημαντική απασχόληση	Αυτοαπασχόληση ως σημερινή απασχόληση
Από τον ΟΑΕΔ	5,6%	2,3%
Από το ΕΟΜΜΕΧ	-	1,0%
Από άλλο κρατικό ή κοινωνικό φορέα	69,4%	1,2%
Από οικογένεια, συγγενείς, φίλους	27,0%	17,6%
Από κάτι άλλο	11,2%	6,2%
Σύνολο	20,7%	27,1%

Η ίδια έρευνα στην συνέχεια αναφέρει πως 23% των αυτοαπασχολούμενων δηλώνουν προτίμηση εργασίας στον δημόσιο τομέα. Στον πίνακα 10 παρατηρούμε πως η αυτοαπασχόληση προτιμάται κυρίως διότι προσφέρει αυτονομία και προοπτικές εξέλιξης. Στον πίνακα αυτόν έχουμε την κατανομή (%) αυτών που δήλωσαν κάθε παράγοντα ανά είδος επιθυμητής εργασίας (στον δημόσιο, στον ιδιωτικό τομέα, σε δική του επιχείρηση).

Πίνακας 10: Είδος επιθυμητής εργασίας ανά παράγοντα προτίμησης

Η επιθυμητή εργασία...	Στον δημόσιο τομέα	Στον ιδιωτικό τομέα	Σε δική μου επιχείρηση
προσφέρει ασφάλεια	96,8	0,9	2,3
προσφέρει καλές αμοιβές	44,5	22,1	35,3
είναι συμβατή με τις οικογενειακές υποχρεώσεις	89,6	2,3	8,1
προσφέρει αυτονομία	18,3	7,3	74,4
προσφέρει προοπτικές εξέλιξης	21,1	28,6	50,3

Η επιθυμία για αυτοαπασχόληση συνδέεται και με τη σκέψη για τη δημιουργία επιχείρησης, την οποία δήλωσαν ότι έχουν κάνει 37% του συνόλου των αποφοίτων, 46% των ανδρών, 31% των γυναικών, 37% των απασχολούμενων, 38% των ανέργων και 32% των μη ενεργών (πίνακες 11 και 12).

Πίνακας 11: Απόφοιτοι που έχουν σκεφτεί να δημιουργήσουν δική τους επιχείρηση ανά φύλο

Φύλο	Ναι	Όχι
Άνδρες	45,8%	54,2%
Γυναίκες	31,2%	68,8%

Πίνακας 12: Απόφοιτοι που έχουν σκεφτεί να δημιουργήσουν δική τους επιχείρηση ανά εργασιακή κατάσταση

Εργασιακή κατάσταση	Ναι	Όχι
Απασχολούμενοι	37,3%	62,7%
Άνεργοι	37,7%	62,3%
Μη ενεργοί	31,9%	68,1%

Υψηλό ποσοστό θετικής προδιάθεσης για δημιουργία δικής τους επιχείρησης εμφανίζουν οι απόφοιτοι της ψυχολογίας, της κτηνιατρικής, της φαρμακευτικής, της γεωπονικής, της ιατρικής-οδοντιατρικής, οι πολιτικοί μηχανικοί, οι τοπογράφοι, οι μηχανολόγοι, καθώς και οι απόφοιτοι της φυσικής αγωγής και του αθλητισμού. Οι λόγοι που οι απόφοιτοι επικαλούνται για το ότι δεν έχουν ξεκινήσει τη δημιουργία επιχείρησης, αν και το έχουν σκεφτεί, είναι κυρίως η έλλειψη κεφαλαίου και της απαιτούμενης επαγγελματικής εμπειρίας, και δευτερευόντως η έλλειψη δικτύου πιθανών πελατών (πίνακας 13). Τα ποσοστά (%) αυτών που επικαλούνται κάθε λόγο είναι επί του συνόλου αυτών που έχουν σκεφτεί να δημιουργήσουν δική τους επιχείρηση. Ο κάθε ερωτώμενος είχε την δυνατότητα δύο επιλογών.

Πίνακας 13: Λόγοι που δεν έχουν ξεκινήσει την δημιουργία επιχείρησης

Λόγοι	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
Δεν αισθάνονται ώριμοι-ες	6,9	5,4	6,0
Πρέπει να αποκτήσουν καλύτερη επαγγελματική εμπειρία	15,3	9,6	11,8
Δεν κατέχουν το απαιτούμενο κεφάλαιο	25,2	17,9	20,7
Δεν έχουν δίκτυο πιθανών πελατών	8,3	5,3	6,4
Δεν κατέχουν τις απαραίτητες γνώσεις και πληροφορίες	4,9	3,4	4,0

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην μελέτη αυτή έχει ο προσδιορισμός εκείνων των παραγόντων που οδηγούν στην επιλογή της αυτοαπασχόλησης έναντι της μισθωτής εργασίας. Η υπόθεση εργασίας που ελέγχθηκε είναι η εξής: Η πιθανότητα να είναι κάποιος αυτοαπασχολούμενος 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση έναντι της πιθανότητας να είναι μισθωτός εξαρτάται από το φύλο του, σε συνδυασμό με την ύπαρξη παιδιών, την ηλικία του, το οικογενειακό εισόδημα και το επίπεδο εκπαίδευσης των γονέων του, τη χρονική απόσταση από την αποφοίτηση, τον επιστημονικό κλάδο σπουδών και την πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών. Στους αυτοαπασχολούμενους δεν συμπεριλήφθηκαν οι απόφοιτοι που δούλευαν βοηθητικά και χωρίς αμοιβή στην οικογενειακή επιχείρηση.

Από τα αποτελέσματα προέκυψε ότι όλες οι ανεξάρτητες μεταβλητές είναι στατιστικά σημαντικές, πλην του επιπέδου εκπαίδευσης των γονέων και της χρονικής απόστασης από την αποφοίτηση. Οι πιθανότητες να είναι κάποιος αυτοαπασχολούμενος είναι κατά 69% μεγαλύτερες στους άνδρες από τις γυναίκες και 65% μεγαλύτερες στα άτομα που δεν έχουν κάνει μεταπτυχιακές σπουδές. Επίσης, μια αύξηση της ηλικίας κατά ένα έτος αυξάνει την πιθανότητα να είναι κάποιος αυτοαπασχολούμενος κατά 4%. Αντίθετα, οι αντίστοιχες πιθανότητες είναι 35% και 42% μικρότερες στα άτομα με ετήσιο οικογενειακό εισόδημα μικρότερο από 10.000 ευρώ και μεταξύ 10.000 και 30.000 ευρώ αντίστοιχα σε σχέση με εισοδήματα μεγαλύτερα από 30.000 ευρώ.

Παρακάτω δίνεται μια κατάταξη των κλάδων, ξεκινώντας από εκείνους που είναι περισσότερο πιθανόν οι απόφοιτοί τους να είναι αυτοαπασχολούμενοι. Η κατάταξη των κλάδων είναι η εξής: νομική, επιστήμες υγείας, μηχανικοί, επιστήμες περιβάλλοντος, οικονομική επιστήμη και επιστήμες διοίκησης, κοινωνικές και πολιτικές επιστήμες, θετικές επιστήμες, φυσική αγωγή και αθλητισμός, καλές τέχνες και ανθρωπιστικές επιστήμες.

Στην συνέχεια θα αναφερθούμε σε μερικά ακόμη ενδιαφέροντα συμπεράσματα στα οποία κατέληξαν η Μ. Καραμεσίνη και οι συνεργάτες της στην συγκεκριμένη μελέτη. Οι πιθανότητες να έχουν αποκτήσει οι αυτοαπασχολούμενοι πτυχιούχοι παιδιά είναι 27% μεγαλύτερες, σε σχέση με αυτούς που δουλεύουν ως μισθωτοί και συμβασιούχοι έργου στον δημόσιο τομέα και 64% μεγαλύτερες σε σχέση με

εκείνους που δουλεύουν ως μισθωτοί και συμβασιούχοι έργου στον ιδιωτικό τομέα. Επιπλέον το φύλο των πτυχιούχων ασκεί επίδραση στο να είναι κάποιος αυτοαπασχολούμενος και όχι μισθωτός, με τους άνδρες να έχουν αυξημένη τάση προς την αυτοαπασχόληση έναντι των γυναικών αποφοίτων. Ακόμα το ύψος του οικογενειακού εισοδήματος των γονέων φαίνεται ότι επηρεάζει την πιθανότητα κάποιος πτυχιούχος 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση να είναι αυτοαπασχολούμενος και όχι μισθωτός. Επιπρόσθετα, οι κοινωνικές/ταξικές ανισότητες, όπως αντανακλώνται στις εισοδηματικές και μορφωτικές ανισότητες μεταξύ των οικογενειών προέλευσης των φοιτητών, επηρεάζουν την ποιότητα επαγγελματικής ένταξής τους ως πτυχιούχων λόγω της αυξημένης πιθανότητας αυτοαπασχόλησης των αποφοίτων που προέρχονται από οικογένειες με υψηλό εισόδημα. Τελευταία αλλά όχι ύστατη η ηλικία επηρεάζει θετικά την πιθανότητα αυτοαπασχόλησης 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση.

1.1.3 Έρευνες για την αυτοαπασχόληση αποφοίτων ελληνικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων

Στην συνέχεια θα αναφερθούμε ενδεικτικά στα στοιχεία για τους αυτοαπασχολούμενους όπως αυτά προκύπτουν από τις έρευνες των γραφείων διασύνδεσης διάφορων ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης της χώρας μας.

1.1.3.1 Μηχανικοί περιβάλλοντος – Πολυτεχνείο Κρήτης

Σύμφωνα με την «Έρευνα απασχόλησης των μηχανικών περιβάλλοντος» (Γραφείο διασύνδεσης και σταδιοδρομίας του πολυτεχνείου Κρήτης, 2007), ένα ποσοστό 10% των εργαζόμενων αποφοίτων του αυτοαπασχολείται (πίνακας 14).

Πίνακας 14: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι του τμήματος μηχανικών περιβάλλοντος του πολυτεχνείου Κρήτης

Μορφή εργασίας	Ποσοστό (%)
Αυτοαπασχολούμενοι με προσωπικό	5
Αυτοαπασχολούμενοι χωρίς προσωπικό	5
Συνολικό ποσοστό αυτοαπασχολούμενων	10

Τα βασικά κίνητρα που οδήγησαν τους απόφοιτους στην αυτοαπασχόληση είναι η ανεξαρτησία και η δυνατότητα να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες, οι καλύτερες προοπτικές επαγγελματικής δημιουργίας και η προσωπική φιλοδοξία (πίνακας 15). Όπως φαίνεται στον πίνακα 16, κατά κύριο λόγο οι περισσότεροι αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι στηρίχθηκαν οικονομικά στην οικογένεια και σε ευρωπαϊκές ενισχύσεις σε ποσοστά 50% και 40%, αντίστοιχα. Να τονίσουμε πως τους δόθηκε η δυνατότητα πολλαπλής επιλογής. Επίσης το 37,5% των αυτοαπασχολούμενων πτυχιούχων αναζήτησε και άλλη μορφή στήριξης, όπως γενικές πληροφορίες και τεχνικές συμβουλές, από την οικογένεια ή φίλους και διάφορους κρατικούς ή κοινωνικούς φορείς.

Πίνακας 15: Προσωπικό κίνητρο για τη δημιουργία επιχείρησης

Περιγραφή	Ποσοστό %
Οικονομικό όφελος	17
Ανεξαρτησία και δυνατότητα πρωτοβουλιών	22
Καλύτερες προοπτικές επαγγελματικής δημιουργίας	22
Προσωπική φιλοδοξία	22
Συνέχιση οικογενειακής επιχείρησης	0
Παρότρυνση οικογενειακού/ κοινωνικού περιβάλλοντος	6
Άσκηση του επαγγέλματος των ΜΗΠΕΡ και οικονομική απόσβεση των γνώσεων που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια των σπουδών	11
Σύνολο	100

Πίνακας 16: Βασικές πηγές οικονομικής ενίσχυσης

Περιγραφή	Ποσοστό %
Οικονομική ενίσχυση από οικογένεια	50
Οικονομική ενίσχυση από επιχείρηση ή επιχειρηματία ή τράπεζα	10
Συνέχιση οικογενειακής επιχείρησης	0
Κρατική ενίσχυση ή ευρωπαϊκό πρόγραμμα	40
Αποταμιεύσεις του ίδιου του απόφοιτου	0
Σύνολο	100

1.1.3.2 Δημοκρίτειο πανεπιστήμιο Θράκης

Τα στοιχεία που θα παρουσιαστούν για το Δημοκρίτειο πανεπιστήμιο Θράκης προέρχονται από την «Έκθεση αποτελεσμάτων για το έργο «Μελέτες – Α΄»» (Γραφείο διασύνδεσης, σπουδών και σταδιοδρομίας του Δημοκρίτειου πανεπιστημίου Θράκης) και την «Έκθεση αποτελεσμάτων για το έργο «Μελέτες – Β΄»» (Γραφείο διασύνδεσης, σπουδών και σταδιοδρομίας του Δημοκρίτειου πανεπιστημίου Θράκης) οι οποίες αφορούν αποφοίτους των περιόδων 1998 - 2000 και 2001 – 2002 αντίστοιχα.

Στον πίνακα 17 παρουσιάζονται τα ποσοστά των εργαζόμενων αποφοίτων και των δύο περιόδων του συγκεκριμένου πανεπιστημίου που αυτοαπασχολούνται. Παρατηρούμε πως για τις δύο περιόδους που εξετάζουμε τα ποσοστά είναι παραπλήσια με το ποσοστό των αυτοαπασχολούμενων ανεξαρτήτως φύλου για τους αποφοίτους των ετών 1998-2000 να διαμορφώνεται στο 20,9%, ενώ για τους αποφοίτους των ετών 2001-2002 να πέφτει ελαφρώς στο 18,5%.

Από τον Πίνακα 18 προκύπτει ότι, για τα έτη 1998-2000 από το σύνολο των αυτοαπασχολούμενων ανδρών, 14,1% ανέφεραν μεταξύ των βασικών πηγών οικονομικής τους στήριξης για τη δημιουργία δικής τους επιχείρησης την οικονομική ενίσχυση από τράπεζα, 50,0% τις δικές τους αποταμιεύσεις, 17,2% τη

συνέχιση οικογενειακής επιχείρησης, ενώ κανένας (0,0%) δεν ανέφερε την κρατική ενίσχυση ή ευρωπαϊκό πρόγραμμα. Από το σύνολο των αυτοαπασχολούμενων γυναικών, μόνο 3,0% ανέφεραν μεταξύ των βασικών πηγών οικονομικής τους στήριξης για τη δημιουργία δικής τους επιχείρησης την οικονομική ενίσχυση από τράπεζα, 51,5% τις δικές τους αποταμιεύσεις, 12,1% τη συνέχιση οικογενειακής επιχείρησης, και 6,1% την κρατική ενίσχυση ή ευρωπαϊκό πρόγραμμα. Για τα έτη 2001-2002 από το σύνολο των αυτοαπασχολούμενων ανδρών, 10,3% ανέφεραν μεταξύ των βασικών πηγών οικονομικής τους στήριξης για τη δημιουργία δικής τους επιχείρησης την οικονομική ενίσχυση από τράπεζα, 27,6% τις δικές τους αποταμιεύσεις, 17,2% τη συνέχιση οικογενειακής επιχείρησης, ενώ 10,3% ανέφερε την κρατική ενίσχυση ή ευρωπαϊκό πρόγραμμα. Από το σύνολο των αυτοαπασχολούμενων γυναικών, μόνο 4,5% ανέφεραν μεταξύ των βασικών πηγών οικονομικής τους στήριξης για τη δημιουργία δικής τους επιχείρησης την οικονομική ενίσχυση από τράπεζα, 27,3% τις δικές τους αποταμιεύσεις, 18,2% τη συνέχιση οικογενειακής επιχείρησης, και 9,1% την κρατική ενίσχυση ή ευρωπαϊκό πρόγραμμα.

Από τον Πίνακα 19 φαίνεται ότι, από το σύνολο των απασχολούμενων αποφοίτων της περιόδου 1998-2000, το 69,1% δήλωσε ότι δεν είχε κάποια άλλη μορφή στήριξης για τη δημιουργία επιχείρησης. Για τους άνδρες, το 73,4% απάντησε αρνητικά στη συγκεκριμένη ερώτηση και το 26,6% θετικά. Για τις γυναίκες, το 60,6% δήλωσε ότι δεν είχε κάποια άλλη μορφή στήριξης και το 39,4% απάντησε θετικά στη συγκεκριμένη ερώτηση. Για την περίοδο 2001-2002 το 56,6% δήλωσε ότι δεν είχε κάποια άλλη μορφή στήριξης για τη δημιουργία επιχείρησης. Για τους άνδρες, το 56,7% απάντησε αρνητικά στη συγκεκριμένη ερώτηση. Για τις γυναίκες, το 56,5% δήλωσε ότι δεν είχε κάποια άλλη μορφή στήριξης.

Από τον Πίνακα 20 προκύπτει ότι, από τους άνδρες απόφοιτους των ετών 1998-2000 που απάντησαν ότι είχαν και κάποια άλλη μορφή στήριξης, 70,6% ανέφεραν μεταξύ αυτών την οικογένεια, τους συγγενείς και τους φίλους, 47,1% κάποια άλλη μορφή που δεν αναφερόταν, και 5,9% κάποιον άλλο κρατικό ή κοινωνικό φορέα. Από τις γυναίκες που απάντησαν ότι είχαν και κάποια άλλη μορφή στήριξης, 76,9% ανέφεραν μεταξύ αυτών την οικογένεια, τους συγγενείς και τους φίλους, 15,4% κάποια άλλη μορφή που δεν αναφερόταν, και 7,7% τον ΟΑΕΔ. Από τον

Πίνακα 20 επίσης προκύπτει ότι, από τους άνδρες αυτοαπασχολούμενους αποφοίτους της περιόδου 2001-2002 που απάντησαν ότι είχαν και κάποια άλλη μορφή στήριξης, 84,6% ανέφεραν μεταξύ αυτών την οικογένεια, τους συγγενείς και τους φίλους. Από τις γυναίκες που απάντησαν ότι είχαν και κάποια άλλη μορφή στήριξης, 90,0% ανέφεραν μεταξύ αυτών την οικογένεια, τους συγγενείς και τους φίλους.

Από το σύνολο των απασχολούμενων αποφοίτων των ετών 1998-2000, όπως φαίνεται και στον πίνακα 21, 95,7% δήλωσαν ότι αισθάνονται ότι η επιχείρησή τους έχει θετικές προοπτικές στο άμεσο μέλλον. Από τους άνδρες, 96,8% απάντησαν θετικά στη συγκεκριμένη ερώτηση και από τις γυναίκες, 93,8%. Αντίστοιχα από το σύνολο των απασχολούμενων αποφοίτων των ετών 2001-2002 90,4% δήλωσαν ότι αισθάνονται ότι η επιχείρησή τους έχει θετικές προοπτικές στο άμεσο μέλλον. Από τους άνδρες, 90,0% απάντησαν θετικά στη συγκεκριμένη ερώτηση και από τις γυναίκες, 90,9%.

Πίνακας 17: Αυτοαπασχόληση αποφοίτων Δημοκρίτειου πανεπιστημίου ως προς το φύλο

Μορφή εργασίας	1998-2000			2001-2002		
	Φύλο		Σύνολο (%)	Φύλο		Σύνολο (%)
	Άνδρας (%)	Γυναίκα (%)		Άνδρας (%)	Γυναίκα (%)	
Αυτοαπασχολούμενοι χωρίς προσωπικό	27,7	11,9	18,9	26	12,4	17,1
Αυτοαπασχολούμενοι με προσωπικό	3,5	0,8	2	4	0	1,4
Συνολικό ποσοστό αυτοαπασχολούμενων	31,2	12,7	20,9	30	12,4	18,5

Πίνακας 18: Βασικές πηγές οικονομικής στήριξης για δημιουργία προσωπικής επιχείρησης ως προς το φύλο

Πηγή οικονομικής στήριξης	1998-2000			2001-2002		
	Φύλο		Σύνολο (%)	Φύλο		Σύνολο (%)
	Άνδρας (%)	Γυναίκα (%)		Άνδρας (%)	Γυναίκα (%)	
Οικονομική ενίσχυση από οικογένεια ή φίλους	57	57,5	57,5	58,6	45,5	82,9
Οικονομική ενίσχυση από τράπεζα	14,1	3	10,3	10,3	4,5	7,8
Συνέχιση οικογενειακής επιχείρησης	17,2	12,1	15,5	17,2	18,2	17,6
Κρατική ενίσχυση ή ευρωπαϊκό πρόγραμμα	0	6,1	2,1	10,3	9,1	9,8
Αποταμιεύσεις του ίδιου του απόφοιτου	50	51,5	50,5	27,6	27,3	27,5

Πίνακας 19: Άλλη μορφή στήριξης (πληροφορίες, τεχνικές συμβουλές, κλπ.) για τη δημιουργία επιχείρησης ως προς το φύλο

Λήψη άλλης μορφής στήριξης	1998-2000			2001-2002		
	Φύλο		Σύνολο (%)	Φύλο		Σύνολο (%)
	Άνδρας (%)	Γυναίκα (%)		Άνδρας (%)	Γυναίκα (%)	
Ναι	26,6	39,4	30,9	43,3	43,5	43,4
Όχι	73,4	60,6	69,7	56,7	56,5	56,6

Πίνακας 20: Μορφές στήριξης (πληροφορίες, τεχνικές συμβουλές, κλπ.) ως προς το φύλο

Μορφές στήριξης	1998-2000			2001-2002		
	Φύλο		Σύνολο (%)	Φύλο		Σύνολο (%)
	Άνδρας (%)	Γυναίκα (%)		Άνδρας (%)	Γυναίκα (%)	
ΟΑΕΔ	0	7,7	3,3	-	-	-
Άλλος κρατικός ή κοινωνικός φορέας	5,9	0	3,3	7,7	0	4,3
Οικογένεια, συγγενείς, φίλοι	70,6	76,6	73,3	84,6	90	87
Άλλο	47,1	15,4	33,3	7,7	10	8,7

Πίνακας 21: Θετικές προοπτικές επιχείρησης στο άμεσο μέλλον ανά φύλο

Θετικές προοπτικές	1998-2000			2001-2002		
	Φύλο		Σύνολο (%)	Φύλο		Σύνολο (%)
	Άνδρας (%)	Γυναίκα (%)		Άνδρας (%)	Γυναίκα (%)	
Ναι	96,8	93,8	95,7	90	90,9	90,4
Όχι	3,2	6,2	4,3	10	9,1	9,6

1.1.3.3 Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Η έρευνα με τίτλο «Μελέτη απορρόφησης αποφοίτων ΑΠΘ» (Γραφείο διασύνδεσης ΑΠΘ, 2005) περιλαμβάνει τους πτυχιούχους όλων των τμημάτων του ΑΠΘ των ημερολογιακών ετών 1998, 1999 και 2000. Σύμφωνα με την μελέτη αυτή το 18,9% όσων αποφοίτων εργάζονται είναι αυτοαπασχολούμενοι χωρίς προσωπικό και το 3,8% αυτοαπασχολούμενοι με προσωπικό. Αξίζει να αναφέρουμε πως εργαζόμενοι είναι το 84,2% του συνολικού αριθμού των

πτυχιούχων του συγκεκριμένου πανεπιστημίου. Υψηλά ποσοστά αυτοαπασχολούμενων (με ή χωρίς προσωπικό) παρουσιάζουν οι απόφοιτοι των Τμημάτων της Νομικής, της Φαρμακευτικής, των Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, της Ιατρικής, της Οδοντιατρικής, των Πολιτικών Μηχανικών, των Αγρονόμων-Τοπογράφων Μηχανικών και των Μηχανολόγων Μηχανικών (τα ποσοστά τους κυμαίνονται από 36,8% έως 81,7%). Το 60,8% των πτυχιούχων δεν έχει σκεφθεί ποτέ μέχρι σήμερα την ίδρυση ατομικής επιχείρησης με το ποσοστό αυτό να είναι κατά 68% γυναίκες.

1.1.3.4 Τ.Ε.Ι. Σερρών

Ενδιαφέροντα δεδομένα προκύπτουν και από την «Συγκριτική μελέτη παρακολούθησης αποφοίτων Τ.Ε.Ι. Σερρών» (Γραφείο διασύνδεσης και παραγωγής του Τ.Ε.Ι. Σερρών, 2006). Ο πληθυσμός της έρευνας αυτής αποτελείται από τους πτυχιούχους που αποφοίτησαν από το 1997 μέχρι και το 2000. Στον πίνακα 22 παρουσιάζονται τα ποσοστά αυτοαπασχολούμενων στο σύνολο των αποφοίτων του κάθε τμήματος του Τ.Ε.Ι. Σερρών. Οι πολιτικοί δομικών εμφανίζουν το μεγαλύτερο ποσοστό με 38,8%, οι πτυχιούχοι λογιστικής το μικρότερο με 9,3% και ο μέσος όρος διαμορφώνεται στο 21,6%.

Από τους εργαζόμενους πτυχιούχους του Τ.Ε.Ι. Σερρών 8% είναι αυτοαπασχολούμενοι με προσωπικό και 17,4% αυτοαπασχολούμενοι χωρίς προσωπικό (πίνακας 23). Το 27% των αυτοαπασχολούμενων αποφοίτων εργάζεται σε οικογενειακή επιχείρηση, το 68,9% σε επιχείρηση που ξεκίνησαν οι ίδιοι μετά την αποφοίτησή τους και το 4,1% σε άλλο είδος επιχείρησης (πίνακας 24). Οι περισσότεροι αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι του Τ.Ε.Ι. Σερρών επέλεξαν την οικονομική ενίσχυση από οικογενειακά κεφάλαια ενώ μόλις το 9,5% επιχορηγήθηκε από κοινοτικά προγράμματα ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας (πίνακας 25). Το 69,3% των αυτοαπασχολούμενων πτυχιούχων δεν απασχολούν κανένα άτομο στην επιχείρησή τους (πίνακας 26) και το 92% όσων εργάζονται σε δικιά τους επιχείρηση δηλώνει αρκετά και πολύ ικανοποιημένο από την απόφασή του αυτή (πίνακας 27).

Πίνακας 22: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι Τ.Ε.Ι. Σερρών ανά τμήμα

	Διοίκησης επιχειρήσεων	Λογιστικής	Μηχανο- λογίας	Πολιτικών δομικών	Σύνολο
Αυτοαπασχο- λούμενοι	16%	9,3%	20%	38,8%	21,6%

Πίνακας 23: Αυτοαπασχολούμενοι με ή χωρίς προσωπικό εργαζόμενοι απόφοιτοι Τ.Ε.Ι. Σερρών ανά τμήμα

	Διοίκησης επιχειρήσεων	Λογιστικής	Μηχανο- λογίας	Πολιτικών δομικών	Σύνολο
Αυτοαπασχο- λούμενοι με προσωπικό	8,7%	2,8%	8,2%	11,6%	8%
Αυτοαπασχο- λούμενοι χωρίς προσωπικό	10,1%	8,3%	14,8%	32,6%	17,4%

Πίνακας 24: Είδος επιχείρησης των αυτοαπασχολούμενων αποφοίτων του Τ.Ε.Ι. Σερρών

	Διοίκησης επιχειρήσεων	Λογι- στικής	Μηχανο- λογίας	Πολιτικών δομικών	Σύνολο
Είναι οικογενειακή επιχείρηση	42,9%	37,5%	28,6%	18,4%	27%
Είναι επιχείρηση που ξεκινήσατε μόνος μετά την αποφοίτησή σας	42,9%	62,5%	71,4%	78,9%	68,9%
Άλλο	14,3%	0%	0%	2,6%	4,1%

Πίνακας 25: Είδος οικονομικής ενίσχυσης για τη δημιουργία της επιχείρησης

	Διοίκησης επιχειρήσεων	Λογι- στικής	Μηχανο- λογίας	Πολιτικών δομικών	Σύνολο
Ενίσχυση από οικογενειακά κεφάλαια	57,1%	42,9%	35,7%	42,1%	43,8%
Ενίσχυση από τραπεζικό δάνειο	13,3%	37,5%	7,1%	7,9%	12%
Επιχορήγηση από κοινοτικά προγράμματα ενίσχυσης της επιχειρηματι- κότητας	20%	0%	0%	10,8%	9,5%
Ενίσχυση από άλλη πηγή	21,4%	14,3%	57,1%	42,1%	38,4%

Πίνακας 26: Αριθμός ατόμων που απασχολούνται στις επιχειρήσεις των αυτοαπασχολούμενων φοιτητών του Τ.Ε.Ι. Σερρών

Αριθμός απασχολούμενων	Διοίκησης επιχειρήσεων	Λογι- στικής	Μηχανο- λογίας	Πολιτικών δομικών	Σύνολο
0	60%	75%	64,3%	73,7%	69,3%
1	6,7%	0%	7,1%	15,8%	10,7%
2	6,7%	0%	7,1%	7,9%	6,7%
3	20%	12,5%	0%	0%	5,3%
4	0%	0%	7,1%	0%	1,3%
5	0%	0%	7,1%	0%	1,3%
8	6,7%	12,5%	0%	0%	2,7%
22	0%	0%	7,1%	0%	1,3%
30	0%	0%	0%	2,6%	1,3%

Πίνακας 27: Πόσο ικανοποιημένος/η είστε με την απόφαση σας να ανοίξετε δική σας επιχείρηση

Βαθμός ικανοποίησης	Διοίκησης επιχειρήσεων	Λογιστικής	Μηχανολογίας	Πολιτικών δομικών	Σύνολο
Καθόλου ικανοποιημένος/η	0%	12,5%	0%	2,6%	2,7%
Λίγο ικανοποιημένος/η	13,3%	0%	0%	5,3%	5,3%
Αρκετά ικανοποιημένος/η	53,4%	50%	35,7%	60,5%	53,3%
Πολύ ικανοποιημένος/η	33,3%	37,5%	64,3%	31,6%	38,7%

1.1.3.5 Τ.Ε.Ι. Ηπείρου

Στην συνέχεια θα ασχοληθούμε με τα αποτελέσματα της έρευνας με τίτλο «Μελέτη απορρόφησης αποφοίτων Τ.Ε.Ι. Ηπείρου» (Γραφείο διασύνδεσης Τ.Ε.Ι. Ηπείρου) η οποία περιλαμβάνει τους πτυχιούχους του ιδρύματος μέχρι τον Μάρτιο του 2008. Από το σύνολο των εργαζόμενων αποφοίτων, ένα ποσοστό 3,6% διατηρεί ατομική επιχείρηση με προσωπικό, ενώ ένα ποσοστό 5,3% ανέφερε ότι είναι αυτοαπασχολούμενοι (πίνακας 28). Στον πίνακα 29 βλέπουμε πώς μοιράζονται οι αυτοαπασχολούμενοι με ή χωρίς προσωπικό στα διάφορα τμήματα του ιδρύματος. Το 40% των αυτοαπασχολούμενων με προσωπικό είναι απόφοιτοι της φυτικής παραγωγής και το 66,6% των αυτοαπασχολούμενων χωρίς προσωπικό έχει αποφοιτήσει από το τμήμα ανθοκομίας και αρχιτεκτονικής τοπίου. Ποσοστό 79,2% των αυτοαπασχολούμενων αποφοίτων ανέφερε ότι διατηρούν ατομική επιχείρηση μετά την αποφοίτηση, ενώ το 20,8% όσων απασχολούνται συμμετέχει σε οικογενειακή επιχείρηση (πίνακας 30). Τέλος το 87% των πτυχιούχων δηλώνει αρκετά και πολύ ικανοποιημένο από την απόφασή του να αυτοαπασχοληθεί (πίνακας 31).

Πίνακας 28: Αυτοαπασχολούμενοι εργαζόμενοι απόφοιτοι Τ.Ε.Ι. Ηπείρου ανά φύλο

Είδος απασχόλησης	Φύλο		Σύνολο
	Άνδρας	Γυναίκα	
Αυτοαπασχολούμενος με προσωπικό	7,7%	2%	3,6%
Αυτοαπασχολούμενος χωρίς προσωπικό	9%	3,9%	5,3%

Πίνακας 29: Αυτοαπασχολούμενοι (με ή χωρίς προσωπικό) εργαζόμενοι απόφοιτοι Τ.Ε.Ι. Ηπείρου ανά τμήμα

Τμήμα αποφοίτησης	Είδος απασχόλησης	
	Αυτοαπασχολούμενος με προσωπικό	Αυτοαπασχολούμενος χωρίς προσωπικό
Ανθοκομίας & Αρχιτεκτονικής Τοπίου	20%	66,6%
Ιχθυοκομίας Αλιείας	0%	6,7%
Φυτικής Παραγωγής	40%	20%
Λαϊκής Παραδοσιακής Μουσικής	0%	0%
Νοσηλευτικής	0%	0%
Τηλεπληροφορικής & Διοίκησης	0%	0%
Τουριστικών Επιχειρήσεων	0%	6,7%
Βρεφονηπιοκομίας	10%	0%
Ζωικής Παραγωγής	30%	0%

Πίνακας 30: Είδος επιχείρησης αυτοαπασχολούμενων αποφοίτων

Είδος επιχείρησης	Ποσοστό (%)
Οικογενειακή	20,8
Ατομική	79,2

Πίνακας 31: Βαθμός ικανοποίησης αυτοαπασχολούμενων αποφοίτων Τ.Ε.Ι.
Ηπείρου

Βαθμός ικανοποίησης	Ποσοστό (%)
Λίγο	13
Αρκετά	43,5
Πολύ	43,5

1.2 Διεθνής έρευνα

Σε αυτό το κομμάτι της εργασίας θα εστιάσουμε στην ανάλυση των δεδομένων για την αυτοαπασχόληση των αποφοίτων της ανώτατης εκπαίδευσης στο εξωτερικό, στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, καθώς και στα συμπεράσματα στα οποία μπορούμε να καταλήξουμε. Τα δεδομένα αυτά προέκυψαν από έρευνα στην διεθνή βιβλιογραφία, σε ευρωπαϊκούς αλλά και διεθνείς οργανισμούς που σχετίζονται τόσο με την εργασία γενικά, όσο και με την επιχειρηματικότητα και την αυτοαπασχόληση ειδικότερα. Σε πολλές περιπτώσεις αναγκαστήκαμε να εξάγουμε τα χρήσιμα για την έρευνα μας στοιχεία από γενικότερες έρευνες για την απασχόληση.

1.2.1 Στοιχεία Eurostat

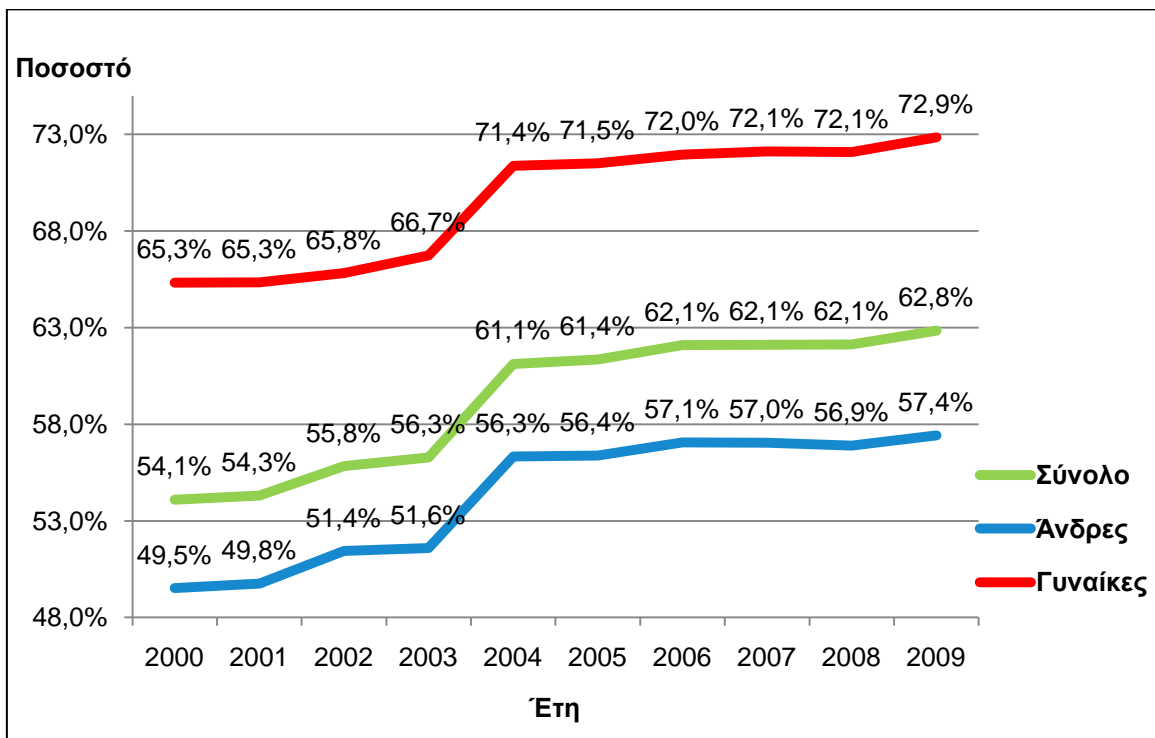
Σημαντικότερα στοιχεία για την απασχόληση των ευρωπαίων πολιτών μας παρέχει η ευρωπαϊκή κοινότητα μέσω της Eurostat. Η υπηρεσία αυτή πραγματοποιεί κάθε τρίμηνο του έτους εκτεταμένη έρευνα αναφορικά με τα στοιχεία απασχόλησης κάθε ενταγμένης και υπό ένταξη χώρας της Ε.Ε. (EU LFS) . Στα πλαίσια της έρευνας αυτής διαχωρίζει το συνολικό ανθρώπινο δυναμικό σε ομάδες ανάλογα με το φύλο, την ηλικία και το εκπαιδευτικό τους επίπεδο και τους αναπαριστά σε πίνακες ανά χιλιάδες.

Για την έρευνα μας επιλέξαμε το σύνολο των ανθρώπων ηλικίας 15 έως 74 ετών, οι οποίοι είναι απόφοιτοι κάποιου ιδρύματος ανώτατης εκπαίδευσης στην χώρα τους. Για κάθε έτος από το 2000 μέχρι και το 2009 βρήκαμε τα ποσοστά που αντιστοιχούν στους αυτοαπασχολούμενους (άνδρες, γυναίκες και σύνολο) στο σύνολο των εργαζομένων κάθε μιας κατηγορίας, του συγκεκριμένου πάντα

επιπέδου εκπαίδευσης για κάθε χώρα. Εδώ να αναφέρουμε πως τα δεδομένα της Ε.Ε. αφορούν τις χώρες που ήταν μέλη της την συγκεκριμένη χρονιά (EC12-1994, EU15-2004, EU25-2006, EU27).

1.2.1.1 Αυτοαπασχολούμενοι άνδρες απόφοιτοι ανώτατης εκπαίδευσης στις ευρωπαϊκές χώρες

Στον πίνακα 33 περιέχονται τα ποσοστά των ανδρών επιπέδου ανώτατης εκπαίδευσης που αυτοαπασχολούνται στο σύνολο των εργαζομένων ανδρών του ίδιου εκπαιδευτικού επιπέδου. Όπως βλέπουμε και στο σχήμα 1 στο σύνολο της Ε.Ε. το ποσοστό των ανδρών που επιλέγουν να αυτοαπασχοληθούν παρουσιάζει ανοδικές τάσεις έχοντας φτάσει για το 2009 το 57,4% έναντι του 49,5% του 2000.

Σχήμα 1: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι ανώτατης εκπαίδευσης στην Ε.Ε. ανά φύλο και συνολικά την περίοδο 2000-2009

Το μεγαλύτερο ποσοστό αυτοαπασχολούμενων στο σύνολο των απασχολούμενων ανδρών αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης παρουσιάζει η Νορβηγία το 2003 με 79,5% ενώ το μικρότερο ποσοστό η Λετονία το 2000 με 20,4%. Στις περισσότερες χώρες οι τάσεις φαίνεται να είναι ανοδικές, όπως άλλωστε και στην Ε.Ε. στο σύνολό της. Χαρακτηριστικά παραδείγματα η Δανία

από το 38,3% του 2000 στο 52% του 2009, η Ιταλία (49,7% το 2000, 75% το 2009), το Λουξεμβούργο με αύξηση 37 σχεδόν ποσοστιαίων μονάδων, η Αυστρία με 22% περισσότερους αυτοαπασχολούμενους εργαζομένους το 2009 και η Ισλανδία που από το 46,7% έφτασε στο 60%. Στον αντίποδα ελάχιστες χώρες παρουσίασαν μείωση στο ποσοστό αυτό. Ξεχωρίζουν η Βουλγαρία (το 55,7% του 2000 έγινε 41,6% το 2009), η Λιθουανία με πτώση 18,4 ποσοστιαίων μονάδων και η Ελβετία με το 61,8% του 2000 να συρρικνώνεται και να γίνεται 37,6% το 2009.

Στον πίνακα 32 φαίνεται η κατάταξη των χωρών στην συγκεκριμένη κατηγορία για το έτος 2009. Για την Εσθονία, την Μάλτα και την Π.Γ.Δ.Μ. δεν έχουμε στοιχεία για την συγκεκριμένη χρονιά. Αξίζει να σημειωθεί πως το ποσοστό των χωρών μέχρι και την Πολωνία είναι πάνω από το ποσοστό για το σύνολο της Ε.Ε.

Πίνακας 32: Κατάταξη ευρωπαϊκών χωρών ως προς την αυτοαπασχόληση των ανδρών αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης για το 2009

Θέση	Χώρα	Θέση	Χώρα	Θέση	Χώρα
1	Ιταλία	11	Ισλανδία	21	Γαλλία
2	Ηνωμένο Βασίλειο	12	Σλοβακία	22	Αυστρία
3	Νορβηγία	13	Πολωνία	23	Ρουμανία
4	Σουηδία	14	Ιρλανδία	24	Γερμανία
5	Τσεχία	15	Ισπανία	25	Κροατία
6	Ολλανδία	16	Λιθουανία	26	Ουγγαρία
7	Βέλγιο	17	Σλοβενία	27	Βουλγαρία
8	Λουξεμβούργο	18	Δανία	28	Τουρκία
9	Ελλάδα	19	Πορτογαλία	29	Ελβετία
10	Φινλανδία	20	Κύπρος	30	Λετονία

Πίνακας 33: Αυτοαπασχολούμενοι άνδρες απόφοιτοι ανώτατης εκπαίδευσης στις ευρωπαϊκές χώρες την περίοδο 2000-2009

Χώρες	Έτη									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ε.Ε.	49,5%	49,8%	51,4%	51,6%	56,3%	56,4%	57,1%	57,0%	56,9%	57,4%
Βέλγιο	60,5%	63,2%	69,6%	64,8%	66,6%	66,9%	62,9%	67,4%	65,6%	65,4%
Βουλγαρία	55,7%	47,3%	45,2%	49,7%	46,9%	44,1%	38,5%	39,5%	43,4%	41,6%
Τσεχία	55,6%	53,7%	58,8%	58,9%	58,4%	61,8%	63,8%	64,5%	65,3%	65,6%
Δανία	38,3%	39,0%	40,6%	50,9%	50,5%	47,9%	45,6%	44,7%	51,8%	52,0%
Γερμανία	37,7%	38,2%	40,3%	40,8%	40,9%	44,2%	44,2%	44,1%	44,3%	44,5%
Εσθονία	-	-	-	-	43,1%	-	-	-	-	-
Ιρλανδία	49,5%	48,9%	50,7%	51,8%	56,8%	55,6%	56,0%	53,2%	55,0%	57,0%
Ελλάδα	61,6%	63,0%	64,5%	68,7%	61,9%	61,9%	62,1%	61,8%	60,5%	62,1%
Ισπανία	57,6%	59,8%	60,9%	56,3%	59,1%	60,6%	60,5%	60,0%	58,1%	56,4%
Γαλλία	44,4%	43,0%	45,0%	45,4%	44,4%	45,5%	48,7%	48,2%	44,1%	47,6%
Ιταλία	49,7%	49,7%	48,9%	48,7%	75,5%	73,4%	73,7%	74,0%	73,4%	75,0%
Κύπρος	50,4%	44,5%	51,7%	56,5%	52,8%	44,5%	48,8%	48,4%	50,4%	50,4%
Λετονία	20,4%	-	35,4%	34,6%	-	-	-	-	32,3%	30,1%
Λιθουανία	73,6%	53,6%	52,8%	43,1%	45,4%	46,2%	49,1%	50,2%	48,0%	55,2%
Λουξεμβούργο	27,0%	24,0%	36,7%	75,0%	65,8%	63,9%	62,9%	59,4%	76,0%	63,9%
Ουγγαρία	48,4%	44,2%	46,0%	43,8%	44,7%	42,0%	40,0%	43,4%	42,9%	43,0%

Πτυχιακή εργασία του φοιτητή Σταύρου Ιωακείμ

Χώρες	Έτη									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Μάλτα	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ολλανδία	64,1%	62,6%	64,7%	62,9%	63,7%	62,7%	62,7%	63,4%	64,3%	65,5%
Αυστρία	25,8%	30,4%	30,2%	29,3%	49,8%	40,6%	39,6%	37,7%	42,4%	47,4%
Πολωνία	51,2%	51,8%	56,4%	59,3%	52,2%	53,1%	55,8%	57,1%	57,9%	58,6%
Πορτογαλία	47,1%	47,1%	42,6%	53,2%	48,9%	57,2%	60,8%	56,7%	53,9%	51,5%
Ρουμανία	49,4%	44,8%	44,5%	38,6%	32,0%	32,0%	34,3%	36,6%	42,1%	46,0%
Σλοβενία	48,1%	57,3%	65,3%	56,8%	44,1%	55,3%	56,0%	57,9%	48,0%	53,7%
Σλοβακία	52,1%	54,0%	52,0%	47,1%	49,3%	59,1%	54,8%	55,5%	57,9%	58,9%
Φινλανδία	53,2%	56,0%	51,4%	54,5%	56,6%	59,6%	58,3%	60,4%	62,4%	60,4%
Σουηδία	61,7%	64,6%	63,5%	64,6%	67,2%	62,7%	63,0%	61,4%	65,1%	68,0%
Ηνωμένο Βασίλειο	65,0%	63,5%	64,9%	68,1%	70,8%	70,1%	70,3%	70,9%	72,1%	72,2%
Κροατία	-	-	40,7%	35,2%	46,0%	39,5%	43,7%	36,0%	43,1%	44,1%
Π.Γ.Δ.Μ.	-	-	-	-	-	-	39,4%	40,2%	45,1%	-
Τουρκία	-	-	-	-	-	-	45,8%	41,0%	38,8%	37,9%
Ισλανδία	46,7%	53,8%	60,6%	72,4%	61,3%	54,5%	65,0%	66,7%	61,1%	60,0%
Νορβηγία	67,8%	71,4%	77,7%	79,5%	77,5%	78,7%	71,2%	71,4%	74,6%	68,2%
Ελβετία	61,8%	36,1%	38,3%	37,7%	36,1%	36,4%	37,7%	42,9%	39,5%	37,6%

1.2.1.2 Αυτοαπασχολούμενες γυναίκες απόφοιτοι ανώτατης εκπαίδευσης στις ευρωπαϊκές χώρες

Στον πίνακα 35 περιέχονται τα ποσοστά των γυναικών επιπέδου ανώτατης εκπαίδευσης που αυτοαπασχολούνται στο σύνολο των εργαζομένων γυναικών του ίδιου εκπαιδευτικού επιπέδου. Όπως βλέπουμε και στο σχήμα 1 στο σύνολο της Ε.Ε. το ποσοστό των γυναικών που επιλέγει την αυτοαπασχόληση έναντι της μισθωτής εργασίας παρουσιάζει ανοδικές τάσεις έχοντας φτάσει από το 65,3% το 2000 στο 72,9% το 2009.

Το μεγαλύτερο ποσοστό αυτοαπασχολούμενων στο σύνολο των απασχολούμενων γυναικών αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης παρουσιάζει το Λουξεμβούργο το 2003 με το απόλυτο 100,0% ενώ το μικρότερο ποσοστό η Π.Γ.Δ.Μ. το 2007 με 33,3%. Στις περισσότερες χώρες οι τάσεις φαίνεται να είναι ανοδικές, όπως άλλωστε και στην Ε.Ε. στο σύνολό της. Στην Τσεχία το 60,9% του 2000 γίνεται 71,6% το 2009. Η Ιταλία παρουσιάζει αύξηση 35,5 μονάδων και από το 52,5% το 2000 φτάνει στο 87% το 2009. Σημαντική αύξηση έχουμε και για την Λετονία με το ποσοστό της να φτάνει στο 66,7% για το 2009 από 43,1% που ήταν για το 2000. Αξιοσημείωτη αύξηση του ποσοστού των αυτοαπασχολούμενων γυναικών αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης την τελευταία δεκαετία έχουμε τόσο στην Αυστρία όσο και την Ελβετία με 28,6 και 27,5 ποσοστιαίες μονάδες αντίστοιχα. Στην Σλοβενία το 35,5% του 2000 έγινε 57,1% το 2009 και στην Σλοβακία από το 46,8% το 2000 φτάσαμε στο 71,9% το 2009. Αντίθετα περιορισμένος είναι ο αριθμός των χωρών στις οποίες το ποσοστό των αυτοαπασχολούμενων γυναικών για την συγκεκριμένη κατηγορία που μελετούμε σημείωσε πτώση αυτή την περίοδο. Ξεχωρίζουμε την Λιθουανία όπου το 83,1% του 2000 έγινε 70% το 2009, την Ρουμανία και την Βουλγαρία με πτώση 9,5 και 7,6 μονάδων κατά το ίδιο διάστημα αντίστοιχα.

Στον πίνακα 34 φαίνεται η κατάταξη των χωρών στην συγκεκριμένη κατηγορία για το έτος 2009. Για την Εσθονία, την Μάλτα και την Π.Γ.Δ.Μ. δεν έχουμε στοιχεία για την συγκεκριμένη χρονιά. Αξίζει να σημειωθεί πως το ποσοστό των χωρών μέχρι και την Φινλανδία είναι πάνω από το ποσοστό για το σύνολο της Ε.Ε. Παρατηρούμε πως οι διαφορές στην κατάταξη σε σχέση με τον αντίστοιχο πίνακα για τους άνδρες είναι λίγες.

Πίνακας 34: Κατάταξη ευρωπαϊκών χωρών ως προς την αυτοαπασχόληση των γυναικών αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης για το 2009

Θέση	Χώρα	Θέση	Χώρα	Θέση	Χώρα
1	Ιταλία	11	Ελλάδα	21	Ισπανία
2	Ηνωμένο Βασίλειο	12	Σλοβακία	22	Αυστρία
3	Ολλανδία	13	Τσεχία	23	Γαλλία
4	Ισλανδία	14	Λιθουανία	24	Γερμανία
5	Κύπρος	15	Πορτογαλία	25	Ουγγαρία
6	Νορβηγία	16	Δανία	26	Κροατία
7	Λουξεμβούργο	17	Πολωνία	27	Σλοβενία
8	Βέλγιο	18	Ιρλανδία	28	Βουλγαρία
9	Σουηδία	19	Ελβετία	29	Ρουμανία
10	Φινλανδία	20	Λετονία	30	Τουρκία

Πίνακας 35: Αυτοαπασχολούμενες γυναίκες απόφοιτοι ανώτατης εκπαίδευσης στις ευρωπαϊκές χώρες την περίοδο 2000-2009

Χώρες	Έτη									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ε.Ε.	65,3%	65,3%	65,8%	66,7%	71,4%	71,5%	72,0%	72,1%	72,1%	72,9%
Βέλγιο	79,8%	76,6%	77,2%	81,8%	78,1%	77,8%	76,4%	78,0%	78,9%	78,3%
Βουλγαρία	64,5%	65,1%	62,7%	62,8%	59,9%	55,2%	53,0%	46,0%	51,5%	56,9%
Τσεχία	60,9%	63,2%	67,5%	62,8%	63,0%	63,0%	64,7%	71,6%	70,8%	71,6%
Δανία	58,3%	65,8%	60,0%	50,0%	50,0%	67,0%	62,5%	63,4%	60,0%	67,6%
Γερμανία	55,4%	55,3%	58,8%	57,9%	59,4%	62,6%	62,9%	65,3%	65,5%	64,6%
Εσθονία	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ιρλανδία	60,6%	61,3%	62,5%	66,0%	66,7%	66,8%	64,5%	62,5%	68,6%	67,1%
Ελλάδα	75,0%	76,1%	77,0%	76,7%	73,1%	70,7%	70,5%	72,8%	71,9%	72,7%
Ισπανία	68,1%	68,1%	65,8%	71,2%	69,7%	72,9%	70,1%	70,3%	69,2%	66,6%
Γαλλία	65,7%	67,8%	68,3%	68,5%	60,9%	60,4%	64,9%	62,2%	59,7%	65,7%
Ιταλία	52,5%	48,5%	47,9%	49,6%	86,6%	87,4%	86,6%	87,1%	85,4%	87,0%
Κύπρος	74,4%	65,1%	78,0%	82,2%	77,4%	77,0%	78,7%	77,0%	83,6%	81,6%
Λετονία	43,1%	-	-	68,8%	41,7%	50,5%	49,0%	-	53,1%	66,7%
Λιθουανία	83,1%	64,1%	65,0%	53,2%	62,7%	66,1%	60,9%	63,8%	64,3%	70,0%
Λουξεμβούργο	-	-	50,0%	100,0%	86,7%	73,7%	88,2%	86,4%	86,4%	79,2%
Ουγγαρία	50,0%	49,5%	59,0%	57,4%	53,0%	52,2%	47,8%	56,9%	59,0%	60,5%

Πτυχιακή εργασία του φοιτητή Σταύρου Ιωακείμ

Χώρες	Έτη									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Μάλτα	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ολλανδία	79,0%	81,2%	83,0%	80,9%	82,9%	80,9%	81,9%	82,4%	84,0%	82,7%
Αυστρία	37,9%	39,9%	42,1%	40,4%	60,8%	64,2%	60,5%	64,8%	63,6%	66,5%
Πολωνία	57,0%	56,1%	62,6%	65,8%	55,2%	62,0%	63,1%	63,6%	65,2%	67,1%
Πορτογαλία	55,9%	69,2%	74,7%	65,9%	58,0%	67,2%	75,2%	67,8%	66,3%	68,8%
Ρουμανία	63,3%	49,0%	51,4%	46,2%	46,6%	46,2%	55,0%	60,5%	58,9%	53,8%
Σλοβενία	35,5%	70,0%	65,8%	48,6%	68,3%	56,0%	47,8%	56,0%	58,0%	57,1%
Σλοβακία	46,8%	46,3%	59,4%	53,5%	69,2%	66,1%	64,0%	66,3%	64,9%	71,9%
Φινλανδία	64,9%	64,1%	68,0%	65,5%	64,8%	70,5%	69,4%	64,3%	73,7%	76,6%
Σουηδία	67,2%	79,7%	78,4%	75,5%	76,7%	69,9%	75,6%	78,0%	77,3%	77,1%
Ηνωμένο Βασίλειο	79,2%	78,5%	77,2%	79,1%	78,9%	81,9%	81,5%	81,7%	83,9%	83,7%
Κροατία	-	-	38,8%	44,1%	47,0%	54,0%	36,6%	53,2%	54,6%	60,4%
Π.Γ.Δ.Μ.	-	-	-	-	-	-	37,9%	33,3%	39,5%	-
Τουρκία	-	-	-	-	-	-	55,4%	44,8%	49,0%	49,7%
Ισλανδία	73,3%	-	-	-	65,0%	-	84,6%	60,0%	66,7%	82,4%
Νορβηγία	77,9%	80,0%	86,5%	81,6%	77,5%	80,5%	81,0%	79,8%	81,6%	81,0%
Ελβετία	39,4%	63,7%	61,4%	63,4%	65,4%	64,1%	65,5%	66,4%	65,4%	66,9%

1.2.1.3 Σύνολο αυτοαπασχολούμενων αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης στις ευρωπαϊκές χώρες

Στον πίνακα 37 περιέχονται τα ποσοστά των αυτοαπασχολούμενων επιπέδου ανώτατης εκπαίδευσης στο σύνολο των εργαζομένων ανθρώπων του ίδιου μορφωτικού επιπέδου. Όπως βλέπουμε και στο σχήμα στο σύνολο της Ε.Ε. το ποσοστό των ατόμων που επιλέγει την αυτοαπασχόληση έναντι της μισθωτής εργασίας παρουσιάζει ανοδικές τάσεις έχοντας φτάσει από το 54,1% το 2000 στο 62,8% το 2009. Στο ίδιο σχήμα φαίνεται πως οι γυναίκες σε όλη την συγκεκριμένη χρονική περίοδο εμφανίζουν μεγαλύτερα ποσοστά αυτοαπασχόλησης έναντι των ανδρών αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης με τα ποσοστά για το σύνολο της Ε.Ε. να είναι πιο κοντά σε αυτά των ανδρών λόγω της μεγαλύτερης συμμετοχής ανδρών στον συνολικό αριθμό των εργαζομένων αποφοίτων.

Το μεγαλύτερο ποσοστό αυτοαπασχολούμενων στο σύνολο των απασχολούμενων αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης παρουσιάζει το Λουξεμβούργο το 2003 με 83,3% ενώ το μικρότερο ποσοστό η Λετονία το 2000 με 27,8%. Στις περισσότερες χώρες οι τάσεις φαίνεται να είναι ανοδικές, όπως άλλωστε και στην Ε.Ε. στο σύνολό της. Χαρακτηριστικά παραδείγματα η Ιταλία όπου το 50,4% του 2000 έγινε 79,6% το 2009, η Τσεχία με αύξηση 10,6% και η Δανία με αύξηση 13,7 ποσοστιαίων μονάδων. Στην Λετονία το ποσοστό ανέρχεται σε 45,9% για το 2009 από 27,8% που ήταν για το 2000. Στο Λουξεμβούργο παρατηρείται υπερδιπλασιασμός του ποσοστού των αυτοαπασχολούμενων αποφοίτων ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης με το ποσοστό τους να φτάνει το 68,2% το 2009 από 29,2% που ήταν το 2000. Το 29,1% της Αυστρίας για το 2000 έγινε 53% το 2009. Τέλος το ήδη υψηλό 69,7% του Ηνωμένου Βασιλείου το 2000 διαμορφώθηκε στο 76,6% για το 2009. Οι χώρες με μείωση του ποσοστού τους είναι λίγες. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν η Λιθουανία (από 77,8% το 2000, 60,3% το 2009), η Ελβετία με πτώση 10,7 ποσοστιαίων μονάδων και η Βουλγαρία όπου η πτώση του ποσοστού έφτασε το 10,3%.

Στον πίνακα 36 φαίνεται η κατάταξη των χωρών με βάση τα ποσοστά τους στην αυτοαπασχόληση αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης για το έτος 2009. Για την Π.Γ.Δ.Μ. δεν έχουμε στοιχεία για την συγκεκριμένη χρονιά. Αξίζει να σημειωθεί πως το ποσοστό των χωρών μέχρι και την Σλοβακία είναι πάνω από το ποσοστό

για το σύνολο της Ε.Ε. Παρατηρούμε πως οι διαφορές στην κατάταξη σε σχέση με τους αντίστοιχους πίνακες για τους άνδρες και τις γυναίκες είναι λίγες.

Πίνακας 36: Κατάταξη ευρωπαϊκών χωρών ως προς την αυτοαπασχόληση των αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης για το 2009

Θέση	Χώρα	Θέση	Χώρα	Θέση	Χώρα
1	Ιταλία	12	Μάλτα	23	Αυστρία
2	Ηνωμένο Βασίλειο	13	Σλοβακία	24	Γερμανία
3	Νορβηγία	14	Πολωνία	25	Ουγγαρία
4	Ολλανδία	15	Κύπρος	26	Κροατία
5	Σουηδία	16	Λιθουανία	27	Ρουμανία
6	Βέλγιο	17	Ισπανία	28	Βουλγαρία
7	Λουξεμβούργο	18	Ιρλανδία	29	Ελβετία
8	Ισλανδία	19	Πορτογαλία	30	Λετονία
9	Τσεχία	20	Δανία	31	Τουρκία
10	Φινλανδία	21	Σλοβενία	32	Εσθονία
11	Ελλάδα	22	Γαλλία		

Πίνακας 37: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι ανώτατης εκπαίδευσης στις ευρωπαϊκές χώρες την περίοδο 2000-2009

Χώρες	Έτη									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ε.Ε.	54,1%	54,3%	55,8%	56,3%	61,1%	61,4%	62,1%	62,1%	62,1%	62,8%
Βέλγιο	66,6%	67,1%	72,1%	70,6%	70,4%	70,4%	67,3%	70,8%	70,1%	69,9%
Βουλγαρία	58,1%	53,7%	52,3%	54,3%	52,0%	48,3%	44,0%	41,8%	46,9%	47,8%
Τσεχία	57,1%	56,4%	61,2%	60,0%	59,8%	62,1%	64,1%	66,5%	67,1%	67,7%
Δανία	42,8%	45,5%	46,5%	50,7%	50,2%	53,7%	51,2%	50,2%	53,9%	56,5%
Γερμανία	41,9%	42,3%	44,8%	45,0%	45,8%	49,3%	49,6%	50,3%	50,5%	50,3%
Εσθονία	44,7%	-	57,1%	48,9%	46,0%	50,9%	51,8%	53,2%	47,2%	39,7%
Ιρλανδία	52,7%	52,5%	53,9%	56,1%	59,8%	58,9%	58,4%	55,8%	59,2%	60,1%
Ελλάδα	65,6%	67,0%	68,4%	71,3%	65,2%	64,6%	64,8%	65,3%	64,3%	65,6%
Ισπανία	60,5%	62,3%	62,5%	61,1%	62,6%	64,8%	63,8%	63,4%	61,9%	60,2%
Γαλλία	51,9%	51,8%	53,0%	53,5%	50,0%	50,9%	54,5%	53,3%	50,2%	54,4%
Ιταλία	50,4%	49,4%	48,6%	49,0%	79,7%	78,7%	78,7%	79,1%	78,2%	79,6%
Κύπρος	56,6%	50,0%	59,4%	62,6%	59,4%	54,5%	59,0%	59,0%	61,9%	61,3%
Λετονία	27,8%	33,9%	41,2%	49,7%	30,0%	36,6%	40,3%	31,3%	40,2%	45,9%
Λιθουανία	77,8%	57,4%	56,9%	46,6%	51,9%	53,9%	53,8%	54,4%	53,2%	60,3%
Λουξεμβούργο	29,2%	29,4%	40,5%	83,3%	73,1%	67,3%	71,2%	70,4%	80,9%	68,2%
Ουγγαρία	48,9%	45,9%	50,4%	48,0%	47,3%	45,4%	42,6%	47,7%	48,3%	49,3%

Πτυχιακή εργασία του φοιτητή Σταύρου Ιωακείμ

Χώρες	Έτη									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Μάλτα	-	-	-	-	-	-	-	-	-	65,4%
Ολλανδία	69,2%	69,2%	71,0%	68,5%	70,3%	69,0%	69,5%	69,9%	71,0%	71,6%
Αυστρία	29,1%	32,8%	33,3%	32,2%	52,8%	46,7%	44,7%	45,0%	48,3%	53,0%
Πολωνία	53,2%	53,0%	58,3%	61,4%	53,2%	56,1%	58,3%	59,4%	60,6%	61,8%
Πορτογαλία	50,5%	57,3%	56,4%	58,4%	53,0%	61,4%	67,6%	61,7%	59,4%	58,9%
Ρουμανία	52,6%	46,1%	46,6%	41,0%	36,4%	35,8%	40,0%	43,7%	47,3%	48,5%
Σλοβενία	44,6%	60,7%	65,5%	54,3%	53,1%	55,6%	53,0%	57,4%	51,0%	54,8%
Σλοβακία	50,7%	51,7%	54,3%	49,0%	55,8%	61,5%	57,7%	59,0%	60,0%	63,7%
Φινλανδία	57,2%	59,1%	58,0%	58,6%	59,5%	63,8%	62,6%	61,9%	66,8%	66,9%
Σουηδία	63,3%	68,9%	68,1%	68,0%	70,1%	65,2%	67,1%	66,8%	69,5%	71,3%
Ηνωμένο Βασίλειο	69,7%	68,3%	69,1%	72,1%	73,5%	74,1%	74,4%	74,7%	76,3%	76,6%
Κροατία	-	-	40,2%	37,7%	46,3%	44,0%	41,3%	40,8%	46,6%	49,2%
Π.Γ.Δ.Μ.	-	-	-	-	-	-	39,1%	38,8%	42,9%	-
Τουρκία	-	-	-	-	-	-	47,1%	41,5%	40,2%	39,8%
Ισλανδία	57,8%	59,5%	63,8%	69,8%	64,7%	57,4%	72,7%	63,2%	61,8%	68,1%
Νορβηγία	71,6%	74,7%	81,1%	80,2%	77,5%	79,6%	74,3%	74,2%	77,1%	72,9%
Ελβετία	56,9%	42,7%	43,8%	44,0%	42,9%	43,4%	44,7%	49,7%	46,7%	46,2%

1.2.2 Στοιχεία από άλλες πηγές

Πέρα από τα στοιχεία της Eurostat που αφορούν την απασχόληση γενικότερα, σημαντικότερα στοιχεία προκειμένου να διαμορφώσουμε μια σφαιρικότερη άποψη για την αυτοαπασχόληση των αποφοίτων ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης μπορούμε να βρούμε και σε άλλες έρευνες.

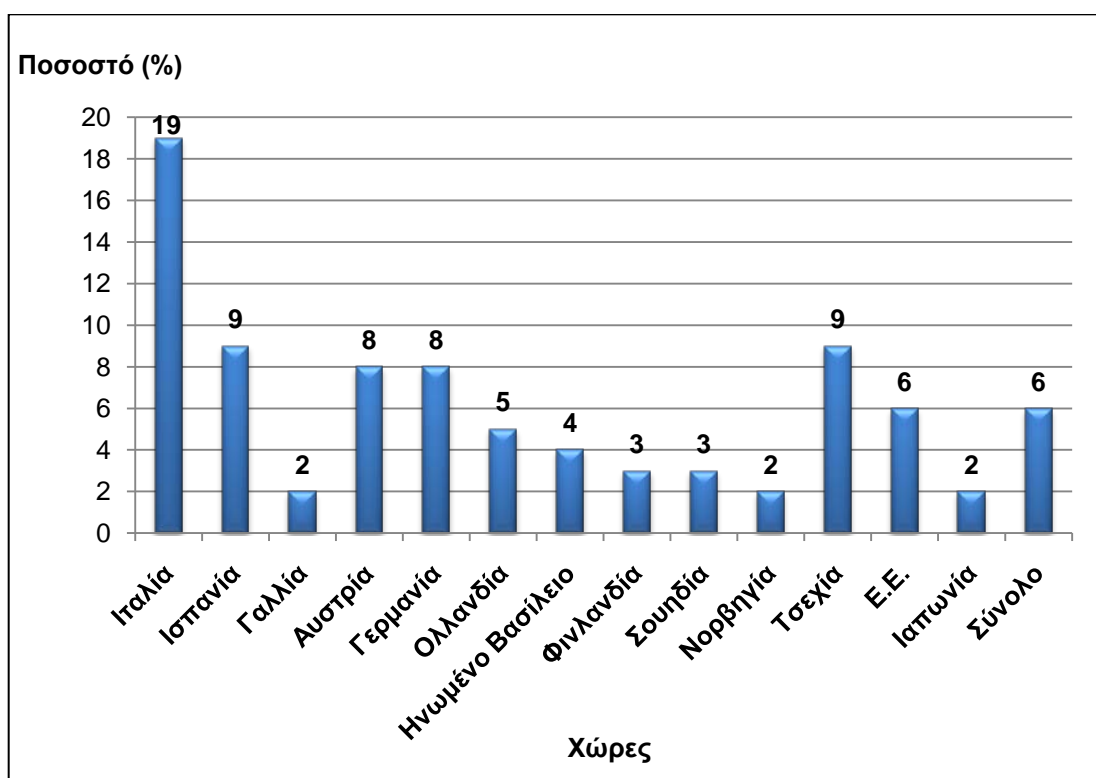
Στην δημοσίευση με τίτλο «Educational Attainment and Other Characteristics of the Self-Employed: An Examination Using Data from the Panel Study of Income Dynamics» (Moutray, 2007) μπορούμε να βρούμε ενδιαφέροντα στοιχεία για την αυτοαπασχόληση των αποφοίτων των κολλεγίων στις Η.Π.Α. Ως αποφοίτους η έρευνα αυτή θεωρεί όλους όσους ολοκλήρωσαν κάποια εκπαίδευση κολλεγιακού επιπέδου. Στους μη αποφοίτους κολλεγίου περιλαμβάνει και εκείνους που δεν έδωσαν κάποια απάντηση για το εκπαιδευτικό τους επίπεδο. Στον πίνακα 38 βλέπουμε πως οι αυτοαπασχολούμενοι άνδρες με κολλεγιακές σπουδές είναι το 51,7% του συνόλου των αυτοαπασχολούμενων ανδρών. Στις γυναίκες το ποσοστό αυτό είναι μεγαλύτερο και φτάνει το 54,1%.

Πίνακας 38: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι κολλεγίου στις Η.Π.Α. ανά φύλο

Κολλεγιακές σπουδές	Φύλο			
	Άνδρας		Γυναίκα	
	Αυτοαπασχολούμενος	Μη αυτοαπασχολούμενος	Αυτοαπασχολούμενος	Μη αυτοαπασχολούμενος
Ναι	51,7%	44,6%	54,1%	50,6%
Όχι	48,3%	55,4%	45,9%	49,4%

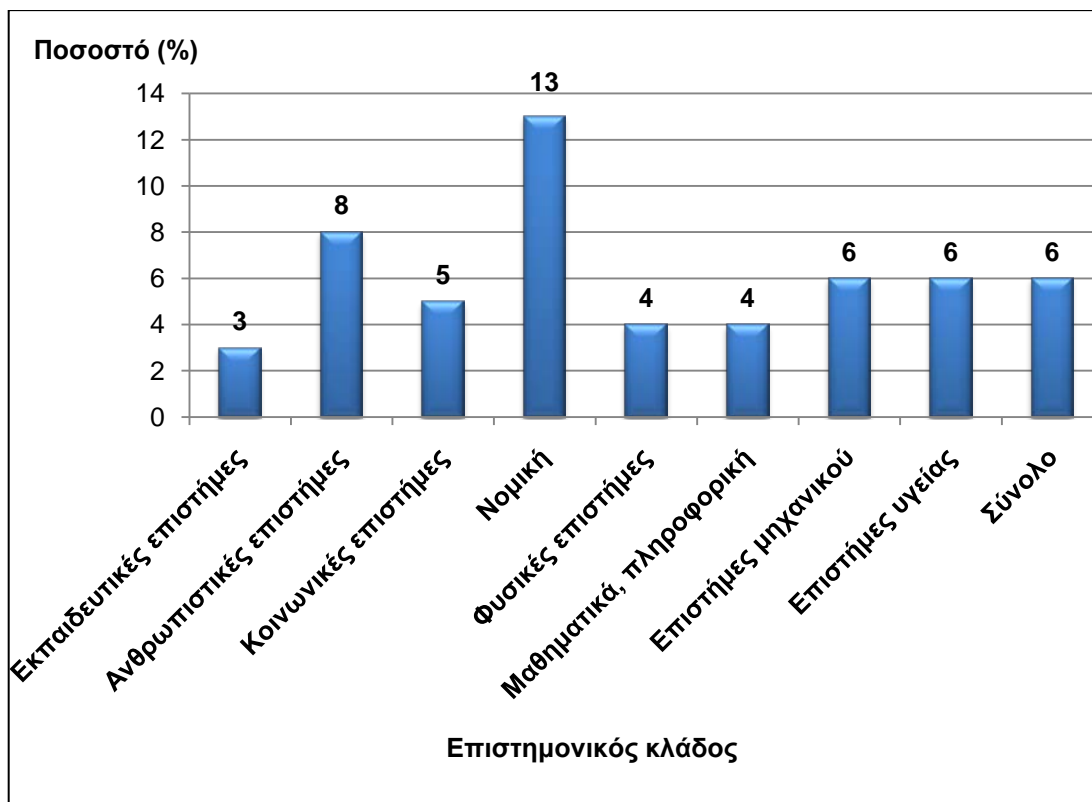
Ενδιαφέροντα στοιχεία για την αυτοαπασχόληση των αποφοίτων της ανώτατης εκπαίδευσης υπάρχουν και στο βιβλίο με τίτλο «Higher education and graduate employment in Europe: results from graduate surveys from twelve countries» (Schomburg and Teichler, 2006). Σύμφωνα με τους συγγραφείς το 6% του συνόλου των αποφοίτων που ερωτήθηκαν και οι οποίοι ήταν επαγγελματικά ενεργοί τέσσερα χρόνια μετά την αποφοίτησή τους επέλεξαν να αυτοαπασχοληθούν. Οι άνδρες με 7% έχουν ένα ελαφρύ προβάδισμα στην αυτοαπασχόληση έναντι του 5% των γυναικών.

Οι πιο εντυπωσιακές διαφορές εντοπίζονται στα ποσοστά αυτοαπασχολούμενων ανά χώρα. Όπως μπορούμε να δούμε στο σχήμα 2 το ποσοστό των αυτοαπασχολούμενων είναι μακράν μεγαλύτερο στους αποφοίτους της Ιταλίας με 19%. Ακολουθούν αυτοί της Αυστρίας με 8%. Οι αυτοαπασχολούμενοι είναι επίσης πάνω από τον μέσο όρο στο σύνολο των εργαζομένων αποφοίτων της Ισπανίας, της Γερμανίας και της Τσεχίας με τα ποσοστά για αυτές τις χώρες να κυμαίνονται μεταξύ 8 και 9% και κάτω από τον μέσο όρο στις υπόλοιπες με ποσοστά από 2 έως 5%. Τα μεγαλύτερα ποσοστά εμφανίζονται στις χώρες στις οποίες οι πτυχιούχοι αντιμετώπισαν σημαντικά προβλήματα κατά την μετάβαση τους στην αγορά εργασίας και την έναρξη της επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας.

Σχήμα 2: Αυτοαπασχόληση των αποφοίτων τέσσερα χρόνια μετά την αποφοίτησή τους ανά χώρα (ποσοστό % στο σύνολο των εργαζομένων αποφοίτων)

Στο σχήμα 3 βλέπουμε πως το μεγαλύτερο μερίδιο αυτοαπασχολούμενων πτυχιούχων έχει ο κλάδος της νομικής με 13%. Επίσης πάνω από τον μέσο όρο είναι και το ποσοστό στους αποφοίτους των σχολών ανθρωπιστικών σπουδών. Σε αντίθεση σχετικά χαμηλά επίπεδα αυτοαπασχόλησης παρατηρούνται στους αποφοίτους των κλάδων των εκπαιδευτικών σπουδών, των φυσικών επιστημών και των μαθηματικών-πληροφορικής με ποσοστά 3 έως 4%.

Σχήμα 3: Αυτοαπασχόληση των αποφοίτων τέσσερα χρόνια μετά την αποφοίτησή τους ανά επιστημονικό πεδίο (ποσοστό % στο σύνολο των εργαζομένων αποφοίτων 12 χωρών)

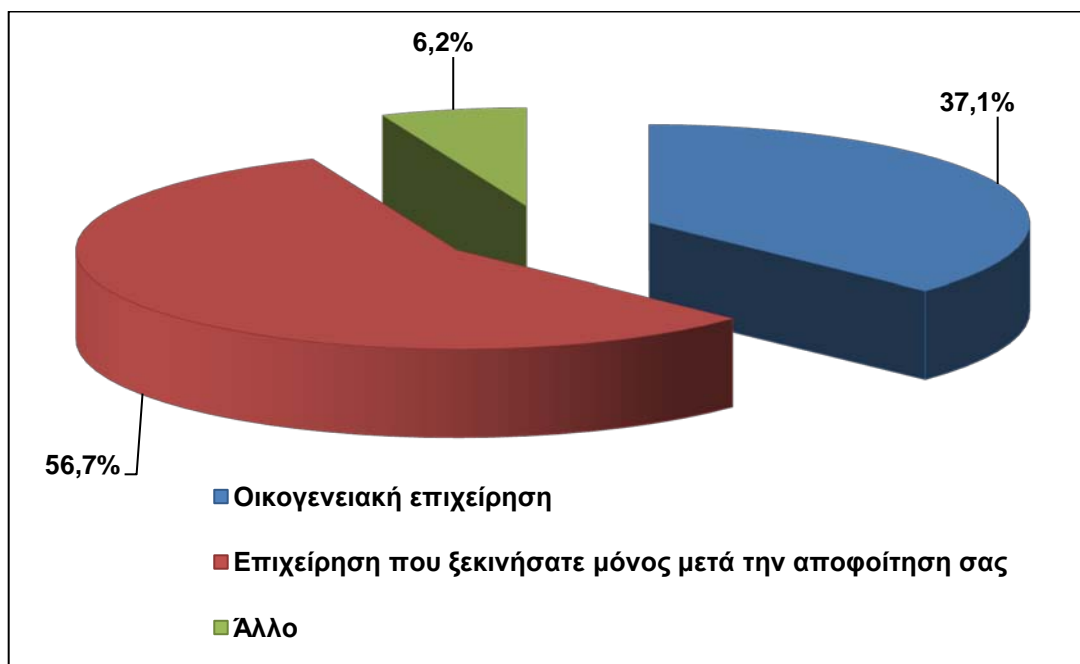
Στο κεφάλαιο αυτό μελετήσαμε την επιχειρηματικότητα των αποφοίτων της ανώτατης εκπαίδευσης τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Συγκεκριμένα παρουσιάσαμε την κατάταξη της Ελλάδας σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Ακόμα κάναμε ιδιαίτερη αναφορά στην επιχειρηματικότητα των πτυχιούχων συγκεκριμένων Ελληνικών ανώτατων ιδρυμάτων και αναλύσαμε κάποιες από τις μεταβλητές που τους χαρακτηρίζουν. Επίσης μελετήσαμε τα στοιχεία της Eurostat για την επιχειρηματικότητα των αποφοίτων της ανώτατης εκπαίδευσης σε όλες τις χώρες της Ε.Ε. και αναφέραμε στοιχεία και από άλλες διεθνείς έρευνες. Στο κεφάλαιο που έπεται θα μελετήσουμε διεξοδικά την επιχειρηματικότητα των πτυχιούχων του Αλεξάνδρειου Τ.Ε.Ι. Θεσσαλονίκης. Θα αναλύσουμε τις διάφορες μεταβλητές που τους χαρακτηρίζουν και θα εντοπίσουμε αυτές που φαίνεται να συνδέονται με την απόφαση ενός αποφοίτου του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. να αυτοαπασχοληθεί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Επιχειρηματικότητα αποφοίτων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ.

Στο κεφάλαιο αυτό θα ασχοληθούμε με εκείνους τους απόφοιτους του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. που μετά την αποφοίτησή τους αποφάσισαν να εργασθούν σε δική τους επιχείρηση. Οι απόφοιτοι αυτοί ονομάζονται αυτοαπασχολούμενοι. Κυρίως στο κεφάλαιο αυτό θα μελετήσουμε τα ποιοτικά χαρακτηριστικά που παρουσιάζει η συγκεκριμένη κατηγορία αποφοίτων και ιδιαίτερα θα προσπαθήσουμε να εντοπίσουμε τα βασικότερα στοιχεία που την διαφοροποιούν από τους υπόλοιπους απόφοιτους του ιδρύματος. Τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν για την ανάλυση αυτή προήλθαν από την έρευνα του γραφείου διασύνδεσης του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. στα πλαίσια της συνολικής μελέτης για την απορρόφηση των αποφοίτων του ιδρύματος στην αγορά εργασίας. Ο πληθυσμός της έρευνας αποτελείται από τους πτυχιούχους που αποφοίτησαν και από τα 20 τμήματα του Αλεξάνδρειου Τ.Ε.Ι. Θεσσαλονίκης από το 1997 μέχρι και το 2001. Για την διεξαγωγή της έρευνας η συλλογή των πρωτογενών στοιχείων έγινε με δημοσκοπήσεις μέσω τηλεφωνικών συνεντεύξεων. Για την κατάρτιση του δείγματος, διενεργήθηκε στρωματοποίηση των αποφοίτων ανά τμήμα, έτος αποφοίτησης και φύλο και στη συνέχεια επιλέχθηκαν οι απόφοιτοι με τυχαία δειγματοληψία, έτσι ώστε να καλυφθεί όσο το δυνατόν πιο αντιπροσωπευτικά ο υπό εξέταση πληθυσμός. Λήφθηκε μέριμνα ώστε το δείγμα για κάθε τμήμα να προσεγγίζει στο 26-30% του συνολικού αριθμού αποφοίτων του τμήματος για το μελετώμενο διάστημα και σε κάθε περίπτωση να μην είναι μικρότερο των 50 αποφοίτων. Το μέγεθος του δείγματος είναι 1541 άτομα. Αξιοποιήθηκε ερωτηματολόγιο που καταρτίστηκε από την πιλοτική μελέτη της Οριζόντιας Δράσης των Γ.Δ. των Τ.Ε.Ι. της χώρας. Στο ερωτηματολόγιο αυτό (παράρτημα Α) έγιναν μικρές προσαρμογές στο περιεχόμενο και στη μορφοποίηση και καταρτίστηκε η οριστική μορφή του για τη διεξαγωγή της έρευνας. Για την επεξεργασία των στοιχείων αυτών χρησιμοποιήθηκε η στατιστική πλατφόρμα PASW Statistics 18, γνωστή ως SPSS Statistics. Επίσης είναι χρήσιμο να αναφέρουμε πως για την εξαγωγή των ποσοστών στα παρακάτω ερωτήματα λάβαμε υπ' όψιν μας μόνο τις έγκυρες απαντήσεις.

2.1 Ανάλυση αυτοαπασχόλησης αποφοίτων

Στο σχήμα 4 παρουσιάζεται το είδος της επιχείρησης στην οποία εργάζονται οι αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι. Παρατηρούμε πως περισσότεροι από τους μισούς αποφοίτους εργάζονται σε επιχείρηση που οι ίδιοι ξεκίνησαν μετά το πέρας των σπουδών τους.

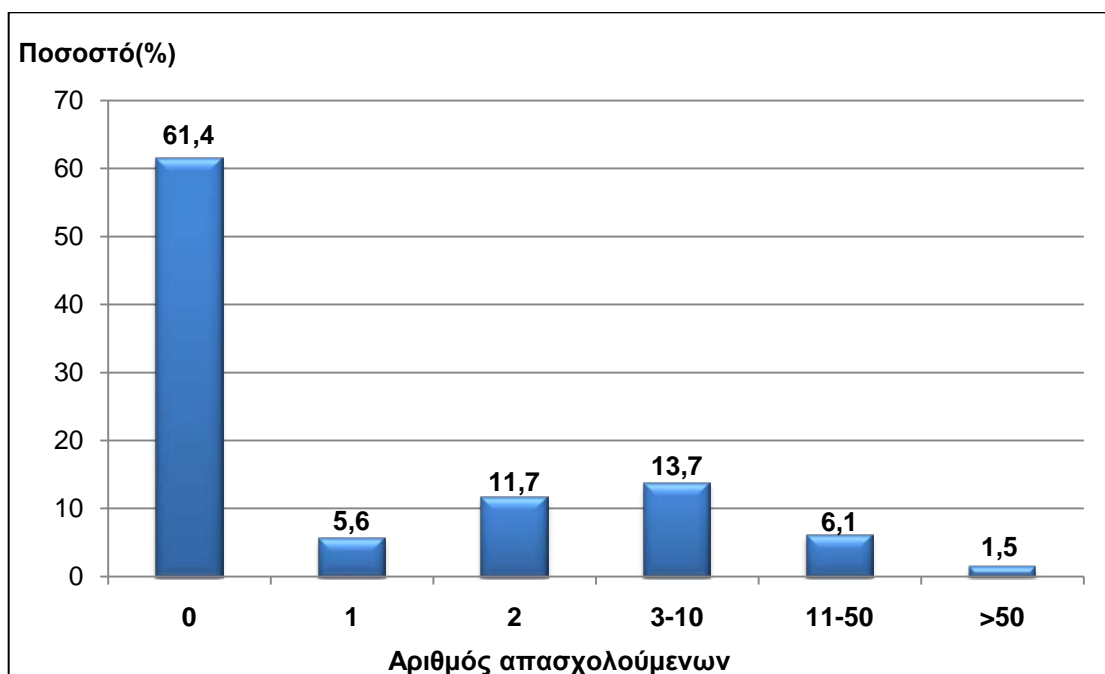
Σχήμα 4: Είδος επιχείρησης στην οποία απασχολούνται οι αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι

Στον πίνακα 39 βλέπουμε πού στηρίχθηκαν οικονομικά οι αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι προκειμένου να δημιουργήσουν την επιχείρησή τους. Μια προσεκτική ματιά στα στοιχεία του πίνακα αναδεικνύει το γεγονός πως κάποιοι απόφοιτοι χρησιμοποίησαν περισσότερους από έναν τρόπους για την εξεύρεση των αναγκαίων κεφαλαίων.

Πίνακας 39: Προέλευση οικονομικών πόρων για την δημιουργία της επιχείρησης

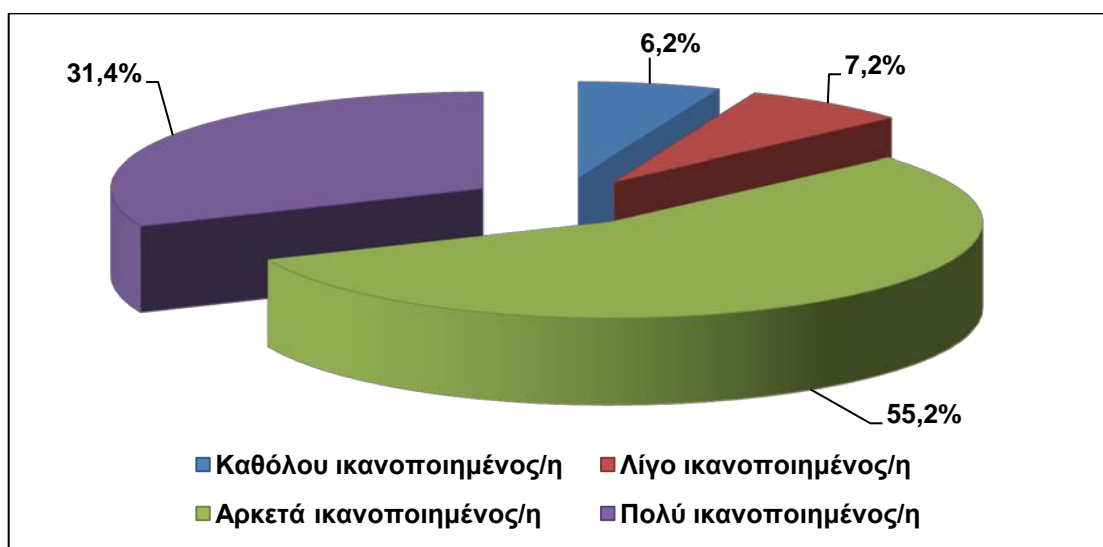
Είδος οικονομικής ενίσχυσης	Συχνότητα		Ποσοστό (%)	
	Ναι	Όχι	Ναι	Όχι
Οικογενειακά Κεφάλαια	111	86	56,3	43,7
Τραπεζικό Δάνειο	33	164	16,8	83,2
Επιχορήγηση από Κοινοτικά Προγράμματα Ενίσχυσης της Επιχειρηματικότητας	29	168	14,7	85,3
Άλλη πηγή	29	168	14,7	85,3

Στο σχήμα 5 παρουσιάζεται ο αριθμός των απασχολούμενων που έχουν οι επιχειρήσεις των αυτοαπασχολούμενων αποφοίτων του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. Βλέπουμε πως οι αυτοαπασχολούμενοι σε ποσοστό 61,4% εργάζονται σε επιχείρηση στην οποία δεν απασχολούν άλλα άτομα, ενώ μόλις 1,5% έχουν περισσότερους από 50 εργαζομένους στις επιχειρήσεις τους.

Σχήμα 5: Αριθμός εργαζομένων στην επιχείρηση των αυτοαπασχολούμενων αποφοίτων του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ.

Στο κυκλικό διάγραμμα του σχήματος 6 εμφανίζεται το πόσο είναι ικανοποιημένος ο αυτοαπασχολούμενος απόφοιτος από την απόφασή του να δημιουργήσει την δικιά του επιχείρηση. Το 55,2% δηλώνει αρκετά ικανοποιημένο από την απόφασή του αυτή. Συνολικά σχεδόν 87% των αυτοαπασχολούμενων αποφοίτων είναι αρκετά και πολύ ικανοποιημένοι από την δημιουργία δικιάς τους επιχείρησης ενώ μόλις το 13% είναι καθόλου ή λίγο ικανοποιημένοι.

Σχήμα 6: Βαθμός ικανοποίησης από την απόφαση για την δημιουργία επιχείρησης

Στον πίνακα 40 μπορούμε να δούμε την συχνότητα και το ποσοστό των αυτοαπασχολούμενων στο σύνολο των αποφοίτων του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. Το 12,8% εργάζεται στην δικιά του επιχείρηση έναντι 87,2% οι οποίοι είναι μη αυτοαπασχολούμενοι. Από τους μη αυτοαπασχολούμενους αν απομονώσουμε τους άνεργους και τους άεργους αποφοίτους προκύπτει ο πίνακας 41. Στον πίνακα αυτόν παρατηρούμε πως από όσους αποφοίτους του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. εργάζονται το 15,1% είναι αυτοαπασχολούμενοι και το 84,9% μισθωτοί υπάλληλοι. Πρέπει εδώ να τονιστεί πως από το σημείο αυτό και μετά τα ποσοστά των αυτοαπασχολούμενων προκύπτουν από το σύνολο των αποφοίτων του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. Στην συνέχεια με τον όρο «μη αυτοαπασχολούμενοι» θα περιγράψουμε τους πτυχιούχους εκείνους που είτε εργάζονται ως μισθωτοί, είτε δεν εργάζονται όντας άεργοι ή άνεργοι. Αυτό συμβαίνει γιατί θέλουμε να μελετήσουμε τα ποσοστά

των αυτοαπασχολούμενων στο σύνολο των αποφοίτων και όχι μόνο στους εργαζόμενους πτυχιούχους του ιδρύματος.

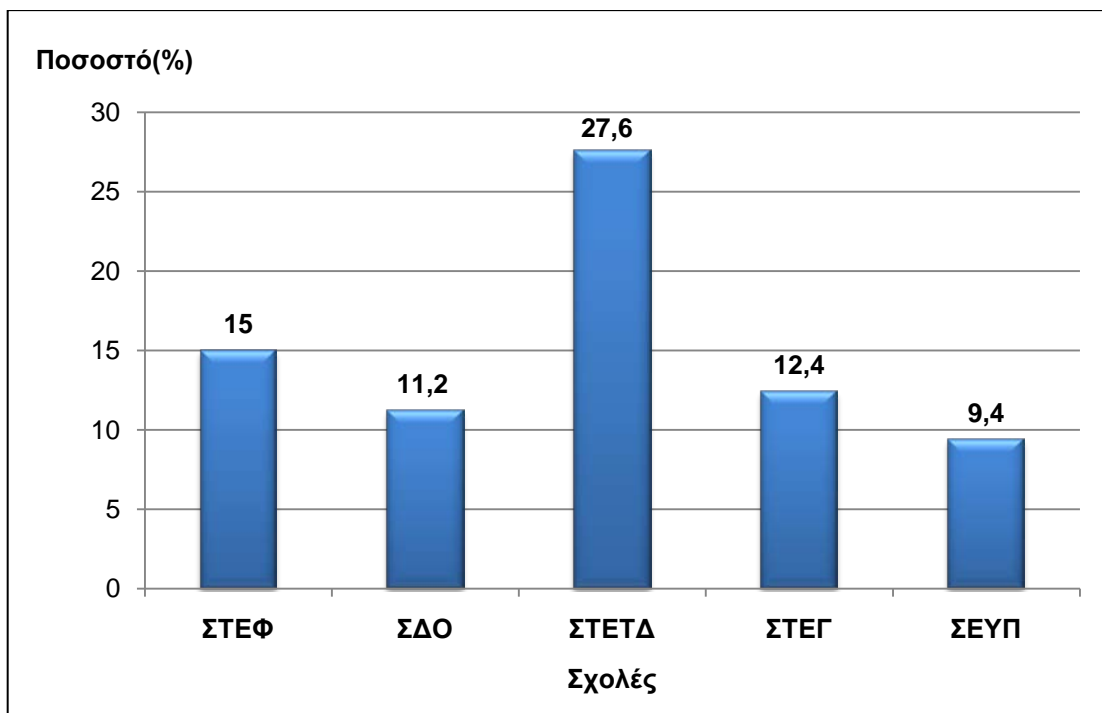
Πίνακας 40: Εργασιακή κατάσταση αποφοίτων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ.

Εργασιακή κατάσταση	Συχνότητα	Ποσοστό(%)
Αυτοαπασχολούμενοι	197	12,8
Μη αυτοαπασχολούμενοι	1344	87,2
Σύνολο	1541	100

Πίνακας 41: Εργασιακή κατάσταση εργαζόμενων αποφοίτων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ.

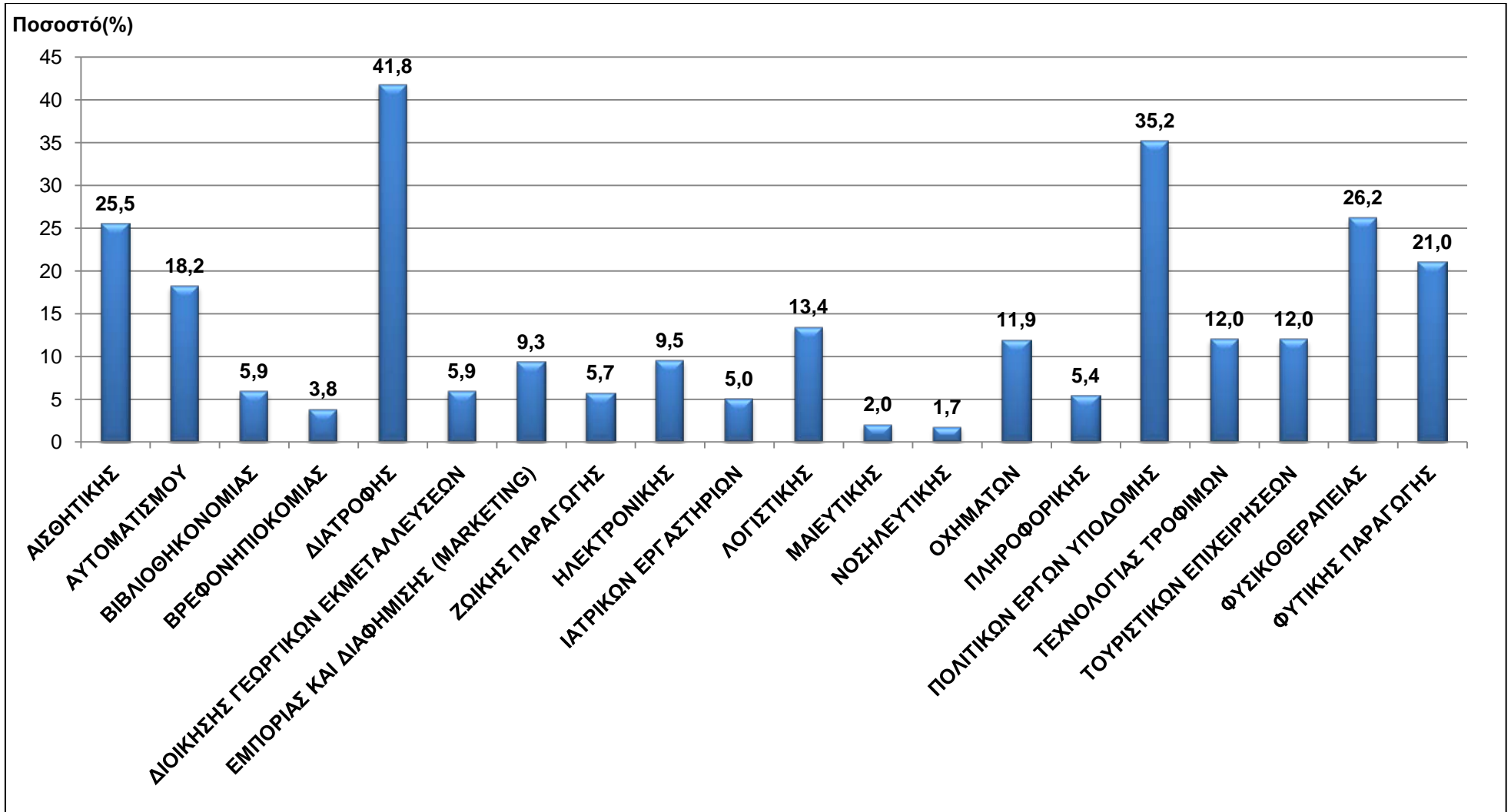
Εργασιακή κατάσταση	Συχνότητα	Ποσοστό(%)
Αυτοαπασχολούμενοι	197	15,1
Μισθωτοί	1108	84,9
Σύνολο	1305	100

Στο σχήμα υπ' αριθμό 7 παρουσιάζονται οι αυτοαπασχολούμενοι σε κάθε σχολή του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. Το μεγαλύτερο ποσοστό αυτοαπασχολούμενων αποφοίτων εμφανίζεται στη σχολή τεχνολογίας τροφίμων και διατροφής με 27,6% και είναι αρκετά πάνω από τον μέσο όρο, ενώ το μικρότερο ποσοστό το έχει η σχολή επαγγελμαίων υγείας πρόνοιας με 9,4%. Τα παραπάνω ευρήματα τα βλέπουμε στο σχήμα 10.

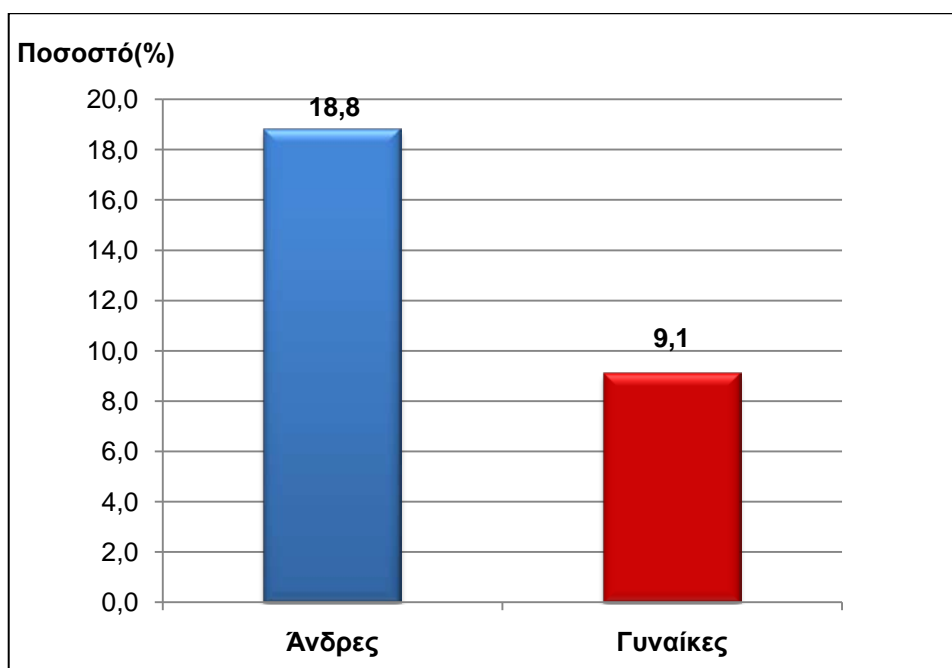
Σχήμα 7: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. ανά σχολή

Στο σχήμα 8 παρουσιάζεται η εργασιακή κατάσταση των πτυχιούχων του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. ανάλογα το τμήμα από το οποίο αποφοίτησαν. Το μεγαλύτερο ποσοστό αυτοαπασχολούμενων εμφανίζεται ανάμεσα στους αποφοίτους του τμήματος διατροφής με 41,8% ,σχεδόν 2,5 φορές μεγαλύτερο από τον μέσο όρο του ιδρύματος και ακολουθούν οι απόφοιτοι του τμήματος πολιτικών έργων υποδομής με 35,2%, φυσικοθεραπείας με 26,2%, αισθητικής με 25,5% και φυτικής παραγωγής με 21%. Στον αντίποδα τα τμήματα με το μικρότερο ποσοστό αυτοαπασχολούμενων αποφοίτων είναι της πληροφορικής με 5,4%, των τεχνολόγων ιατρικών εργαστηρίων με 5%, της βρεφονηπιοκομίας με 3,8%, της μαιευτικής με 2% και τελευταίο της νοσηλευτικής με μόλις 1,7% .

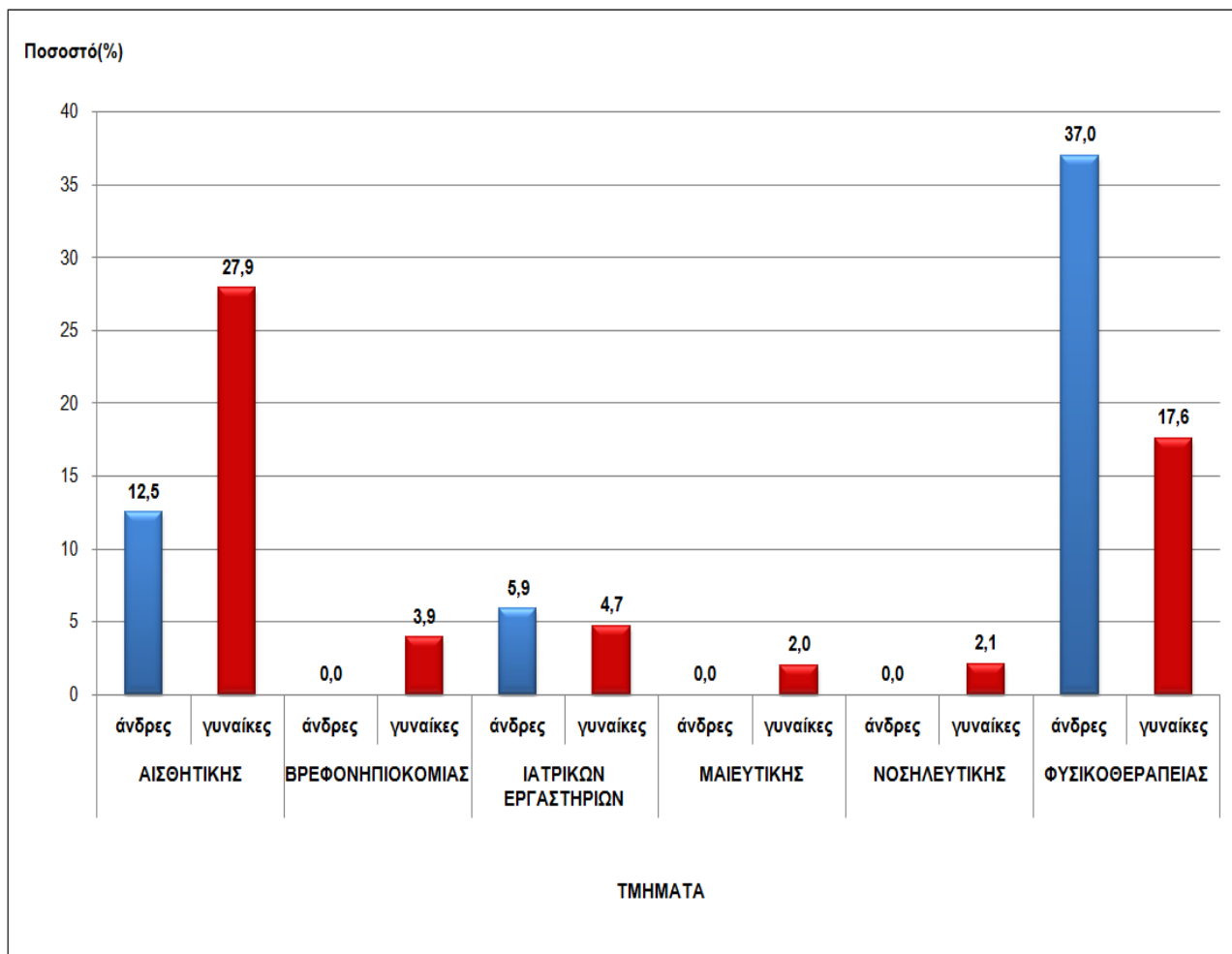
Σχήμα 8: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. ανά τμήμα

Στο σχήμα 9 μελετούμε τους αυτοαπασχολούμενους απόφοιτους του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. σε σχέση με το φύλο τους. Παρατηρούμε πως το ποσοστό των αυτοαπασχολούμενων ανδρών είναι μεγαλύτερο από το διπλάσιο του ποσοστού των αυτοαπασχολούμενων γυναικών.

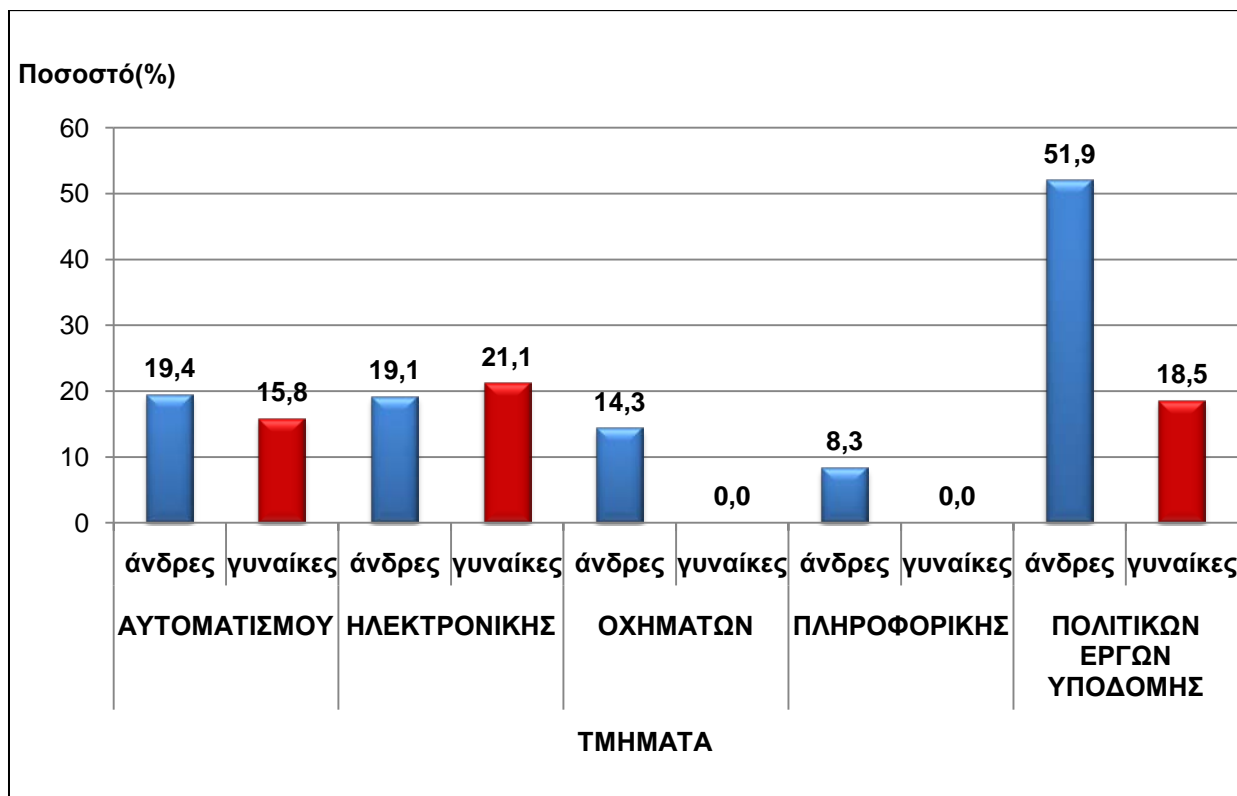
Σχήμα 9: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. σε σχέση με το φύλο τους

Στο σχήμα 10 παρουσιάζεται η αυτοαπασχόληση των αποφοίτων των τμημάτων της σχολής επαγγελματιών υγείας και πρόνοιας ανάλογα με το φύλο τους. Παρατηρούμε πως στα τμήματα τεχνολόγων ιατρικών εργαστηρίων και φυσικοθεραπείας το ποσοστό των ανδρών αποφοίτων που αποφάσισαν να αυτοαπασχοληθούν είναι μεγαλύτερο από αυτό των γυναικών. Αντίθετα στα τμήματα αισθητικής, βρεφονηπιοκομίας, μαιευτικής και νοσηλευτικής το ποσοστό των γυναικών αποφοίτων που απασχολούνται είναι μεγαλύτερο από αυτό των ανδρών. Μάλιστα είναι αξιοσημείωτο πως στα τμήματα βρεφονηπιοκομίας, μαιευτικής και νοσηλευτικής κανένας άνδρας απόφοιτος δεν αυτοαπασχολείται.

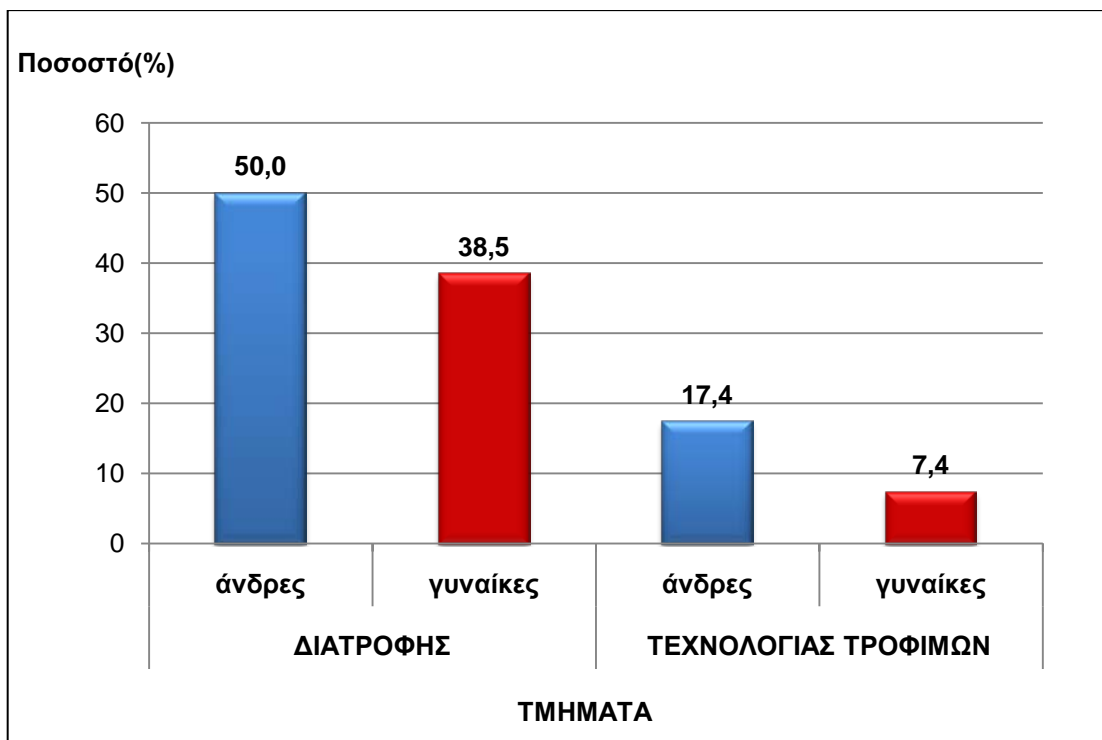
Σχήμα 10: Αυτοαπασχόληση ανδρών και γυναικών στα τμήματα της ΣΕΥΠ

Το σχήμα 11 περιέχει τα ποσοστά αυτοαπασχόλησης ανά φύλο στα τμήματα της σχολής τεχνολογικών εφαρμογών. Βλέπουμε πως στα τμήματα αυτοματισμού, οχημάτων, πληροφορικής και πολιτικών έργων υποδομής το ποσοστό των ανδρών αποφοίτων που αυτοαπασχολούνται είναι μεγαλύτερο από το αντίστοιχο των γυναικών. Μάλιστα στα τμήματα οχημάτων και πληροφορικής καμία γυναίκα απόφοιτος δεν εργάζεται σε δικιά της επιχείρηση. Άξιο αναφοράς επίσης είναι και το γεγονός πως οι περισσότεροι άνδρες απόφοιτοι του τμήματος πολιτικών έργων υποδομής επιλέγουν την αυτοαπασχόληση. Το ποσοστό των γυναικών αποφοίτων που αυτοαπασχολούνται είναι μεγαλύτερο από αυτό των ανδρών μόνο στο τμήμα ηλεκτρονικής.

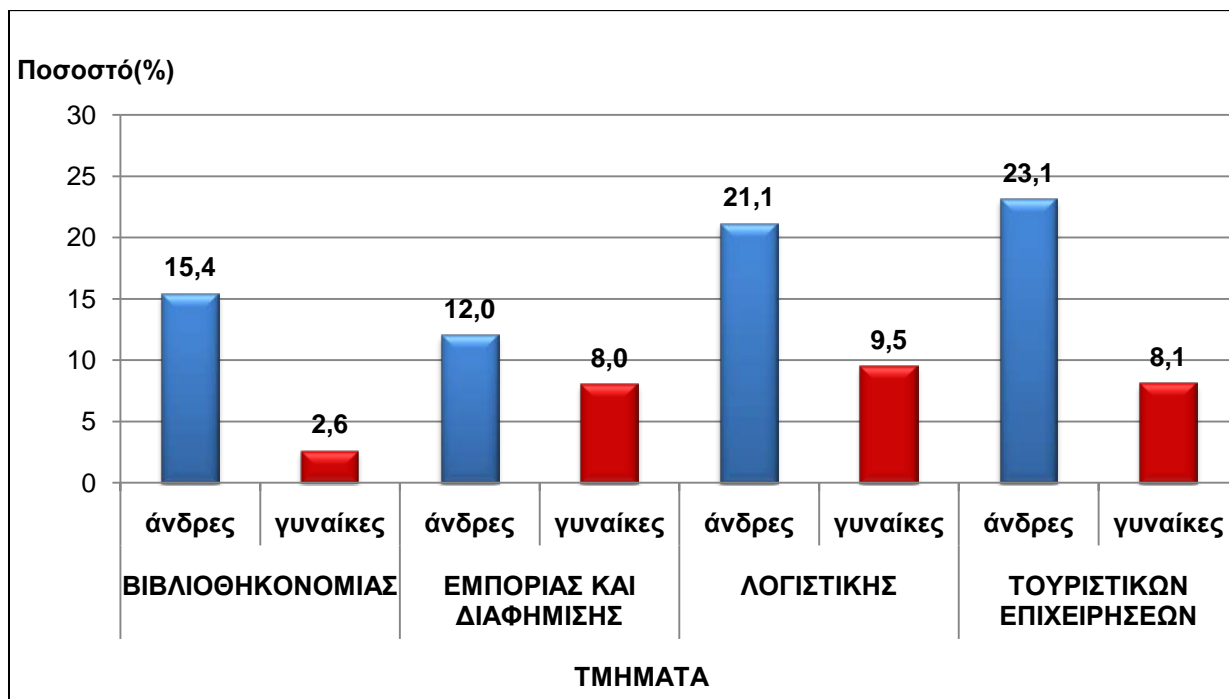
Σχήμα 11: Αυτοαπασχόληση ανδρών και γυναικών στα τμήματα της ΣΤΕΦ

Στο σχήμα 12 υπάρχουν τα ποσοστά των αυτοαπασχολούμενων ανδρών και γυναικών της σχολής τεχνολογίας τροφίμων και διατροφής. Παρατηρούμε πως τόσο στο τμήμα διατροφής όσο και στο τμήμα τεχνολογίας τροφίμων το ποσοστό των αυτοαπασχολούμενων ανδρών αποφοίτων είναι μεγαλύτερο από το ποσοστό των αυτοαπασχολούμενων γυναικών. Ιδιαίτερης μνείας χρήζει το γεγονός πως στο τμήμα διατροφής το 50% των ανδρών αποφοίτων αυτοαπασχολούνται και το 50% όχι.

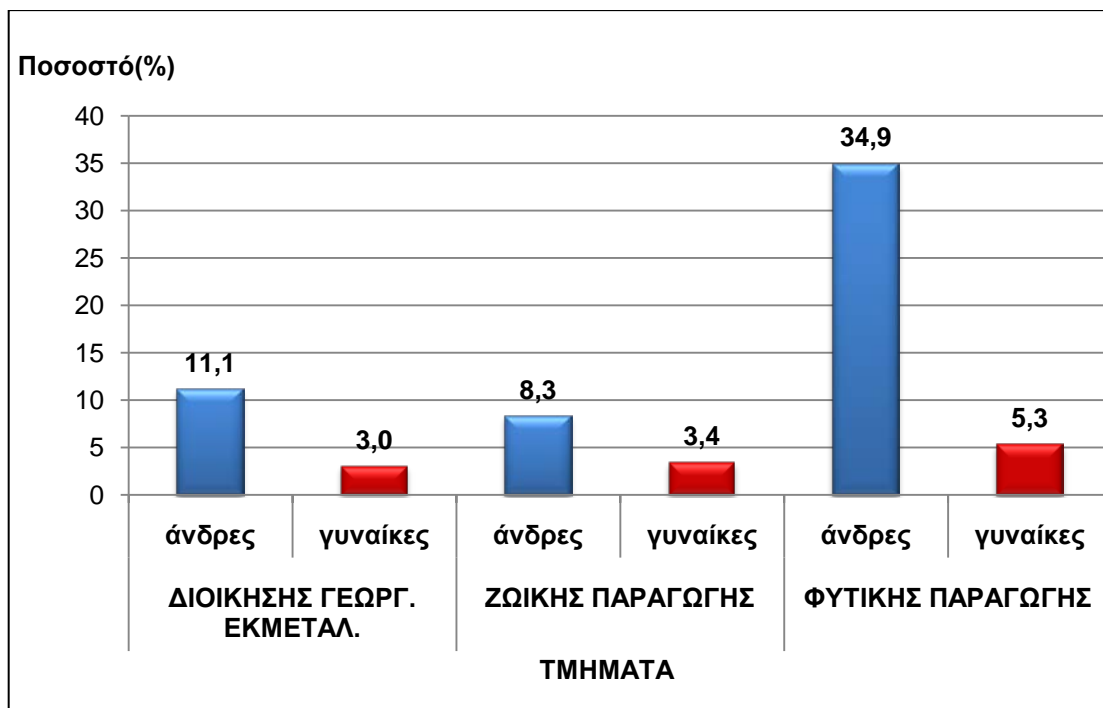
Σχήμα 12: Αυτοαπασχόληση ανδρών και γυναικών στα τμήματα της ΣΤΕΤΑ

Τα ποσοστά των αυτοαπασχολούμενων ανδρών και γυναικών της σχολής διοίκησης οικονομίας περιέχονται στο σχήμα 13. Το ποσοστό των ανδρών αποφοίτων που εργάζονται στην δικιά τους επιχείρηση είναι μεγαλύτερο από το αντίστοιχο ποσοστό των γυναικών και στα τέσσερα τμήματα της σχολής. Ιδιαίτερα στα τμήματα βιβλιοθηκονομίας, λογιστικής και τουριστικών επιχειρήσεων οι διαφορές είναι αρκετά μεγάλες.

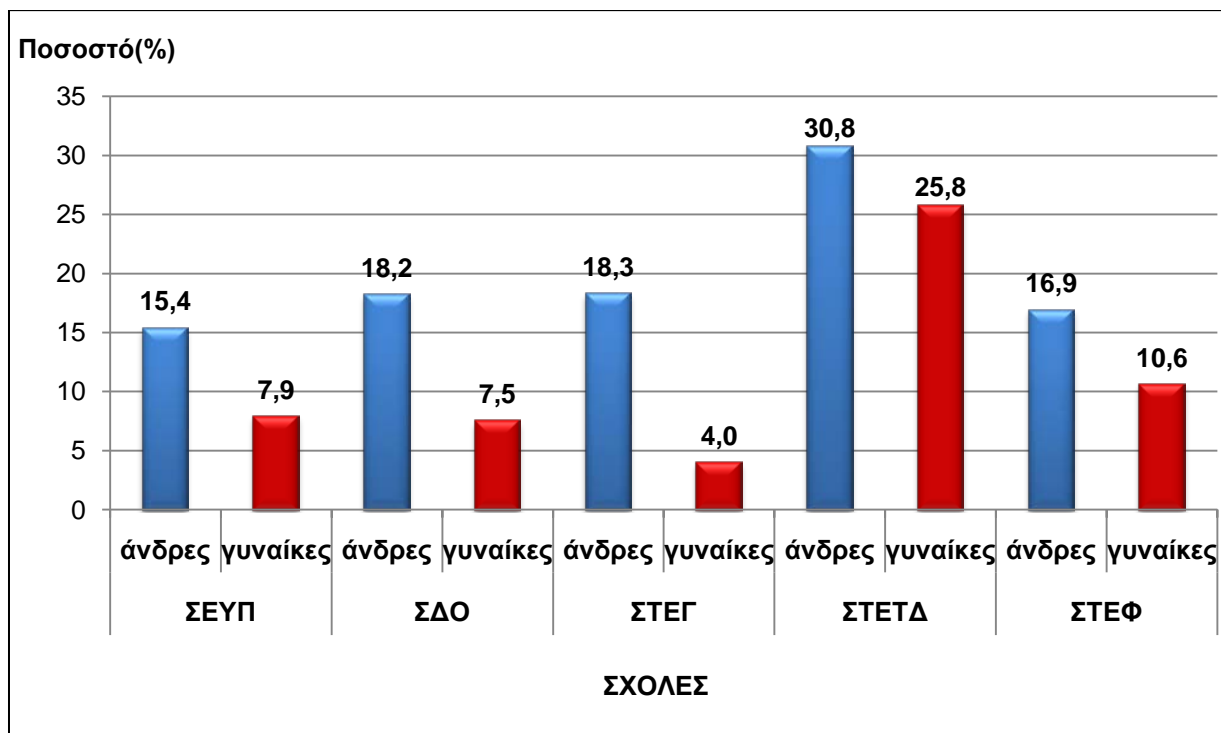
Σχήμα 13: Αυτοαπασχόληση ανδρών και γυναικών στα τμήματα της ΣΔΟ

Στο σχήμα 14 περιέχονται τα ποσοστά των αυτοαπασχολούμενων ανά φύλο στα τμήματα της σχολής τεχνολογίας γεωπονίας. Παρατηρούμε πως και σε αυτή την σχολή τα ποσοστά των ανδρών που διάλεξαν μετά την αποφοίτησή τους να αυτοαπασχοληθούν είναι μεγαλύτερα των γυναικών και στα τρία τμήματα της σχολής. Ειδικά στο τμήμα φυτικής παραγωγής η διαφορά αυτή είναι ιδιαίτερα μεγάλη αφού 34,9% των ανδρών αποφοίτων του τμήματος αυτοαπασχολούνται έναντι μόλις 5,3% των γυναικών αποφοίτων.

Σχήμα 14: Αυτοαπασχόληση ανδρών και γυναικών στα τμήματα της ΣΤΕΓ

Στο σχήμα 15 μπορούμε να δούμε τα ποσοστά των αυτοαπασχολούμενων ανδρών και γυναικών στις σχολές του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. Παρατηρούμε πως σε όλες τις σχολές το ποσοστό των ανδρών που απασχολούνται στην δικιά τους επιχείρηση είναι μεγαλύτερο από το ποσοστό των γυναικών. Στην σχολή επαγγελματιών υγείας πρόνοιας οι άνδρες απόφοιτοι αυτοαπασχολούνται σε ποσοστό 15,4% ενώ οι γυναίκες σε ποσοστό 7,9%. Το 18,2% των αποφοίτων της σχολής διοίκησης και οικονομίας εργάζεται σε δικιά του επιχείρηση έναντι 7,5% των γυναικών. Στην σχολή τεχνολογίας γεωπονίας τα ποσοστά αυτοαπασχόλησης είναι 18,3% για τους άνδρες και 4% για τις γυναίκες. Στην σχολή τεχνολογίας τροφίμων και διατροφής η διαφορά είναι μικρότερη μεν, υπαρκτή δε. 30,8% των ανδρών και 25,8% των γυναικών αποφοίτων αυτοαπασχολούνται. Τέλος στην σχολή τεχνολογικών εφαρμογών το 16,9% των ανδρών αποφοίτων και το 10,6 των γυναικών αποφοίτων είναι αυτοαπασχολούμενοι.

Σχήμα 15: Αυτοαπασχόληση ανδρών και γυναικών αποφοίτων του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ.

Στους πίνακες 42, 43 και 44 παρουσιάζεται η εκδήλωση επιχειρηματικής δράσης από τους πτυχιούχους του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. ανάλογα με το μέρος στο οποίο διαμένουν. Βλέπουμε πως στην επαρχία το ποσοστό των αποφοίτων που αυτοαπασχολούνται είναι 14% μεγαλύτερο από το ποσοστό και όσων διαμένουν στο νομό Θεσσαλονίκης(11,9%) και όσων κατοικούν στο νομό Αττικής(11,3%) μετά τις σπουδές τους. Στο σχήμα 16 παρουσιάζονται συγκεντρωτικά τα παραπάνω ευρήματα.

Πίνακας 42: Αυτοαπασχόληση πτυχιούχων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. που διαμένουν στο νομό Θεσσαλονίκης

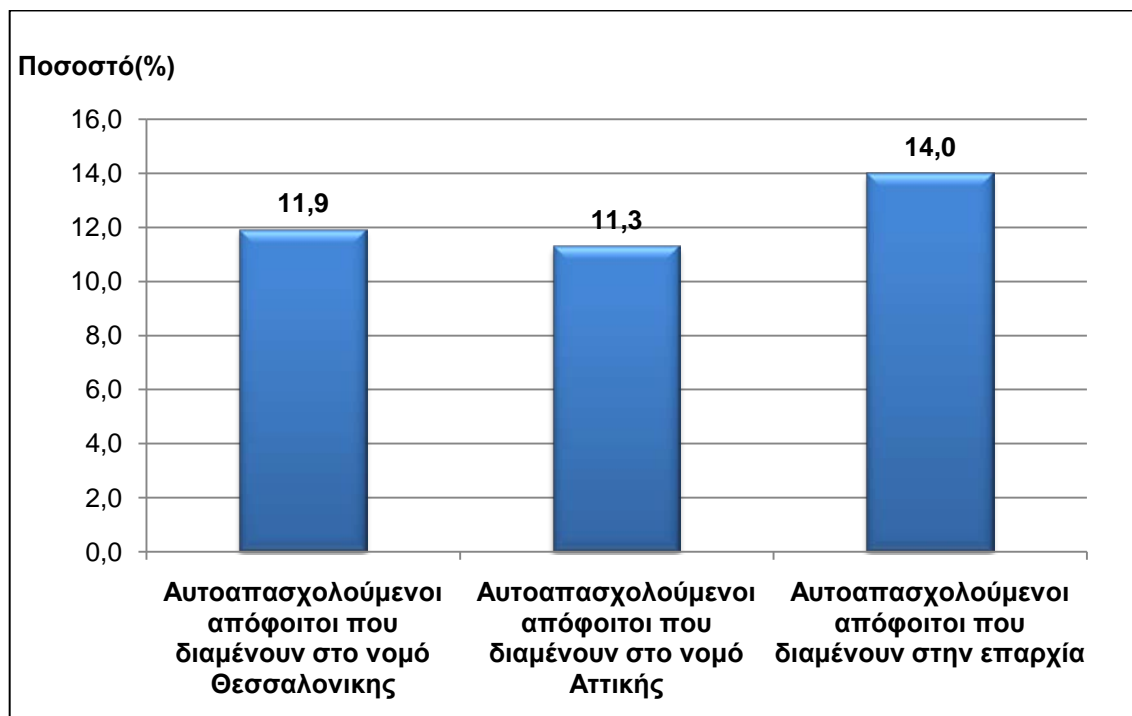
Εργασιακή κατάσταση	Συχνότητα	Ποσοστό(%)
Αυτοαπασχολούμενοι	100	11,9
Μη αυτοαπασχολούμενοι	740	88,1
Σύνολο	840	100,0

Πίνακας 43: Αυτοαπασχόληση πτυχιούχων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. που διαμένουν στο νομό Αττικής

Εργασιακή κατάσταση	Συχνότητα	Ποσοστό(%)
Αυτοαπασχολούμενοι	6	11,3
Μη αυτοαπασχολούμενοι	47	88,7
Σύνολο	53	100,0

Πίνακας 44: Αυτοαπασχόληση πτυχιούχων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. που διαμένουν στην επαρχία

Εργασιακή κατάσταση	Συχνότητα	Ποσοστό(%)
Αυτοαπασχολούμενοι	91	14,0
Μη αυτοαπασχολούμενοι	557	86,0
Σύνολο	648	100,0

Σχήμα 16: Αυτοαπασχόληση αποφοίτων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. ανά περιοχή διαμονής

Οι πίνακες 45, 46, 47 και 48 περιέχουν τα στοιχεία για τους αυτοαπασχολούμενους απόφοιτους του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. από την Θεσσαλονίκη, την Αθήνα, την υπόλοιπη Ελλάδα και το εξωτερικό αντίστοιχα. Παρατηρούμε πως την εντονότερη επιχειρηματικότητα παρουσιάζουν οι απόφοιτοι εκείνοι με καταγωγή από την Αθήνα με ποσοστό 14,3%. Έπονται οι απόφοιτοι που κατάγονται από την Θεσσαλονίκη με 13,1%, μετά αυτοί που κατάγονται από την επαρχία με 12,5% και τελευταίοι είναι όσοι έχουν καταγωγή από το εξωτερικό με ποσοστό 12,1%.

Πίνακας 45: Αυτοαπασχόληση πτυχιούχων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. που κατάγονται από την Θεσσαλονίκη

Εργασιακή κατάσταση	Συχνότητα	Ποσοστό(%)
Αυτοαπασχολούμενοι	79	13,1
Μη αυτοαπασχολούμενοι	524	86,9
Σύνολο	603	100,0

Πίνακας 46: Αυτοαπασχόληση πτυχιούχων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. που κατάγονται από την Αθήνα

Εργασιακή κατάσταση	Συχνότητα	Ποσοστό(%)
Αυτοαπασχολούμενοι	10	14,3
Μη αυτοαπασχολούμενοι	60	85,7
Σύνολο	70	100,0

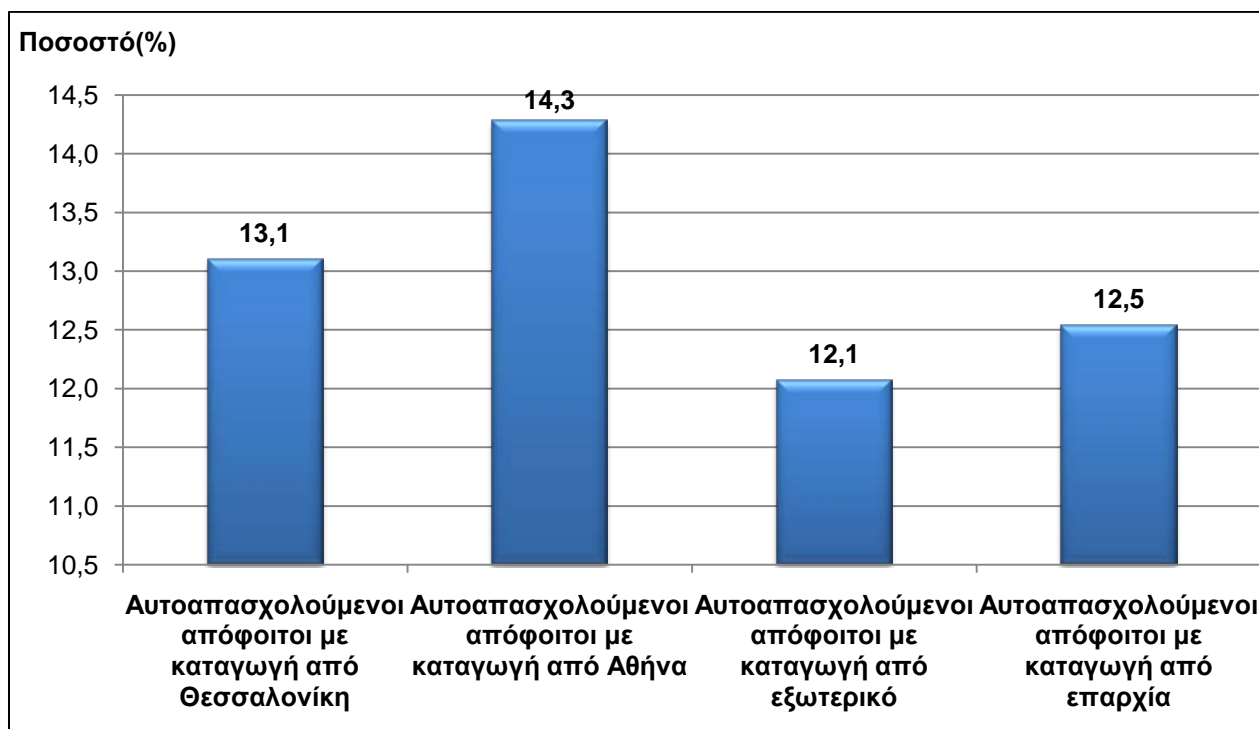
Πίνακας 47: Αυτοαπασχόληση πτυχιούχων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. που κατάγονται από την επαρχία

Εργασιακή κατάσταση	Συχνότητα	Ποσοστό(%)
Αυτοαπασχολούμενοι	87	12,5
Μη αυτοαπασχολούμενοι	607	87,5
Σύνολο	694	100,0

Πίνακας 48: Αυτοαπασχόληση πτυχιούχων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. που κατάγονται από το εξωτερικό

Εργασιακή κατάσταση	Συχνότητα	Ποσοστό(%)
Αυτοαπασχολούμενοι	21	12,1
Μη αυτοαπασχολούμενοι	153	87,9
Σύνολο	174	100,0

Στο ραβδόγραμμα του σχήματος 17 παρουσιάζονται συγκεντρωτικά τα στοιχεία των παραπάνω πινάκων.

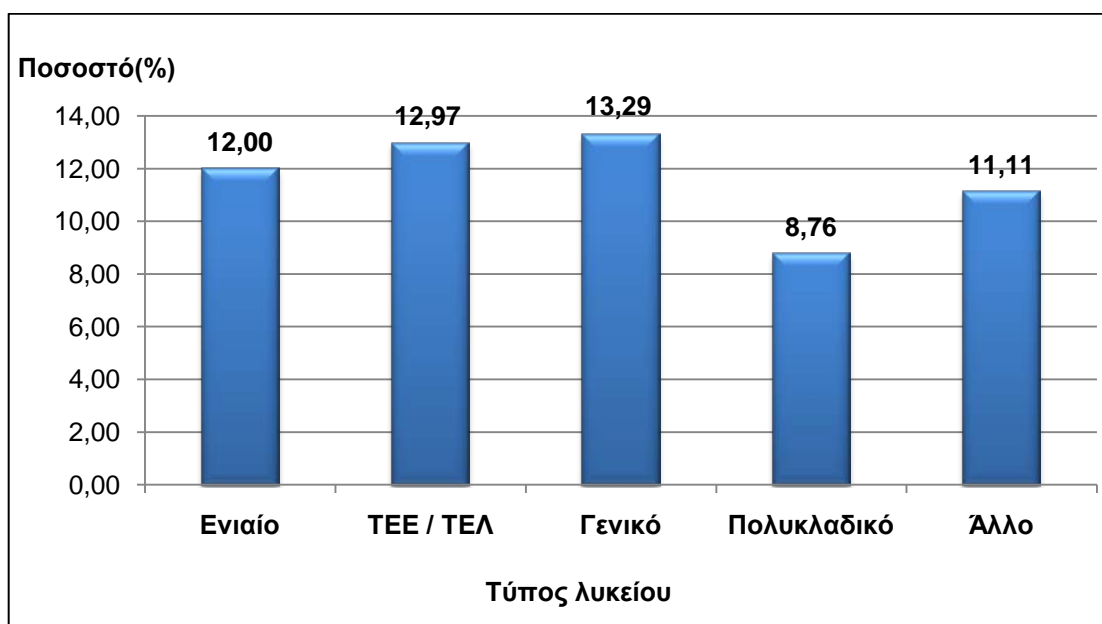
Σχήμα 17: Αυτοαπασχόληση αποφοίτων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. ανα περιοχή καταγωγής

Στον πίνακα 49 παρουσιάζεται η επιχειρηματικότητα των αποφοίτων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. σε σχέση με την οικογενειακή τους κατάσταση. Βλέπουμε πως το ποσοστό των αυτοαπασχολούμενων είναι ουσιαστικά το ίδιο τόσο στους έγγαμους απόφοιτους όσο και στους άγαμους.

Πίνακας 49: Αυτοαπασχόληση πτυχιούχων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. αναλόγως της οικογενειακής τους κατάστασης

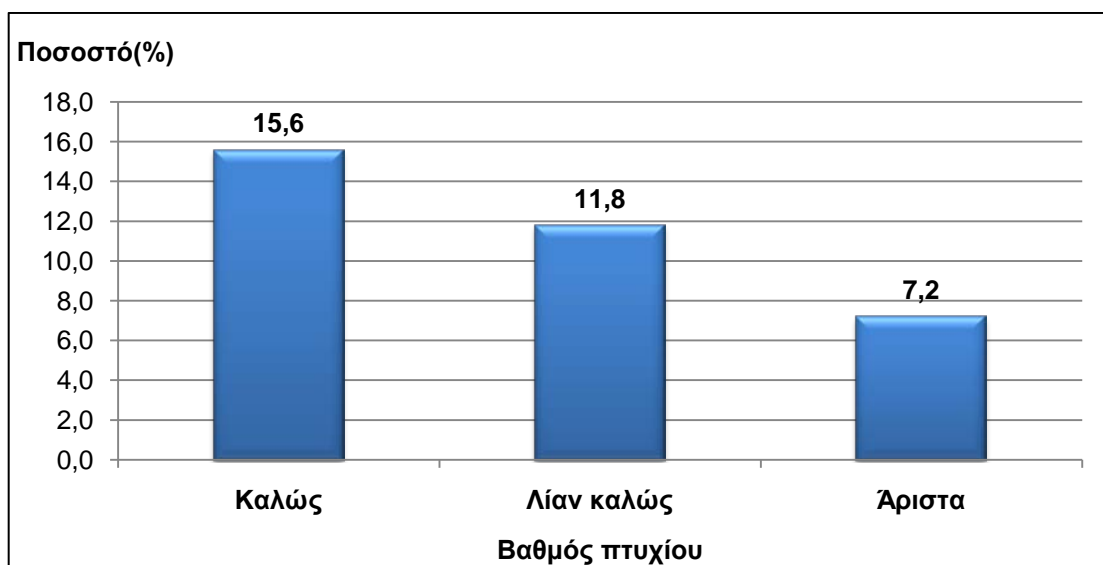
Οικογενειακή Κατάσταση	Συχνότητα		Ποσοστό(%)	
	Αυτοαπασχολούμενοι	Μη αυτοαπασχολούμενοι	Αυτοαπασχολούμενοι	Μη αυτοαπασχολούμενοι
Άγαμοι	115	785	12,78	87,22
Έγγαμοι	82	559	12,79	87,21
Σύνολο	197	1344	12,78	87,22

Το σχήμα 18 περιέχει τα στοιχεία εκείνα που δείχνουν την εκδήλωση επιχειρηματικότητας από όσους ολοκλήρωσαν τις σπουδές τους στο Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. ανάλογα με τον τύπο του λυκείου από το οποίο αποφοίτησαν. Παρατηρούμε πως το μεγαλύτερο ποσοστό αυτοαπασχόλησης εμφανίζεται ανάμεσα στους αποφοίτους γενικών λυκείων με ποσοστό 13,29%. Ακολουθούν όσοι τέλειωσαν κάποιο τεχνολογικό επαγγελματικό εκπαιδευτήριο/λύκειο με ποσοστό 12,97%, όσοι τελείωσαν ενιαίο λύκειο με 12%, οι απόφοιτοι κάποιου άλλου τύπου λυκείου με 11,11% και τελευταίοι είναι οι απόφοιτοι των πολυκλαδικών λυκείων με ποσοστό 8,76%.

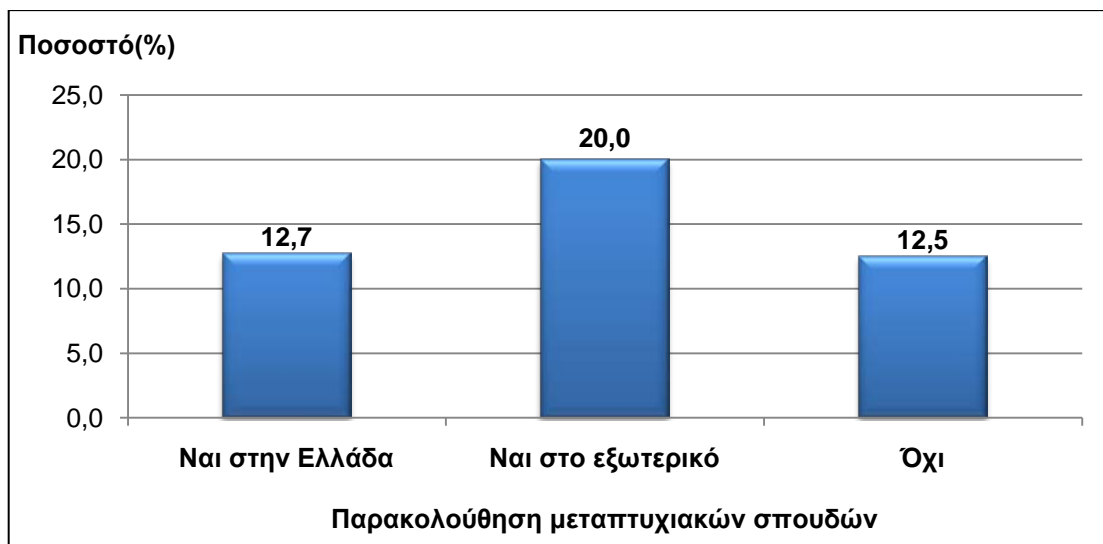
Σχήμα 18: Αυτοαπασχόληση στους αποφοίτους του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. ανά τύπο λυκείου αποφοίτησης

Το σχήμα 19 παρουσιάζει τους πτυχιούχους του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. που εργάζονται στην δικιά τους επιχείρηση ανάλογα με τον βαθμό του πτυχίου τους και ειδικότερα από τον χαρακτηρισμό του βαθμού αυτού. Όσοι πήραν πτυχίο με βαθμό «καλώς» αυτοαπασχολούνται σε ποσοστό 15,6%. Από τους πτυχιούχους με βαθμό «λίαν καλώς» αυτοαπασχολούμενοι είναι το 11,8% ενώ από όσους αποφοίτησαν με «άριστα» μόνο το 7,2% απασχολείται σε κάποια δικιά του επιχείρηση.

Σχήμα 19: Αυτοαπασχόληση στους αποφοίτους του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. ανά βαθμό πτυχίου

Στο σχήμα 20 περιέχονται τα στοιχεία εκείνα που αφορούν την παρακολούθηση μεταπτυχιακών σπουδών από τους αυτοαπασχολούμενους και μη αποφοίτους του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. Το μεγαλύτερο ποσοστό αυτοαπασχολούμενων εμφανίζεται σε όσους έκαναν μεταπτυχιακό στο εξωτερικό με 20%. Όσοι παρακολούθησαν μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελλάδα αυτοαπασχολούνται σε ποσοστό 12,7%. Τέλος σε όσους δεν έκαναν μεταπτυχιακές σπουδές έχουμε 12,5% αυτοαπασχόληση.

Σχήμα 20: Αυτοαπασχόληση στους αποφοίτους του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. ανάλογα με την πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών

Στους πίνακες 50 έως 55 παρουσιάζονται τα στοιχεία που αφορούν την γνώση κάποιας ξένης γλώσσας από τους αυτοαπασχολούμενους και μη πτυχιούχους του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. Βλέπουμε πως σε όσους έχουν γνώση αγγλικών, γαλλικών, γερμανικών ή κάποιας άλλης ξένης γλώσσας (πλην ιταλικών και ισπανικών) τα ποσοστά αυτών που επέλεξαν να αυτοαπασχολούνται είναι μεγαλύτερα αυτών που δεν έχουν γνώση των συγκεκριμένων ξένων γλωσσών. Όσοι έχουν γνώση της ιταλικής γλώσσας εμφανίζουν περίπου το ίδιο ποσοστό αυτοαπασχόλησης με όσους δεν την γνωρίζουν. Αντίθετα η αυτοαπασχόληση στους απόφοιτους εκείνους που έχουν γνώση της ισπανικής γλώσσας είναι μικρότερη από αυτούς που δεν γνωρίζουν ισπανικά.

Πίνακας 50: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. με γνώση αγγλικών

Γνώση αγγλικών	Συχνότητα		Ποσοστό(%)	
	Αυτοαπασχολούμενοι	Μη αυτοαπασχολούμενοι	Αυτοαπασχολούμενοι	Μη αυτοαπασχολούμενοι
Ναι	185	1240	13	87
Όχι	12	104	10,3	89,7
Σύνολο	197	1344	12,8	87,2

Πίνακας 51: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. με γνώση γαλλικών

Γνώση γαλλικών	Συχνότητα		Ποσοστό(%)	
	Αυτοαπασχολούμενοι	Μη αυτοαπασχολούμενοι	Αυτοαπασχολούμενοι	Μη αυτοαπασχολούμενοι
Ναι	30	182	14,2	85,8
Όχι	167	1162	12,6	87,4
Σύνολο	197	1344	12,8	87,2

Πίνακας 52: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. με γνώση γερμανικών

Γνώση γερμανικών	Συχνότητα		Ποσοστό(%)	
	Αυτοαπασχολούμενοι	Μη αυτοαπασχολούμενοι	Αυτοαπασχολούμενοι	Μη αυτοαπασχολούμενοι
Ναι	25	160	13,5	86,5
Όχι	172	1184	12,7	87,3
Σύνολο	197	1344	12,8	87,2

Πίνακας 53: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. με γνώση ιταλικών

Γνώση ιταλικών	Συχνότητα		Ποσοστό(%)	
	Αυτοαπασχολούμενοι	Μη αυτοαπασχολούμενοι	Αυτοαπασχολούμενοι	Μη αυτοαπασχολούμενοι
Ναι	18	122	12,9	87,1
Όχι	179	1222	12,8	87,2
Σύνολο	197	1344	12,8	87,2

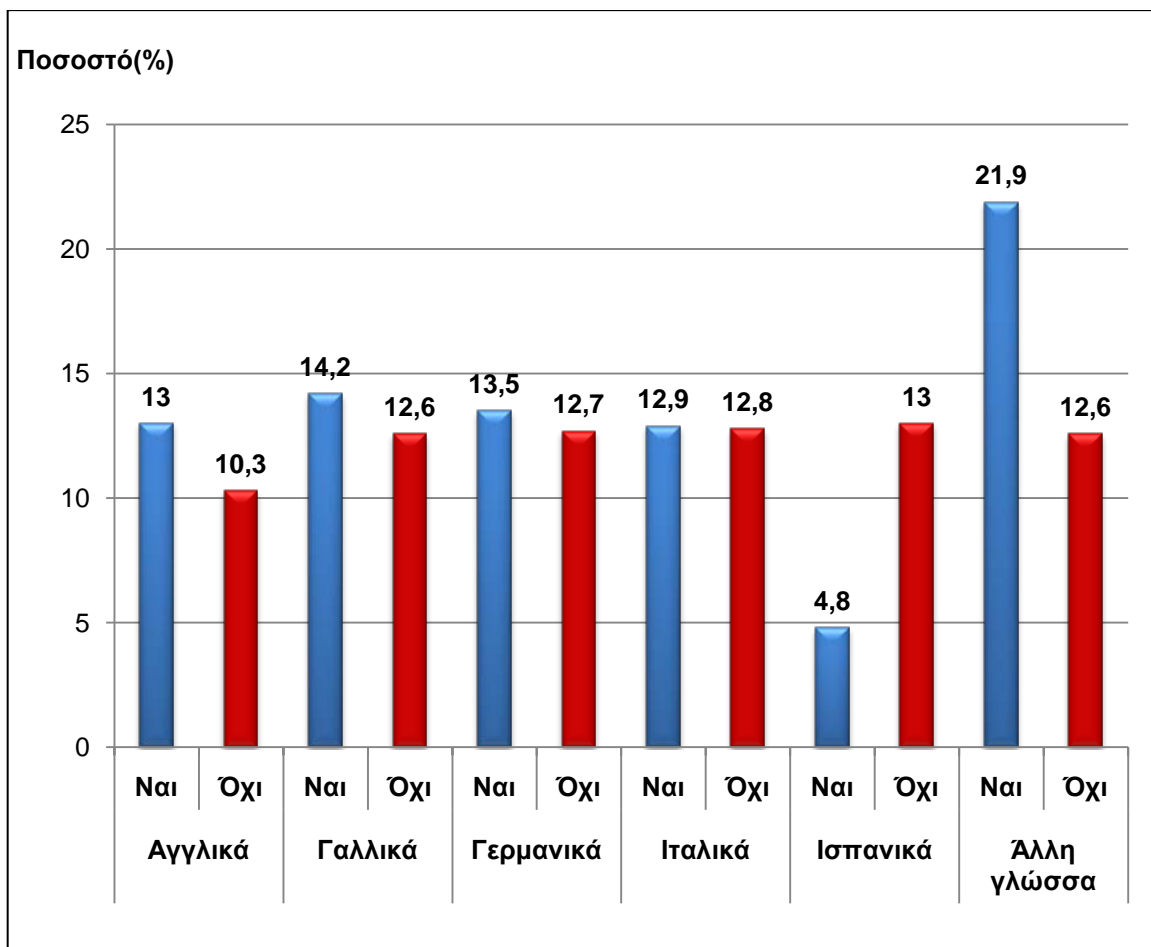
Πίνακας 54: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. με γνώση ισπανικών

Γνώση ισπανικών	Συχνότητα		Ποσοστό(%)	
	Αυτοαπασχολούμενοι	Μη αυτοαπασχολούμενοι	Αυτοαπασχολούμενοι	Μη αυτοαπασχολούμενοι
Ναι	2	40	4,8	95,2
Όχι	195	1304	13	87
Σύνολο	197	1344	12,8	87,2

Πίνακας 55: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. με γνώση άλλης γλώσσας

Γνώση άλλης γλώσσας	Συχνότητα		Ποσοστό(%)	
	Αυτοαπασχολούμενοι	Μη αυτοαπασχολούμενοι	Αυτοαπασχολούμενοι	Μη αυτοαπασχολούμενοι
Ναι	7	25	21,9	78,1
Όχι	190	1319	12,6	87,4
Σύνολο	197	1344	12,8	87,2

Στο σχήμα 21 βλέπουμε συγκεντρωτικά πως διαμορφώνεται το ποσοστό αυτοαπασχόλησης στους απόφοιτους του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. ανάλογα με την γνώση κάποιας ξένης γλώσσας.

Σχήμα 21: Αυτοαπασχόληση αποφοίτων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. σε σχέση με την γνώση ξένων γλωσσών

Στην συνέχεια δημιουργήσαμε μια καινούργια μεταβλητή η οποία περιγράφει την γνώση οποιασδήποτε ξένης γλώσσας από τους πτυχιούχους του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. Στον πίνακα 56 εμφανίζονται τα στοιχεία από την συσχέτιση αυτής της μεταβλητής με την αυτοαπασχόληση. Βλέπουμε πως το ποσοστό όσων αυτοαπασχολούνται είναι μεγαλύτερο στους απόφοιτους εκείνους που γνωρίζουν κάποια ξένη γλώσσα με 12,9% ενώ εκείνοι που δεν γνωρίζουν καμία ξένη γλώσσα εμφανίζουν ποσοστό αυτοαπασχόλησης 9,9%.

Πίνακας 56: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. με γνώση οποιασδήποτε ξένης γλώσσας

Γνώση ξένης γλώσσας	Συχνότητα		Ποσοστό(%)	
	Αυτοαπασχολούμενοι	Μη αυτοαπασχολούμενοι	Αυτοαπασχολούμενοι	Μη αυτοαπασχολούμενοι
Ναι	189	1271	12,9	87,1
Όχι	8	73	9,9	90,1
Σύνολο	197	1344	12,8	87,2

Στους πίνακες 57 με 61 καθώς και στο σχήμα 22 έχουμε τα στοιχεία για την συσχέτιση της γνώσης windows, excel, powerpoint, internet ή άλλου προγράμματος Η/Υ με την αυτοαπασχόληση των πτυχιούχων. Βλέπουμε πως τα ποσοστά των αυτοαπασχολούμενων είναι μικρότερα σε όσους έχουν γνώση windows, excel, powerpoint και internet ενώ μόνο οι γνώστες κάποιου άλλου προγράμματος υπολογιστή φαίνεται να αυτοαπασχολούνται σε μεγαλύτερη κλίμακα.

Πίνακας 57: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. με γνώση windows

Γνώση windows	Συχνότητα		Ποσοστό(%)	
	Αυτοαπασχολούμενοι	Μη αυτοαπασχολούμενοι	Αυτοαπασχολούμενοι	Μη αυτοαπασχολούμενοι
Ναι	176	1245	12,4	87,6
Όχι	21	99	17,5	82,5
Σύνολο	197	1344	12,8	87,2

Πίνακας 58: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. με γνώση excel

Γνώση excel	Συχνότητα		Ποσοστό(%)	
	Αυτοαπασχολούμενοι	Μη αυτοαπασχολούμενοι	Αυτοαπασχολούμενοι	Μη αυτοαπασχολούμενοι
Ναι	154	1087	12,4	87,6
Όχι	43	257	14,3	85,7
Σύνολο	197	1344	12,8	87,2

Πίνακας 59: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. με γνώση powerpoint

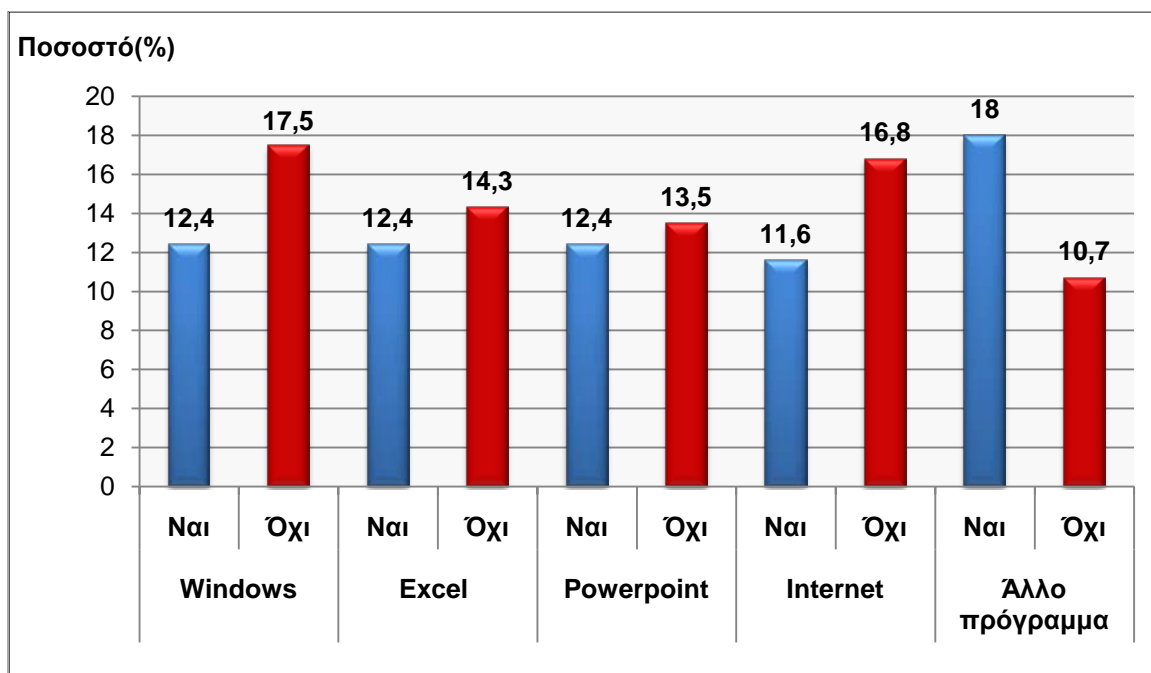
Γνώση powerpoint	Συχνότητα		Ποσοστό(%)	
	Αυτοαπασχολούμενοι	Μη αυτοαπασχολούμενοι	Αυτοαπασχολούμενοι	Μη αυτοαπασχολούμενοι
Ναι	128	901	12,4	87,6
Όχι	69	443	13,5	86,5
Σύνολο	197	1344	12,8	87,2

Πίνακας 60: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. με γνώση internet

Γνώση internet	Συχνότητα		Ποσοστό(%)	
	Αυτοαπασχολούμενοι	Μη αυτοαπασχολούμενοι	Αυτοαπασχολούμενοι	Μη αυτοαπασχολούμενοι
Ναι	137	1047	11,6	88,4
Όχι	60	297	16,8	83,2
Σύνολο	197	1344	12,8	87,2

Πίνακας 61: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. με γνώση άλλου προγράμματος Η/Υ

Γνώση άλλου προγράμματος	Συχνότητα		Ποσοστό(%)	
	Αυτοαπασχολούμενοι	Μη αυτοαπασχολούμενοι	Αυτοαπασχολούμενοι	Μη αυτοαπασχολούμενοι
Ναι	78	356	18	82
Όχι	119	988	10,7	89,3
Σύνολο	197	1344	12,8	87,2

Σχήμα 22: Αυτοαπασχόληση αποφοίτων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. σε σχέση με την γνώση διαφόρων προγραμμάτων Η/Υ

Στην συνέχεια δημιουργήσαμε μια καινούργια μεταβλητή η οποία περιγράφει την γνώση ή μη οποιουδήποτε προγράμματος Η/Υ. Τα στοιχεία του πίνακα 62 δείχνουν πως το ποσοστό των αποφοίτων που αυτοαπασχολούνται είναι μεγαλύτερο ανάμεσα σε εκείνους που δεν διαθέτουν καμία γνώση κάποιου

προγράμματος Η/Υ με 17,8% έναντι 12,4% αυτών που γνωρίζουν οποιοδήποτε πρόγραμμα Η/Υ.

Πίνακας 62: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. με γνώση Η/Υ

Γνώση Η/Υ	Συχνότητα		Ποσοστό(%)	
	Αυτοαπα-σχολούμενοι	Μη αυτοαπα-σχολούμενοι	Αυτοαπα-σχολούμενοι	Μη αυτοαπα-σχολούμενοι
Ναι	178	1256	12,4	87,6
Όχι	19	88	17,8	82,2
Σύνολο	197	1344	12,8	87,2

2.2 Ανάλυση στατιστικών συσχετίσεων των μεταβλητών

Στην συνέχεια και με την βοήθεια των πινάκων που θα παρουσιάσουμε θα εξετάσουμε την συσχέτιση των διαφόρων μεταβλητών με την αυτοαπασχόληση των αποφοίτων του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. Θα εντοπίσουμε και θα επισημάνουμε τις μεταβλητές εκείνες που φαίνεται να επηρεάζουν την επιχειρηματικότητα των αποφοίτων του ιδρύματός μας. Για τον σκοπό αυτό θα χρησιμοποιήσουμε στο SPSS το χ^2 τεστ (Pearson Chi-Square) και θα αναλύσουμε τα αποτελέσματα που αυτό θα μας δώσει. Χρησιμοποιήθηκε επίπεδο σημαντικότητας 5% ($p = 0,05$).

Στον πίνακα 63 παρουσιάζουμε τα στοιχεία για την αυτοαπασχόληση των αποφοίτων του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. ανάλογα με την σχολή αποφοίτησης. Οι διαφορές των ποσοστών σε κάθε σχολή είναι αρκετά σημαντικές γεγονός που καταγράφεται και στον έλεγχο με το χ^2 τεστ. Συγκεκριμένα η τιμή του χ^2 είναι 27,597 και το p είναι ίσο με 0,000 ($<0,05$). Αυτά τα αποτελέσματα καταδεικνύουν το γεγονός ότι η απόφαση ενός πτυχιούχου του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. να αυτοαπασχοληθεί εξαρτάται από την σχολή στην οποία φοίτησε.

Πίνακας 63: Εργασιακή κατάσταση αποφοίτων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. ανά σχολή

Σχολή	Συχνότητα		Ποσοστό(%)	
	Αυτοαπασχο- λούμενοι	Μη αυτοαπα- σχολούμενοι	Αυτοαπασχο- λούμενοι	Μη αυτοαπα- σχολούμενοι
ΣΤΕΦ	48	271	15	85
ΣΔΟ	60	477	11,2	88,8
ΣΤΕΤΔ	29	76	27,6	72,4
ΣΤΕΓ	23	162	12,4	87,6
ΣΕΥΠ	37	358	9,4	90,6

Όπως βλέπουμε και στον πίνακα 64 οι διακυμάνσεις των ποσοστών αυτοαπασχόλησης στους αποφοίτους των τμημάτων του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. ήταν σημαντικές. Το χ^2 για τις δύο αυτές μεταβλητές (τμήμα και αυτοαπασχόληση) παίρνει την τιμή 127,607 και η σημαντικότητα p είναι 0,000. Άρα οι δύο αυτές μεταβλητές είναι εξαρτημένες μεταξύ τους.

Πίνακας 64: Εργασιακή κατάσταση αποφοίτων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. ανά τμήμα

Τμήμα	Συχνότητα		Ποσοστό(%)	
	Αυτοαπασχολούμενοι	Μη αυτοαπασχολούμενοι	Αυτοαπασχολούμενοι	Μη αυτοαπασχολούμενοι
Αισθητικής	13	38	25,5	74,5
Αυτοματισμού	10	45	18,2	81,8
Βιβλιοθηκονομίας	3	48	5,9	94,1
Βρεφονηπιοκομίας	2	51	3,8	96,2
Διατροφής	23	32	41,8	58,2
Διοίκησης Γεωργ. Εκμεταλλεύσεων	3	48	5,9	94,1
Εμπορίας και διαφήμισης	15	147	9,3	90,7
Ζωικής παραγωγής	3	50	5,7	94,3
Ηλεκτρονικής	9	86	9,5	90,5
Ιατρικών εργαστηρίων	3	57	5,0	95,0
Λογιστικής	30	194	13,4	86,6
Μαιευτικής	1	50	2,0	98,0
Νοσηλευτικής	2	117	1,7	98,3
Οχημάτων	7	52	11,9	88,1
Πληροφορικής	3	53	5,4	94,6
Πολιτικών έργων υποδομής	19	35	35,2	64,8
Τεχνολογίας τροφίμων	6	44	12,0	88,0

Πτυχιακή εργασία του φοιτητή Σταύρου Ιωακείμ

Τμήμα	Συχνότητα		Ποσοστό(%)	
	Αυτοαπασχολούμενοι	Μη αυτοαπασχολούμενοι	Αυτοαπασχολούμενοι	Μη αυτοαπασχολούμενοι
Τουριστικών επιχειρήσεων	12	88	12,0	88,0
Φυσικοθεραπείας	16	45	26,2	73,8
Φυτικής παραγωγής	17	64	21,0	79,0

Ο πίνακας 65 περιέχει τα ποσοστά αυτοαπασχόλησης ανδρών και γυναικών αποφοίτων του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. Αμέσως εστιάζουμε στο γεγονός πως το ποσοστό των αυτοαπασχολούμενων ανδρών είναι υπερδιπλάσιο από το αντίστοιχο ποσοστό των γυναικών. Ο έλεγχος ανεξαρτησίας με το χ^2 επιβεβαιώνει το γεγονός ότι το φύλο του αποφοίτου επηρεάζει την απόφασή του να αποκτήσει την δικιά του επιχείρηση ($\chi^2=30,689$, $p=0,000$).

Πίνακας 65: Αυτοαπασχολούμενοι σε σχέση με το φύλο

Φύλο	Συχνότητα		Ποσοστό(%)	
	Αυτοαπασχολούμενοι	Μη αυτοαπασχολούμενοι	Αυτοαπασχολούμενοι	Μη αυτοαπασχολούμενοι
Άνδρες	111	481	18,8	81,2
Γυναίκες	86	863	9,1	90,9
Σύνολο	197	1344	12,8	87,2

Στους πίνακες 42, 43 και 44 έχουμε τα στοιχεία για την αυτοαπασχόληση των πτυχιούχων του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. ανάλογα με την περιοχή στην οποία διαμένουν μετά την αποφοίτησή τους. Βλέπουμε πως τα ποσοστά είναι αρκετά κοντινά μεταξύ τους και για τις τρεις κατηγορίες αποφοίτων που έχουμε ορίσει (αυτούς που διαμένουν στον νομό Θεσσαλονίκης, στον νομό Αττικής και στην υπόλοιπη Ελλάδα). Το τεστ χ^2 επιβεβαιώνει την υπόθεση ότι η απόφαση για επιχειρηματικότητα είναι ανεξάρτητη του τόπου διαμονής ($\chi^2=1,606$, $p=0,448$).

Τα ποσοστά αυτοαπασχόλησης ανάλογα με τον τόπο καταγωγής των αποφοίτων παρουσιάζονται στους πίνακες 45 μέχρι 48. Με μια πρώτη ματιά βλέπουμε πως τα ποσοστά αυτά δεν έχουν μεγάλες διαφορές και είναι όλα πολύ κοντά στον γενικό μέσο όρο (12,8%). Το στατιστικό χ^2 του Pearson ($\chi^2=0,314$, $p=0,957$) έρχεται να επιβεβαιώσει την υπόθεση πως το να αυτοαπασχοληθεί ένας πτυχιούχος δεν εξαρτάται από τον τόπο καταγωγής του.

Ο πίνακας 49 δίνει τα στατιστικά που αφορούν την συσχέτιση της οικογενειακής κατάστασης με την αυτοαπασχόληση. Από την ελάχιστη διαφορά που έχουν τα ποσοστά για τους άγαμους και τους έγγαμους συγκλίνουμε προς το γεγονός ότι οι

δύο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους. Πράγματι το τεστ χ^2 επαληθεύει την υποψία μας. Συγκεκριμένα το χ^2 είναι 0 και το p είναι ίσο 0,993.

Ο πίνακας 66 περιγράφει τους αυτοαπασχολούμενους ανάλογα με τον τύπο λυκείου από το οποίο αποφοίτησαν πριν τις σπουδές τους στο Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. Ο στατιστικός έλεγχος στις δύο αυτές μεταβλητές είναι οριακά αξιόπιστος κι αυτό γιατί το ποσοστό των κελιών με αναμενόμενη συχνότητα μικρότερη του 5 είναι ακριβώς 20%. Σύμφωνα λοιπόν με τα αποτελέσματα του ελέγχου αυτού ($\chi^2=2,247$, $p=0,690$) ο τύπος του λυκείου από το οποίο αποφοίτησε κάποιος πτυχιούχος του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. δεν συνδέεται με την απόφασή του να εργαστεί σε δικιά του επιχείρηση.

Πίνακας 66: Αυτοαπασχόληση πτυχιούχων Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. αναλόγως του τύπου λυκείου αποφοίτησης

Τύπος Λυκείου	Συχνότητα		Ποσοστό(%)	
	Αυτοαπα- σχολούμενοι	Μη αυτοαπα- σχολούμενοι	Αυτοαπα- σχολούμενοι	Μη αυτοαπα- σχολούμενοι
Ένιαίο	3	22	12,00	88,00
ΤΕΕ / ΤΕΛ	59	396	12,97	87,03
Γενικό	118	770	13,29	86,71
Πολυκλαδικό	12	125	8,76	91,24
Άλλο	1	8	11,11	88,89
Σύνολο	193	1321	12,75	87,25

Ο πίνακας 67 παρουσιάζει τους αυτοαπασχολούμενους αποφοίτους του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. ανάλογα με τον βαθμό πτυχίου τους. Από τα ποσοστά που καταγράφονται στον πίνακα γίνεται φανερό ότι όσο υψηλότερος είναι ο βαθμός πτυχίου τόσο μικρότερα εμφανίζονται τα ποσοστά αποφοίτων που εργάζονται στην δικιά τους επιχείρηση. Ο στατιστικός έλεγχος με την χρήση του χ^2 τεστ ($\chi^2=6,549$, $p=0,038$) αποδεικνύει ότι όντως ο βαθμός πτυχίου σχετίζεται με την αυτοαπασχόληση των πτυχιούχων και συγκεκριμένα ότι οι απόφοιτοι με μικρότερο βαθμό πτυχίου παρουσιάζουν μεγαλύτερη τάση προς την αυτοαπασχόληση.

Πίνακας 67: Αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. ανάλογα με τον βαθμό πτυχίου τους

Βαθμός Πτυχίου	Συχνότητα		Ποσοστό(%)	
	Αυτοαπα-σχολούμενοι	Μη αυτοαπα-σχολούμενοι	Αυτοαπα-σχολούμενοι	Μη αυτοαπα-σχολούμενοι
Καλώς	75	405	15,6	84,4
Λίαν καλώς	113	842	11,8	88,2
Άριστα	6	77	7,2	92,8
Σύνολο	194	1324	12,8	87,2

Στον πίνακα 68 βλέπουμε την αυτοαπασχόληση των αποφοίτων σε σχέση με την παρακολούθηση μεταπτυχιακών σπουδών στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό. Μόνο το ποσοστό όσων αποφάσισαν να κάνουν μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό εμφανίζεται ελαφρώς μεγαλύτερο από τα άλλα δύο. Με την βοήθεια του χ^2 ελέγχουμε την ανεξαρτησία των δύο μεταβλητών. Οι τιμές που παίρνουμε είναι 3,172 για το χ^2 και 0,205 για το p . Άρα φαίνεται πως οι μεταπτυχιακές σπουδές είναι ανεξάρτητες από την απόφαση ενός πτυχιούχου του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. να αυτοαπασχοληθεί.

Πίνακας 68: Μεταπτυχιακές σπουδές και αυτοαπασχόληση στους πτυχιούχους του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ.

Μεταπτυχιακές σπουδές	Συχνότητα		Ποσοστό(%)	
	Αυτοαπα-σχολούμενοι	Μη αυτοαπα-σχολούμενοι	Αυτοαπα-σχολούμενοι	Μη αυτοαπα-σχολούμενοι
Ναι στην Ελλάδα	9	62	12,7	87,3
Ναι στο εξωτερικό	13	52	20,0	80,0
Όχι	175	1230	12,5	87,5
Σύνολο	197	1344	12,8	87,2

Στους πίνακες 50 έως 55 περιέχονται τα στοιχεία για την γνώση διαφόρων ξένων γλωσσών από τους αποφοίτους του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. και το πώς διαμορφώνονται τα ποσοστά αυτοαπασχόλησης σε κάθε περίπτωση. Ο έλεγχος ανεξαρτησίας έδειξε πως η σημαντικότητα p για την συσχέτιση της γνώσης των γλωσσών αυτών σε όλες τις περιπτώσεις είναι μικρότερη του 0,05. Άρα η αυτοαπασχόληση δεν εξαρτάται από την γνώση των γλωσσών αυτών αλλά ούτε και από την μεταβλητή για την γνώση οποιασδήποτε ξένης γλώσσας που δημιουργήσαμε (πίνακας 56, $p=0,421$). Σημειώνεται ότι για την περίπτωση της γνώσης άλλης ξένης γλώσσας το ποσοστό των κελιών με αναμενόμενη συχνότητα μικρότερη του 5 ήταν 25% γεγονός που καθιστά τον έλεγχο για την συγκεκριμένη μεταβλητή αναξιόπιστο.

Στους πίνακες 57-61 παρουσιάζονται τα στοιχεία που αφορούν την αυτοαπασχόληση σε σχέση με τις γνώσεις Η/Υ που έχουν οι απόφοιτοι. Βλέπουμε πως η γνώση windows, excel και powerpoint δεν φαίνεται να επηρεάζει δραματικά τα ποσοστά αυτοαπασχόλησης των πτυχιούχων. Όντως για την συσχέτιση των μεταβλητών αυτών με αυτή της αυτοαπασχόλησης η σημαντικότητα p είναι 0,107, 0,370 και 0,566 αντίστοιχα. Άρα η απόφαση ενός αποφοίτου να αυτοαπασχοληθεί δεν εξαρτάται από την γνώση windows, excel και powerpoint. Αντίθετα για την συσχέτιση της γνώσης internet ή άλλου προγράμματος το p ήταν 0,009 και 0,000 γεγονός που καταδεικνύει πως η απόφαση ενός αποφοίτου του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. να αυτοαπασχοληθεί σχετίζεται άμεσα με το αν έχει τις γνώσεις αυτές. Για την συσχέτιση της μεταβλητής που περιγράφει αν ο απόφοιτος έχει οποιαδήποτε γνώση πάνω στους Η/Υ με την αυτοαπασχόληση (πίνακας 62) η σημαντικότητα p είναι 0,110. Επομένως ούτε η οποιαδήποτε γενικά γνώση υπολογιστών συμβάλλει με τον έναν ή άλλο τρόπο στην απόφαση του πτυχιούχου να αυτοαπασχοληθεί.

Συνοψίζοντας στο δεύτερο κεφάλαιο έγινε μια εκτενής παρουσίαση της επιχειρηματικότητας των πτυχιούχων του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. Αναλύσαμε διάφορες μεταβλητές των πτυχιούχων και εντοπίσαμε με την χρήση στατιστικών τεστ ποιες από αυτές σχετίζονται με την αυτοαπασχόληση. Στο κεφάλαιο που ακολουθεί θα αναφερθούμε στα συμπεράσματα όπου καταλήξαμε από την έρευνα που κάναμε ενώ επίσης θα κάνουμε και κάποιες προτάσεις που θα έχουν ως σκοπό την ευκολότερη και αποτελεσματικότερη μελέτη της επιχειρηματικότητας των αποφοίτων της ανώτατης εκπαίδευσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Συμπεράσματα

Στο τρίτο και τελευταίο κεφάλαιο της εργασίας θα αναφέρουμε όλα εκείνα τα σημαντικά ευρήματα που προέκυψαν από την έρευνα την οποία διεξαγάγαμε.

- Η Ελλάδα βρίσκεται στην 4^η θέση στην Ευρώπη και στην 15^η διεθνώς στην επιχειρηματικότητα των πτυχιούχων ανώτατης εκπαίδευσης. Για τους κατόχους μεταπτυχιακού/διδακτορικού η Ελλάδα κατέχει την 4^η θέση στην ευρωπαϊκή και την 22^η στην παγκόσμια κατάταξη.
- Τέσσερις στους δέκα νέους επιχειρηματίες στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2003-2005 είναι απόφοιτοι της ανώτατης εκπαίδευσης ή κάτοχοι μεταπτυχιακού/διδακτορικού.
- Το 12,8% των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση του αυτοαπασχολείται.
- Εντονότερη τάση για επιχειρηματικότητα παρουσιάζουν οι κλάδοι της νομικής, της φαρμακευτικής, των αρχιτεκτόνων, των πολιτικών μηχανικών, της κτηνιατρικής, των τοπογράφων, της ιατρικής-οδοντιατρικής και της γεωλογίας-φυσιογνωσίας.
- Οι άνδρες επιχειρηματίες είναι σημαντικά περισσότεροι από τις γυναίκες και έχουν επιχειρήσεις με περισσότερους εργαζομένους.
- Οι απόφοιτοι που έχουν πραγματοποιήσει μεταπτυχιακές σπουδές έχουν χαμηλότερο ποσοστό αυτοαπασχόλησης.
- Οι περισσότεροι στηρίζονται οικονομικά από την οικογένεια, τους φίλους ή τις δικές τους αποταμιεύσεις για το ξεκίνημα της επιχείρησής τους.
- Οι κύριοι λόγοι που αποτρέπουν τους πτυχιούχους από την αυτοαπασχόληση είναι η έλλειψη οικονομικών κονδυλίων και η απουσία επαγγελματικής εμπειρίας.
- Οι μηχανικοί περιβάλλοντος του πολυτεχνείου Κρήτης αυτοαπασχολούνται σε ποσοστό 10%
- Οι επιχειρηματίες πτυχιούχοι του Δημοκρίτειου πανεπιστημίου Θράκης για την περίοδο 2001-2002 είναι 17,1% με τους περισσότερους από αυτούς να δηλώνουν αισιόδοξοι για το μέλλον της επιχείρησής τους.
- Το 22,7% των εργαζόμενων πτυχιούχων του Αριστοτελείου πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης αυτοαπασχολείται.

- Στο Τ.Ε.Ι. Σερρών το επίπεδο της αυτοαπασχόλησης στο σύνολο των αποφοίτων του ιδρύματος φτάνει το 21,6%. Οι περισσότεροι ενισχύθηκαν από οικογενειακά κεφάλαια, έχουν επιχειρήσεις με το πολύ 3 ακόμη εργαζομένους αλλά δηλώνουν ικανοποιημένοι από την απόφασή τους αυτή.
- Οι πτυχιούχοι του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου αυτοαπασχολούνται κατά 8.9%. Η πλειοψηφία τους έχει ατομική επιχείρηση και σχεδόν όλοι είναι ευχαριστημένοι από την απόφασή τους.
- Στην Ε.Ε. το ποσοστό των γυναικών επιχειρηματιών στο σύνολο των γυναικών πτυχιούχων ανώτατης εκπαίδευσης που εργάζονται είναι μεγαλύτερο από το αντίστοιχο των ανδρών.
- Όλα τα ποσοστά αυτοαπασχολούμενων στην Ε.Ε. (ανδρών, γυναικών, σύνολο) παρουσιάζουν σταθερά μια αύξηση κάθε χρόνο από το 2000 και μετά.
- Η ευρωπαϊκή χώρα με τα μεγαλύτερα ποσοστά αυτοαπασχόλησης και στις τρεις κατηγορίες είναι η Ιταλία. Τελευταίες στην κατάταξη είναι η Λετονία στους άνδρες, η Τουρκία στις γυναίκες και η Εσθονία στο σύνολο. Η Ελλάδα είναι ένατη στους άνδρες και ενδέκατη στις γυναίκες και στο σύνολο.
- Στις Η.Π.Α. το 51,7% των αυτοαπασχολούμενων ανδρών και το 54,1% των αυτοαπασχολούμενων γυναικών έχουν πραγματοποιήσει κολλεγιακές σπουδές.
- Τέσσερα χρόνια μετά την αποφοίτηση τα ποσοστά αυτοαπασχόλησης των πτυχιούχων σε όλες τις χώρες για τις οποίες έχουμε στοιχεία εμφανίζονται σαφώς μικρότερα σε σχέση με τα συνολικά ποσοστά αυτοαπασχόλησης των χωρών αυτών.
- Οι περισσότεροι αυτοαπασχολούμενοι πτυχιούχοι του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. δουλεύουν σε επιχείρηση που ξεκίνησαν οι ίδιοι μετά την αποφοίτησή τους, στηριζόμενοι σε οικογενειακά κεφάλαια. Είναι οι ίδιοι οι μοναδικοί εργαζόμενοι στις επιχειρήσεις αυτές και δηλώνουν ικανοποιημένοι.
- Η σχολή του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. με το μεγαλύτερο ποσοστό αυτοαπασχολούμενων αποφοίτων είναι η ΣΤΕΤΔ και αυτή με το μικρότερο είναι η ΣΕΥΠ.
- Το μεγαλύτερο ποσοστό επιχειρηματικότητας εμφανίζεται στο τμήμα της διατροφής και το μικρότερο σε αυτό της νοσηλευτικής.

- Οι άνδρες αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. είναι διπλάσιοι από τις γυναίκες αποφοίτους.
- Μεγαλύτερα ποσοστά επιχειρηματικότητας εμφανίζουν οι απόφοιτοι που διαμένουν στην επαρχία και όσοι κατάγονται από την Αθήνα.
- Η αυτοαπασχόληση είναι εντονότερη στους απόφοιτους γενικού λυκείου, σε όσους έχουν βαθμό πτυχίου «καλώς» καθώς και σε όσους έχουν κάνει μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό.
- Η απόφαση ενός απόφοιτου του Α.-Τ.Ε.Ι.Θ. να αυτοαπασχοληθεί εξαρτάται τόσο από την σχολή, όσο και από το τμήμα στο οποίο φοίτησε. Επίσης εξαρτάται από το φύλο του (με τους άνδρες να έχουν το πλεονέκτημα) και τον βαθμό πτυχίου του. Μάλιστα για τον βαθμό πτυχίου φαίνεται πως όσο μικρότερος είναι, τόσο περισσότερες πιθανότητες έχει ο απόφοιτος να αυτοαπασχοληθεί. Από τις διάφορες άλλες γνώσεις μόνο η γνώση internet ή κάποιου άλλου προγράμματος φαίνεται πως σχετίζεται με την επιχειρηματικότητα των πτυχιούχων του ιδρύματος.

Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε πως η επιχειρηματικότητα φαίνεται να παίρνει αργά αλλά σταθερά την θέση που της αξίζει ανάμεσα στις επιλογές απασχόλησης που έχει ένας πτυχιούχος ανώτατης εκπαίδευσης. Η σταθερή αυξητική τάση που εμφανίζουν τα ποσοστά την τελευταία δεκαετία στην Ε.Ε. δεν αφήνει άλλωστε καμία αμφιβολία. Βέβαια αξίζει να σημειώσουμε πως θα έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον να μελετήσουμε στο μέλλον την όποια επίδραση θα έχει η παγκόσμια οικονομική ύφεση στους δείκτες της επιχειρηματικότητας σε Ελληνικό αλλά και σε διεθνές επίπεδο. Αναφορικά με τις έρευνες μπορούμε να επισημάνουμε την έλλειψη εξειδικευμένων μελετών για την επιχειρηματικότητα των πτυχιούχων ανώτατης εκπαίδευσης και τα στοιχεία που την χαρακτηρίζουν. Η ύπαρξη στοχευμένων και αναλυτικών ερευνών (όπως του Αλεξάνδρειου Τ.Ε.Ι. Θεσσαλονίκης) θα βοηθούσε να εντοπίσουμε τους παράγοντες εκείνους που αποτρέπουν πολλούς από τους απόφοιτους από το να δημιουργήσουν την δικιά τους επιχείρηση. Ειδικά με τις τρέχουσες οικονομικές συγκυρίες η ύπαρξη τέτοιων ερευνών θα μπορούσε να βοηθήσει τους απόφοιτους να εκμεταλλευτούν στο έπακρο όποια ευκαιρία τους δοθεί.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αγγελής, Ε. και Σωσσίδου, Ε. (1996). *Εφαρμογές της στατιστικής με χρήση του στατιστικού πακέτου SPSS*. Θεσσαλονίκη: Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης.

Γραφείο διασύνδεσης Α.Π.Θ. (2005). *Μελέτη απορρόφησης αποφοίτων ΑΠΘ*. Θεσσαλονίκη: Συγγραφέας.

Γραφείο διασύνδεσης Α.Τ.Ε.Ι. Θεσσαλονίκης. (2004). *Οδηγός επιχειρηματικότητας*. Θεσσαλονίκη: Συγγραφέας.

Γραφείο διασύνδεσης Α.Τ.Ε.Ι. Θεσσαλονίκης. (2006). *Η απορρόφηση των αποφοίτων του Αλεξάνδρειου ΤΕΙ Θεσσαλονίκης στην Αγορά Εργασίας*. Θεσσαλονίκη: Συγγραφέας.

Γραφείο διασύνδεσης Α.Τ.Ε.Ι. Θεσσαλονίκης. (2006). *Μελέτη απορρόφησης αποφοίτων Τμήμα Πληροφορικής*. Θεσσαλονίκη: Συγγραφέας.

Γραφείο διασύνδεσης και παραγωγής Τ.Ε.Ι. Σερρών. (2006). *Συγκριτική μελέτη παρακολούθησης αποφοίτων Τ.Ε.Ι. Σερρών*. Σέρρες: Τεχνολογικό εκπαιδευτικό ίδρυμα Σερρών.

Γραφείο διασύνδεσης και σταδιοδρομίας του πολυτεχνείου Κρήτης. (2007). *Έρευνα απασχόλησης των μηχανικών περιβάλλοντος*. Ηράκλειο: Πολυτεχνείο Κρήτης.

Γραφείο διασύνδεσης, σπουδών και σταδιοδρομίας του Δημοκρίτειου πανεπιστημίου Θράκης. [χ.χ.] *Έκθεση αποτελεσμάτων για το έργο «Μελέτες – Α΄»*. Αθήνα: Scientific Research.

Γραφείο διασύνδεσης, σπουδών και σταδιοδρομίας του Δημοκρίτειου πανεπιστημίου Θράκης. [χ.χ.] *Έκθεση αποτελεσμάτων για το έργο «Μελέτες – Β΄»*. Αθήνα: Scientific Research.

Γραφείο διασύνδεσης Τ.Ε.Ι. Ηπείρου. [χ.χ.] *Μελέτη απορρόφησης αποφοίτων Τ.Ε.Ι. Ηπείρου*. Ιωάννινα: Τ.Ε.Ι. Ηπείρου.

Θωμάϊδου, Φ. και Πολίτης, Τ. (2008), *Μελέτη των τάσεων και προοπτικών απασχόλησης των αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης στην Ελλάδα*. Αθήνα: ΙΟΒΕ.

Καραμεσίνη, Μ. (2008), *Η απορρόφηση των πτυχιούχων πανεπιστημίου στην αγορά εργασίας*. Αθήνα: Διόνικος.

Οριζόντια δράση γραφείων διασύνδεσης των Τ.Ε.Ι. [χ.χ.] *Επιχειρηματικότητα βήμα-βήμα*. Αθήνα: Συγγραφέας.

Eurostat. (7 Μαΐου 2010). *Eurostat Data Explorer*. Ανακτήθηκε 14 Μαΐου, 2010, από http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfsa_esgaed&lang=en/.

Moutray, C. (2007). Educational Attainment and Other Characteristics of the Self-Employed: An Examination Using Data from the Panel Study of Income Dynamics. Σε *Small Business Research Summary*. Washington, DC: Office of Advocacy, U.S. Small Business Administration.

Schomburg, H. και Teichler U. (2006). *Higher education and graduate employment in Europe: results from graduate surveys from twelve countries*. Dordrecht: Springer.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α:

Ερωτηματολόγιο έρευνας απασχόλησης αποφοίτων ΤΕΙ

**ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ «ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΙΚΤΥΟΥ
ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΤΕΙ»**

<u>Α. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΦΟΙΤΟΥ</u>	
1. Ονοματεπώνυμο:	_____
2. Όνομα Πατέρα:	_____
3. Όνομα Μητέρας:	_____
4. Φύλο:	☐ Άνδρας ☐ Γυναίκα
5α. Έτος Γέννησης:	_____
5β. Τόπος Καταγωγής:	_____
6. Οικογενειακή Κατάσταση:	☐ Παντρεμένος ☐ Ανύπαντρος
7. Αριθμός παιδιών:	_____
8. Διεύθυνση Κατοικίας:	_____
9. Τ.Κ.:	_____
10α. Πόλη:	_____
10β. Νομός:	_____
11. Τηλ.:	Οικ.1 _____ Εργ.1 _____ Κιν.1 _____ E-mail 1 _____
	Οικ.2 _____ Εργ.2 _____ Κιν.2 _____ E-mail 2 _____

B. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

12. Τύπος Λυκείου Αποφοίτησης:

- Ενιαίο ΤΕΕ / ΤΕΛ Γενικό Πολυκλαδικό Άλλο

13. ΤΕΙ Αποφοίτησης: _____

14. Τμήμα Αποφοίτησης: _____

15. Έτος Εισαγωγής: _____ 16. Έτος Αποφοίτησης : _____

17. Βαθμός Πτυχίου:

- Καλώς Λίαν καλώς Άριστα

18. Έχετε παρακολουθήσει ή παρακολουθείτε Μεταπτυχιακές σπουδές;

- Ναι στην Ελλάδα Ναι στο εξωτερικό Όχι

18α. Είναι οι μεταπτυχιακές σας σπουδές σχετικές με το Ειδικότητα που τελειώσατε στο ΤΕΙ;

- Ελάχιστα Λίγο Μέτρια Πολύ Πάρα Πολύ

18β. Ποιοι είναι οι λόγοι που σας οδήγησαν να προχωρήσετε σε μεταπτυχιακές σπουδές;

- Πιστεύετε ότι θα σας βοηθήσει στην ανεύρεση εργασίας που να αντιστοιχεί στο επίπεδο των σπουδών σας;
 Πιστεύετε ότι χρειάζεστε μεγαλύτερη εξειδίκευση για να ασκήσετε το επάγγελμα που έχετε σπουδάσει;
 Σας ενδιαφέρει να εμβαθύνετε στο Επιστημονικό Αντικείμενο που έχετε σπουδάσει;
 Αναφέρετε άλλο λόγο _____

19. Εργαζόσασταν κατά την διάρκεια που πραγματοποιούσατε τις μεταπτυχιακές σας σπουδές;

- Ναι Όχι

20. Επίπεδο Ξένης Γλώσσας:

	<u>Γνώση</u>	<u>Επίπεδο Γνώση</u>			<u>Πτυχίο</u>	
Αγγλικά	☐	☐ Καλά	☐ Πολύ Καλά	☐ Άριστα	Αγγλικών	☐
Γαλλικά	☐	☐ Καλά	☐ Πολύ Καλά	☐ Άριστα	Γαλλικών	☐
Γερμανικά	☐	☐ Καλά	☐ Πολύ Καλά	☐ Άριστα	Γερμανικών	☐
Ιταλικά	☐	☐ Καλά	☐ Πολύ Καλά	☐ Άριστα	Ιταλικών	☐
Ισπανικά	☐	☐ Καλά	☐ Πολύ Καλά	☐ Άριστα	Ισπανικά	☐
Άλλη	☐	☐ Καλά	☐ Πολύ Καλά	☐ Άριστα	Άλλης Γλ.	☐

21. Ποιες είναι οι γνώσεις στους Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές;

	<u>Γνώση</u>	<u>Επίπεδο Γνώση</u>			<u>Πτυχίο</u>	
Windows	☐	☐ Καλά	☐ Πολύ Καλά	☐ Άριστα	Windows	☐
Excel	☐	☐ Καλά	☐ Πολύ Καλά	☐ Άριστα	Excel	☐
Power Point	☐	☐ Καλά	☐ Πολύ Καλά	☐ Άριστα	Power Point	☐
Internet	☐	☐ Καλά	☐ Πολύ Καλά	☐ Άριστα	Internet	☐
Άλλο	☐	☐ Καλά	☐ Πολύ Καλά	☐ Άριστα	Άλλο πτ.	☐

22. Εκτός από το πτυχίο του ΤΕΙ έχετε αποκτήσει κάποια επιπλέον κατάρτιση / εκπαίδευση;

- ΙΕΚ (Ειδικότητα) _____
 Σεμινάριο (Αναφέρεται θεματικό πεδίο) _____
 Αναφέρετε άλλου είδους Άτυπη κατάρτιση _____

Γ. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

23. Ποια είναι η εργασιακή σας κατάσταση σήμερα;

- Απασχολούμενος
- Αυτοαπασχολούμενος
- Άνεργος (δεν έχω απασχόληση και βρίσκομαι στο στάδιο της αναζήτησης)
- Άνεργος (δεν αναζητώ απασχόληση στην παρούσα φάση για λόγους όπως στρατιωτική θητεία, οικιακή απασχόληση κλπ)

24. Τι είδους απασχόληση έχετε;

- Μισθωτός με πλήρη απασχόληση
- Μισθωτός με μερική απασχόληση
- Αυτοαπασχολούμενος με προσωπικό
- Αυτοαπασχολούμενος χωρίς προσωπικό

Γ1. ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΣ ΜΙΣΘΩΤΟΣ

25. Η σημερινή σας απασχόληση αντιστοιχεί στις σπουδές που έχετε κάνει στο ΤΕΙ;

- Ελάχιστα
- Λίγο
- Μέτρια
- Πολύ
- Πάρα Πολύ

26. Πως βρήκατε την σημερινή σας εργασία;

- Από το Γραφείο Διασύνδεση του ΤΕΙ
- Μέσω της Πρακτικής Άσκησης
- Από τον ΟΑΕΔ
- Από Αγγελία
- Από το φιλικό ή οικογενειακό μου περιβάλλον
- Μέσω Διαγωνισμού
- Περιγράψτε άλλη διαδικασία _____

27. Πότε βρήκατε την σημερινή σας απασχόληση;

Μήνας _____ Έτος _____

27α. (Για τους άντρες μόνο) Έχετε εκπληρώσει τις στρατιωτικές σας υποχρεώσεις;

- Ναι
- Όχι

28. Η σημερινή σας εργασία είναι η πρώτη σας εργασία μετά την απόκτηση του πτυχίου σας;

- Ναι
- Όχι

28α. Αν όχι σε πόσο διάστημα μετά την απόκτηση του πτυχίου σας από το ΤΕΙ βρήκατε την πρώτη σας απασχόληση;

Έτη _____ Μήνες _____

29. Είστε ικανοποιημένος/η από την απασχόληση σας

α. όσον αφορά το αντικείμενο εργασίας σας, σε σχέση με το επίπεδο των σπουδών σας;

- Ελάχιστα
- Λίγο
- Μέτρια
- Πολύ
- Πάρα Πολύ
- Δεν απαντώ

β. το ύψος των αμοιβών σας κυμαίνεται (καθαρές αμοιβές):

- Έως 800 ευρώ
- Από 801 ως 1500 ευρώ
- Από 1501 ως 2500 ευρώ
- Από 2501 ευρώ και πάνω
- Δεν απαντώ

γ. όσον αφορά το ύψος των αμοιβών σας:

- Ελάχιστα
- Λίγο
- Μέτρια
- Πολύ
- Πάρα Πολύ
- Δεν απαντώ

30. Για ποιους λόγους θα αναζητούσατε μία άλλη απασχόληση;

- Η εργασία μου δεν είναι σχετική με τις σπουδές μου
- Η εργασία που έχω δεν ικανοποιεί τις φιλοδοξίες μου
- Οι αποδοχές μου δεν με ικανοποιούν
- Αναφέρετε άλλες αιτίες _____

31. Εκτιμάτε ότι ο/η εργοδότης σας είναι ικανοποιημένος/η από την απόδοσης σας σε σχέση με την επιστημονική σας κατάρτιση;

- Λίγο Αρκετά Πάρα Πολύ Δεν γνωρίζω Δεν απαντώ

32. Πιστεύεται ότι ο/η εργοδότης σας θα προτιμούσε στη θέση εργασίας σας να έχει έναν απόφοιτο Πανεπιστημίου;

- Ναι Όχι Ίσως Δεν γνωρίζω Δεν απαντώ

Γ2. ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΣ

33. Η επιχείρηση που έχετε

- Είναι οικογενειακή επιχείρηση;
 Είναι επιχείρηση που ξεκινήσατε μόνοι σας μετά την αποφοίτηση σας από το ΤΕΙ;
 Άλλο;

34. Για να δημιουργήσετε την επιχείρηση σας ενισχυθήκατε οικονομικά από

- Οικογενειακά Κεφάλαια;
 Τραπεζικό Δάνειο;
 Επιχορήγηση από Κοινωνικά Προγράμματα Ενίσχυσης της Επιχειρηματικότητας;
 Άλλη πηγή;

35. Ποίος είναι ο αριθμός των απασχολούμενων στην επιχείρηση σας ;

Αριθμός υπαλλήλων: _____

36. Πιστεύετε ότι με την απόφαση σας να ανοίξετε δική σας επιχείρηση είστε

- καθόλου ικανοποιημένος/η
 λίγο ικανοποιημένος/η
 αρκετά ικανοποιημένος/η
 πολύ ικανοποιημένος/η

Γ3. ΑΝΕΡΓΟΣ

37. Έχετε εργαστεί στο παρελθόν μετά την απόκτηση του πτυχίου σας;

- Ναι Όχι

38. Αν ναι η απασχόληση που είχατε αντιστοιχούσε στις σπουδές που έχετε κάνει στο ΤΕΙ;

- Ελάχιστα Λίγο Μέτρια Πολύ Πάρα Πολύ

39. Μετά την απόκτηση του πτυχίου σας για πόσους μήνες είστε άνεργος;

- Ως 6 μήνες
Από 6 ως 12 μήνες
Από 12 ως 24 μήνες
Περισσότερο από 24 μήνες

39 α. Παίρνετε επίδομα ανεργίας και αν ναι για πόσο διάστημα;

- Ναι Όχι
Διάστημα Επίδοματος Ανεργίας _____

40. Τι είδους εργασία αναζητάτε;

- Εξειδικευμένη εργασία που είναι σχετική με το πτυχίο σας;
 Εργασία που να σας δίνει προοπτικές αργότερα να χρησιμοποιήσετε τις γνώσεις από τις σπουδές σας;
 Οποιαδήποτε εργασία;
 Άλλη απάντηση _____

41. Ποιές είναι οι ενέργειες που κάνετε για να βρείτε απασχόληση;

- Από το Γραφείο Διασύνδεσης του ΤΕΙ
 Μέσω της Πρακτικής Άσκησης
 Από τον ΟΑΕΔ
 Από Αγγελίες
 Από το φιλικό ή οικογενειακό περιβάλλον
 Μέσω Διαγωνισμού (π.χ. ΑΣΕΠ)
 Άλλη διαδικασία

42. Ποιοι είναι οι λόγοι για τους οποίους κατά την γνώμη σας δεν βρίσκετε εργασία;

- Υπάρχει γενικότερα μεγάλη ανεργία στον Τομέα σας;
 Δεν υπάρχουν ικανοποιητικές διαδικασίες προώθησης στην Αγορά Εργασίας;
 Λανθασμένος Επαγγελματικός Προσανατολισμός;
 Χρειάζεται να αποκτήσεις μεγαλύτερη εξειδίκευση μέσω κατάρτισης/εκπαίδευσης;
 Χρειάζεστε ελαστικό ωράριο ή μερική απασχόληση λόγω άλλων π.χ. οικογενειακών υποχρεώσεων;
 Αναφέρετε άλλους λόγους

Γ4. ΑΕΡΓΟΣ

43. Αναφέρετε τον λόγο για τον οποίο είστε Άεργος

- Σπουδές
 Στρατιωτικές υποχρεώσεις
 Οικογενειακές υποχρεώσεις
 Αναφέρετε άλλους λόγους

Δ. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΚΤΗ

Παρατηρήσεις συνεντεύκτη: